

nössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 1, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä hyväksytty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hyljätä.

Lakiehdotus hyväksytään sellaisena kuin se on toisessa käsittelyssä hyväksytty.

Puhemies: Eduskunta on siis päättänyt hyväksyä lakiehdotuksen.

Asian kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia on loppuun käsitelty.

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

annetaan vastaus

ed. Kotosen välikysymykseen, joka koskee aseellisten joukkojen kokoamista maan itärajalle.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tulee nyt annettavaksi vastaus ed. Kotosen y. m. välikysymykseen, joka koskee tapahtumia maan itärajalla. Sittenkuin välikysymykseen on annettu vastaus, ja sen johdosta ehkä aiheutunut keskustelu julistettu päättyneeksi, esitän eduskunnan hyväksyttäväksi sen päiväjärjestykseen siirtymisen sananmuodon, joka löytyy Valtio-päiväjärjestyksen 32 §:ssä. Silloin on vielä tilaisuus niillä, jotka eivät hyväksy yksinkertaista siirtymistä päiväjärjestykseen, tehdä ehdotuksensa.

Keskustelu:

Pääministeri C a s t r é n: Ed. Anton Kotosen y. m. asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi esittämän välikysymyksen johdosta, joka koskee vapaajoukon menoa Suomesta Venäjän-Karjalaan, saan ilmoittaa seuraavaa:

Ainakin parissa kohdassa voitaneen katsoa hallituksen pääasiallisesti olevan samaa mieltä pidettäväksi asiassa, jota välikysymyksessä kosketellaan, kuin välikysymyksen arvoisat tekijät.

Toinen on se, että Suomen suhtautumista Aunuksen asiaan eivät saa määrätä yksinomaan eikä edes pääasiallisesti tunnesyyt. Tosin aivan luonnollisesti se seikka että itäisen rajamme takana oleva väestö on samaa heimoa kuin Suomen kansa, että se puhuu samaa kieltä ja että se aikojen kuluessa on ollut läheisessä kosketuksessa rajan tällä

puolella olevan väestön kanssa, vaikuttaa arvosteluun tapahtumista siellä. Olisi luonnontonta ja osottaisi sisäisen sivistyksen puutetta Suomen kansassa, jos se, juuri itse pelastuttuaan kauhistuttavasta punaisten sorrosta, kylmästi ja välinpitämättömästi arvostelisi sortoa rajan itäpuolella. Siellä asuvat sorronalaiset ovat oikeutetut odottamaan ainakin meidän siveellistä kannustamme pyrkiessään vapaiksi punaisten ikeestä, sitä suuremmalla syyllä, kun he ovat heimolaisiamme.

Mutta nämä tunnevaikutelmat eivät sittenkään saa olla ratkaisevia. Poliitikassa, jos missään, on toimittava järjen eikä tunteiden vaatimusten mukaan. Kunkin kansan velvollisuus on ensi sijassa koettaa turvata omaa nykyisyyttään ja tulevaisuuttaan. Aunuksen asiaa arvosteltaessa on sen tähden ollut ja on yhä huolellisesti punnittava, millainen menettely paraiten takaa Suomelle turvallisen tulevaisuuden.

Toinen kohta, jossa myöskin luulisin hallituksen olevan samaa mieltä kuin arvoisat välikysymyksen tekijät, on se, että Suomen politiikkaa Aunuksen kysymyksessä eivät saa johtaa mitkään valloituspyyteet. Tämänmukaisesti on myöskin edellinen hallitus, niinkuin vastauksesta Aunuksen asiaa koskevaan välikysymykseen pari viikkoa sitten käy ilmi, asettunut torjuvalle kannalle kaikkiin pyrkimyksiin ja toimenpiteisiin nähden, jotka tarkoittaisivat valloitusretkeä.

Silloin kun vastaus edelliseen välikysymykseen annettiin, ei missään muussakaan tarkoituksessa ollut mennyt suomalaisia sotilaita, vakinaista sotaväkeä enempää kuin vapaaehtoisiaakaan, rajan yli. — Repolassa ennestään olevaa joukkoa lukuunottamatta —, eikä hallitus ollut mitään Aunuksen retkikuntaa varten antanut ainoatakaan kivääriä. Tämä lausuttakoon vielä kerran.

Mutta edellämainitut näkökohdat, s. o. ettei tätä vaikeata poliittista kysymystä ole ratkaistava tunnesyiden perusteella ja että vielä vähemmän mitkään imperialistiset näkökohdat saavat sen ratkaisua määrätä, eivät riitä sen kannan määrittämiseksi, mille Suomen hallituksen tulee tässä asiassa asettua valvoakseen paraiten Suomen etua, Varsinkin viime viikkojen tapahtumat Aunuksessa ovat asettaneet maamme tärkeiden ja vaikeasti ratkaistavien kysymysten eteen.

Aunuksessa on bolshevismien valtaan päästyä vallinnut jotenkin samanlainen tilanne kuin Etelä-Suomessa viime vuoden kevättalvella. Sieltä saapuneet viestit ovat kertoneet kauhistuttavasta sorrosta, täydellisestä epävarmuudesta hengen ja omaisuuden puolesta, kansan kaikkien oikeuksien raasta polkemisesta. Elintarpeet, vieläpä sie-

menviljakin, on asukkailta ryöstetty ja siten heidät asetettu nälkäkuoleman eteen. Ollen samanlaisen pakkovallan alaisina kuin me punaisen hirmuvallan aikana, ovat aunukselaiset kerta toisensa jälkeen pyytäneet Suomelta apua, mutta hallitus ei ole katsonut voivansa sitä heille järjestää. Täytyy suoraan sanoa, että ihmetyttäisi, jos tämä suomalaisten kieltäytyminen auttamasta, joka tietenkin on johtunut varovaisuussyistä olisi herättänyt aunukselaisissa samanlaisia tunteita kuin ne, jotka täällä pääsivät valtaan meidän viime keväänä samanlaista kokiessamme.

Kun tila kuitenkin päivä päivältä kävi yhä siemättömämmäksi, Aunuksen kansa vihdoinkin äärimmäisen terrorin pakoittamana, nousi bolshevismia vastaan, mutta tuli lyödyksi, ja joukottain heitä pakeni Suomen puolelle. Näitä vainottuja tarjoutuivat suomalaiset vapaaehtoiset auttamaan. Eikä hallitus ole katsonut tällaisissa oloissa syytä olevan estää sitä, että pienempi määrä suomalaisia vapaaehtoisia tänne tulleiden pakolaisten seurassa lähtee auttamaan aunukselaisia heidän kamppailussaan kaiken sen puolesta, mikä ihmiselle on kalleinta: hengen, kodin, kunnian, omaisuuden pelastamiseksi. Muistamme hyvin, millä kiittollisuudella itse otimme vastaan ne vapaaehtoiset, jotka läntisistä naapurimaistamme tulivat meidän avuksemme taistellesamme henkemme edestä. Ja kun hallitus on katsonut oikeaksi ja Suomen edun mukaiseksi, että vapaaehtoiset suomalaiset saavat mennä aunukselaisia auttamaan, ei hallitus ole myöskään pitänyt oikeana kieltää heiltä eikä niiltä pakolaisilta, joiden mukaan he ovat lähteneet, niitä varusteita, jotka ovat välttämättömät, jotta he voisivat ihmisystävällisen tehtävänsä menestyksellisesti suorittaa. Erinomaisen tärkeänä on hallitus pitänyt viipymättä ryhtyä avustamaan nälkiintyneitä aunukselaisia elintarpeilla. Sitä vastoin on välikysymyksen johdosta ilmoitettava, ettei yhdellekään Suomen vakinaisen armeijan upseerille eikä sotamiehelle ole myönnetty palveluslomaa siinä mielessä tai tiedossa, että hän liittyy Aunuksen menevään vapaajoukkoon, eikä sotilasjohto, toimienpannussa tutkimuksessa välikysymyksen johdosta, ole voinut todeta yhtäkään tällaista tapausta. Eivät myöskään hallituksen aloitteesta poliisiviranomaiset ole määränneet hevosten pakko-ottoa rajan seudulla puheenalaisen retkikunnan kuljetukseen. Mutta on hallituksen tiedossa, että kevätpuolella, varsinkin ennen keli-rikkoa, maaherran määräyksestä Itä-Karjalan kunnista on määrätty hevosia kuormakyydityksellä kulettamaan leipä- ja siemenviljaa Suojärven ja Salmin nälkäseuduille. — Olemalla estämättä

suomalaisia vapaaehtoisia lähtemästä taistelemaan heimolaistamme pelastamiseksi siitä bolshevikien hirmuvallasta, joka uhkaa hävittää koko maailman kulttuurin, on hallitus arvellut parhaiten valvovansa Suomen etua.

Uskallan toivoa, ettei lopultakaan tässä eduskunnassa ole ketään, joka vastustaa toimenpiteitä kansanvallan voitollensaattamiseksi bolshevisminkin kaikkea sivistystä hävittävästä harvain- ja hirmuvallasta.

Statsminister C a s t r é n: I anledning av lantdagsmannen Anton Kotonens m. fl. till vederbörande regeringsmedlems besvarande framställda interpellation angående en frikårs inryckning i Ryska Karelen från Finland får jag meddela följande:

Ätminstone i ett par fall torde regeringen kunna anses i huvudsak hysa samma åsikt uti den i interpellationen berörda frågan som interpellationens ärade framställare.

Det ena fallet är det, att Finlands förhållande till Olonets-frågan icke får uteslutande eller ens huvudsakligen bestämmas av känsloskäl. Visserligen inverkar helt naturligt den omständigheten, att den på andra sidan om vår östra gräns bosatta befolkningen tillhör samma stam som finska folket, att den talar samma språk och att den under tidernas lopp stått i nära beröring med befolkningen på denna sida om gränsen, på vårt bedömande av tilldragelserna därstädes. Det vore onaturligt och skulle hos Finlands folk förråda brist på inre kultur, om detsamma, som just självt befriats från de rödas upprörande förtryck, skulle med köld och likgiltighet åse förtrycket på östra sidan om gränsen. Den där bosatta förtryckta befolkningen vore berättigad att vänta sig åtminstone vårt moraliska understöd i dess strävan efter befrielse från det röda oket, så mycket mer som den tillhör vår stam.

Men dessa känsloskäl få dock icke vara de avgörande. I politiken bör man, om någonsin, låta förståndet och icke känslan råda. Varje folks plikt är att i främsta rummet söka trygga sin egen nutid och framtid. Vid bedömandet av Olonets-frågan har det därför varit och är förfarande av vikt att sorgfälligt överväga, vilket förfaringsätt bäst garanterar Finland en trygg framtid.

Det andra fallet, vari jag även skulle tro regeringen vara av samma åsikt som interpellationens värderade framställare, är det att Finlands politik i Olonets-frågan icke får ledas av några som helst erövringssyften. I enlighet härmed har även den föregående regeringen, såsom ur svaret på interpellationen rörande Olonets-frågan för ett

par veckor sedan framgick, intagit en avvisande ståndpunkt gentemot alla ett erövringståg åsyftande strävanden och åtgärder.

Då svaret på den förra interpellationen avgavs, hade ej heller i någon annan avsikt finska krigare, ordinarie manskap lika litet som frivilliga, överskridit gränsen — den i Repola redan tidigare förefintliga gruppen undantagen —, och hade regeringen för någon expedition till Olonets icke utgivit ett enda gevär. Detta må ännu en gång framhållas.

Men ovan anförda synpunkter, d. v. s. att denna svåra politiska fråga icke bör lösas på grund av känsluskäl och att ännu mindre några imperialistiska synpunkter böra vid dess avgörande få göra sig gällande, äro icke tillräckliga för bestämmandet av den ståndpunkt Finlands regering bör intaga i denna sak för att på bästa sätt bevaka Finlands intressen. Särskilt de senaste veckornas tilldragelser i Olonets hava ställt vårt land inför viktiga och svårlösta uppgifter.

I Olonets har efter det bolschevismen kommit till makten varit rådande tämligen enahanda situation som i södra Finland under vårvintern senaste år. Därifrån ingångna meddelanden hava förmått om ett upprörande förtryck, fullständig osäkerhet till liv och egendom, ett brutalt förtrampande av folkets alla rättigheter. Livsmedlen har rövats från inbyggarene, vilka sålunda ställts inför hungersdöd. Lidande under en lika våldsmakt som vi under det röda skräckvåldets tid, hava invånarna i Olonets gång efter annan anhållit om hjälp från Finland, utan att regeringen dock ansett sig kunna ordna om sådan åt dem. Det måste sägas rent ut, att det icke skulle förvåna, om denna vägran från finsk sida att hjälpa, vilken visserligen varit förestavad av försiktighetsskäl, hos Olonetsborna skulle väckt samma känslor som de, vilka här kommo till uttryck senaste vår, då vi voro utsatta för enahanda prövning.

Då tillståndet likväl dag efter dag blev allt olidligare, reste sig befolkningen i Olonets, driven av den ytterliga terrorn, slutligen mot bolschevismen, men blev slagen och flydde hopvis till finska sidan. Dessa förföljda erbjödo sig finska frivilliga att hjälpa och har regeringen under sådana förhållanden icke ansett skäl förekomma att förhindra ett mindre antal finska frivilliga att i följe med hit anlända flyktingar begiva sig för att hjälpa olonetsarna i deras kamp för allt, som är människan dyrbarast: liv, hem, heder, egendom. Vi minnas väl, med vilken tacksamhet vi togo emot de frivilliga, som från våra västra grannland kommo oss till hjälp i vår strid för vårt liv. Och då regeringen ansett rätt och med Finlands

fördel förenligt, att frivilliga finnar tillåtas begiva sig till olonetsarnas hjälp, har densamma ej håller ansett sig kunna förvägra dem och de flyktingar, med vilka de satt sig i rörelse, den utrustning, som är nödvändig, för att de framgångsrikt skola kunna utföra sitt humanitära värv. Synnerligen viktigt har regeringen ansett det vara att bistå de hungrande olonetsborna med livsmedel. Däremot bör i anledning av interpellationen framhållas, att icke en enda av den finska stående arméns officerare eller soldater beviljats tjänstledighet i syfte och med vetskap om, att de komme att ansluta sig till den till Olonets avgående frikåren, och har militärledningen vid verkställda undersökningar i anledning av interpellationen icke kunnat påvisa ett enda sådant fall. Ej heller hava på regeringens initiativ polismyndigheterna påbjudit tvångsuttagning av hästar i gränstrakterna för frambefordrande av ifrågavarande expedition. Men har regeringen sig bekant, att på vår sidan, särskilt före inträdet av menföret, på landshövdingsens förfogande från kommunerna i Östra Karelen beordrats hästar för transport av brödsäd och utsädespannmål till de nödlidande trakterna i Suojärvi och Salmis. Genom att icke hindra finska frivilliga att draga ut till kamp för sina stamförvantes räddande undan det bolschevikiska skräckvåldet, som hotar att tillintetgöra hela världens kultur, har regeringen ansett sig bäst bevaka Finlands intressen.

Jag vågar hoppas, att här i lantdagen icke skall finnas någon, som motsätter sig åtgärder för folkvåldets förhjälpande till seger över bolschevismens all kultur förintande fåmanna- och skräckvælde.

Keskustelu:

Ed. Kotonen: Paraillaan käynnissä oleva Aunuksen sotaretki, joka on käsiteltävänä olevan välikysymyksen aiheuttanut, on masentava todistus siitä sekasorron tilasta, johon olemme tässä maassa yhäti kiihtyvää vauhtia luisumassa. Eduskunnan ja, niinkuin ensiksi täällä vakuutettiin, myös hallituksen tietämättä muodostetaan ja varustetaan valtion viranomaisien myötävaikutuksella tuhansiin nouseva aseellinen joukko, johon värvätyille vapaaehtoisille avoimesti ilmoitetaan tarkoituksena olevan järjestetyn hyökkäysretken tekemisen vieraan valtakunnan alueelle, toisin sanoen, sodan alkamisen tätä vierasta valtaa vastaan. Ja sotatoimiin ryhdytään, ennenkuin on edes yritetty rauhallisin keinoin saavuttaa niitä päämääriä, joihin on uskoteltu suunnitelluilla sotatoimilla pyrittävän. Tarvitaanko enään avoimpaa häikäilemättömyyttä käsittäksemme, miten pelottavan alas ei vaan tämän eduskunnan, vaan myös hallituksen arvovalta on eräitten yhteiskuntapiiriemme

silmissä vaipunut. Ja voidaanko näissä oloissa hallituksen juhlallisimpiakaan vakuutuksia pitää edes sen paperin arvoisina, jolle ne on kirjoitettu?

Mihin tämä salakähmäisesti suunniteltu sotaretki sitten oikeastaan tähtää? On ilmoitettu — viimeksi herra pääministeri juuri äsken tältä samalta paikalta — tarkoituksena olevan Venäjän Karjalassa asuvain heimolaistemme auttaminen, ja luultavaa onkin, että retken sekä järjestäjien että osanottajien joukossa on sellaisiakin, jotka, joskin kutsuamattomina, todennäköisesti myöskin vastoin näiden muka avustettavien suuren enemmistön tahtoa, ovat joka tapauksessa epäitsekäistä vaikuttimista hommaan ryhtyneet. Mutta varmaa on toisaalta se, että retken pääjärjestäjien joukossa toimii lukuisia mitä häikäilemättöimpiä keinotelihoja, joiden aheet katseet jo ennenkin ovat olleet suunnattuina Venäjän Karjalan metsiin ja muihin rikkauksiin ja jotka heimoustunnetta käyttävät vain alastoman saalistamishimonsa verhoamiseksi. Tiedetään heidän joukossaan olevan herroja, joiden Aunuksessa omistama sahalaitos ja suurehkot metsäalueet ovat joutuneet bolshevikien haltuun ja jotka niitä pelastaakseen jo talvella 1918 olivat omin valloin lähettänyt retkikunnan Aunukseen, vaikkakin tämä hanke silloin korkeimman sotilasjohdon jyrkän väliintulon kautta tuli ehkäistykseksi. Ja kuvaava on, että ainakin kaksi näistä sahan- ja metsänomistajista Aunuksessa, lähemmin sanoen Petroskoissa, tätä nykyä istuu Aunuksen väliaikaisen hallituksen jäsenenä. Ihmekö sitten, että älykäs Karjalan kansa, jolle nämä seikat eivät olleet tuntemattomia, kutsuukin tätä sotaretkettä gulashisodaksi!

Mutta olkootpa retken tarkoitukset mitkä tahansa, me sosialidemokraatit olemme alunperin tehneet kaiken voitavamme varoittaaksemme porvaristoa siihen ryhtymästä ja vapauttamme kerta kaikkiaan itsemme ja Suomen työväen sen seurauksista. Näin me menettelemme ensinnäkin siitä syystä, että me, kuten jo viittasin, vakavasti epäilemme, ovatko rajantakaisista heimolaisistamme muut kuin ehkä jotkut määrättyt piirit ollenkaan halukkaat turvautumaan meidän apuumme, joka esim. Viron veljeskansallemme on käynyt yhtä kalliiksi kuin Suomen nimellekin. Toinen syy vastustukseemme on se, että meidän käsittääksemme kansamme tulee tarkoin varoa ryhtymästä mihinkään toimenpiteisiin, jotka antavat itäiselle naapurille näennäistäkään aihetta nyt tai vastaisuudessa käydä kimppuumme. Poliittiset kysymykset yleensäkin ja varsinkin ne, jotka koskevat suhdettamme Venäjään, ovat kuin dynamiittipatruneita, joita tulee käsitellä mitä suurimmalla varovaisuudella, jottei räjähdys tapahtuisi. Mutta sitä ei meidän „valistunut” ja „isänmaallinen” porvaris-

tomme näytä vähällä oppivan käsittämään. Enemmän kuin vuoden ajan on se osoittanut valtiollista kypsyyttään ja kaukonäköisyyttään ärsyttämällä vihollisemme Venäjän kansan kaikki kerrokset. Se on sankarillisesti tervannut kirkot, raastanut kuvapatsaita jalustoiltaan, käyttänyt sanomalehdistössään „ryssistä” kieltä, jonka mukaan nuorta kulttuuriamme kaiketi vielä joskus arvioidaan.

Me sosialidemokraatit emme ensinkään halua kilpailla herrojen porvarien kanssa näissä yhtä isänmaallisissa kuin valtioviisaissa sankaruuden osoituksissa. Ei! Toivomme on, että kansamme saisi sovussa ja rauhassa järjestää suhteensa Venäjään. Siinä ja omain sisäisten olojemme perinpohjaisessa korjaamisessa on ajanpitkään oleva vapautemme ja itsenäisyytemme varmin, etten sanoisi ainoa tae. Uhkailevan seikkailupolitiikan poluille luisuminen johtaa meidät perikatoon ennenkin tai myöhemmin. Ne, jotka virittävät sodan loimum, joutuvat lopulta itse sen uhreiksi. Se opetus olisi pitänyt olla meidänkin sapelinkalistajaimme verrattain helposti saatavissa maailmansodan tapahtumissa. Mutta näyttää nyt olevan määrätty niin, että Aunuksesta on tuleva meidän Elsas-Lotringimme.

Oman kansamme nykyinen tilakin vakavasti varoittaa meitä lähtemästä sotaisen seikkailupolitiikan tuhoisille tantereille. Meillä on täällä sankareita, sankarihautoja niitä seuraavine sotarosvoineen jo aivan riittävästi. Mutta tuottavan, rehellisen rauhantien tekijöitä pelottavan vähän. Kansamme taloudellisella elämällä on monista merkeistä päättäen edessään synkkä tulevaisuus. Valtiokassassamme viettää paperimarkka surullisia kihlajaisia Gutzeit-yhtiön osakkeiden kanssa. Ja yksityisten kansalaisten keskuudessa on yleinen se valitus, että toimeentulo käy yhä tukalammaksi jokaiselle, joka ei ole joko keinoteli tai suoranainen voro. Mutta kaikesta tästä huolimatta, oman kansamme nääntyessä nälkään ja puutteeseen on meillä varaa uhrata miljoonia hyökkäyssodan käyntiin, jonkun Repolan retken tai Aunuksen armeijan varustamiseen. Eiköhän olisi otollisempaa sekä Jumalan että ihmisten edessä, että lääkäri ensin parantaisi itsensä ja lähtisi vasta sitten auttamaan muita, jos jossain niin kevytmielisiä ollaan, että meidän nykyisten vallanpitäjajaimme apuun turvataan. Luulen sitä. Arvelen myös, että ne tunteet, jotka rajantakaisen Kalevanheimomme jäsenissä, noissa täällä aikaisemmin niin sydämettömästi hosutuissa ja häväistyissä laukuryssissä on „Ruotshia” kohtaan ollut vallalla, eivät tämän sodan johdosta suinkaan muutu meille suopeammiksi, vaan käyvät päinvastoin entistäänkin katkerammiksi.

Ranskan kuninkaan Ludvik XI kerrotaan sa-

noneen tulevalle historioitsijalleen seuraavat sanat: „Noita rautakopraisia sotilaita ei pitäisi koskaan päästää minkään neuvospöydän ääreen, vaan saisivat he jäädä peitsineen ja pertuskoineen eteiseen. Heidän kädensä ovat tosin meille hyödyksi, mutta hallitsija, joka käyttää heidän päätään muuhun kuin vihollisten miekkojen ja nuijain alasimeksi, on yhtä viisas kuin narri, joka kultakäätyjen asemasta lahjoitti morsiammelleen koirankaulavyön.” Sellaiset „rautakoprat”, yhtyneinä häikäilemättömiin keinottelijoihin, ovat kuitenkin nyt vuoden ajan olleet tämän maan tosiasiallisina hallitsijoina. Ensinnä oli täällä valtakunta, voima ja kunnia saksalaisella junkkerikenraalilla. Häntä seurasi kenraali Mannerheim, apunaan ei ainoastaan sotaan myös maanviljelysministerinä sotilas, jotka samalla ovat perehtyneitä myös liikeasioihin. Ja nyt on meillä sisäministerinäkin sotilas. Seuraukset ovat senmukaiset. Kansamme on varmasti vastoin sen suuren enemmistön tahtoa, syösty sodan teille, joiden päättä ei näy. Niinkuin Saksassa vielä puolisen vuotta sitten, hallitsee meidän maamme tosiasiallisesti tällä hetkellä joku upseeri ja keinottelijajoukko, joka luultavasti vielä, kun tilaisuus siihen tarjoutuu, myyskentelee kuningaskruunuja enimmäntarjojoille, niinkuin aikoinaan tekivät pretoriaanit Roomassa. Laillinen hallitsemme olisi, jos tosi eteen tulisi, voimaton näitä voimia vastustamaan. Ja eduskunnan merkitys se supistuu vähitellen siihen, että se on jonkun herra kenraalin suostunta-aparaattina osottamassa varoja sotakustannusten, huijausten ja kavallusten peittämiseksi. Niin rakennetaan itsenäistä, vapaata, kukoistavaa, kansanvaltaista ja parlamentaarisesti hallittavaa Suur-Suomea. Katseet ovat suunnattuina sinne kauas rajojen taakse, kauas rakkaiden heimolaistemme tykö, mutta täällä kotona ei ajatellakaan mitään viheliäisyydestä käännetyksi muualle ja hankituksi keinottelijoille tilaisuutta yhä edelleen tyydyttää saalistamishimoaan järjestetään sotaretkeä heimokansaimme „auttamiseksi” aivan niinkuin menetteli tsaarin aikuinen Venäjäkin. Menettelytavatkin ovat samat, joita valloitusotien lietsotat aina ovat käyttäneet. Veljeskunnat vainotaan, ryöstetään ja murhataan. Sitä toivotetaan koko maailmalle. Keltainen saromalehdistö julkaisee siitä pöyristyttäviä kertomuk-

sia, kiihoittaen järjestelmällisesti ajattelemattomien mieliä. Hommataan adresseja, puuhataan lähetystöjä ja järjestetään samalla kaikessa hiljaisuudessa hyökkäysarmeijoita. Rauhaa lupaavat hallituksen vakuutukset osoittautuvat valheellisiksi. Jonakin päivänä näemme sotatoimien aloittamisen tapahtuneena tosiasiana edessämme.

Jos asetamme toistensa rinnalle sen vastauksen, minkä pari viikkoa sitten silloinen pääministeri Ingman tässä eduskunnassa antoi Suomen ja Venäjän väliseen sodanuhkaa koskevaan välikysymykseen, sekä nykyisen pääministerimme äsken kuulun selityksen, johtuu väkisinkin mieleen suomalainen sananparssi siitä, miten eräänlaisella suhtautumisella totuuteen on niin kovin lyhyet jäljet. Ja kun lisäksi pidetään mielessä, että nykyinen hallitus ei ole muuta kuin jonkinlainen muunnos edeltäjästään, niin on täysi syy kysyä, onko milloinkaan missään maassa mikään hallitus alentavammassa, siveellisessä surkeammassa olosuhteissa esittäytynyt eduskunnalle ja pyytänyt siltä luottamusta. Minä epäilen sitä ja luulen, että maassa, missä eduskunta tietää vaatia itselleen alkeellistakaan arvontantoa, ei sellainen hallitus olisi satulassa hetkeäkään. Kansakunnan arvo ja kunnia vaatisivat moisen hallituksen kukistamista heti paikalla. Mutta täällä tulee tänä iltana yhdistynyt porvariston edustajisto kaiken todennäköisyyden mukaan antamaan luottamuslauseensa hallitukselle, joka eduskunnan selän takana salakähmäisesti toimien ja eduskunnalta totuuden salaten on syössyt kansamme mitä vaarallisimpaan verilikkiin vieraan vallan kanssa, antamaan luottamusta sellaiselle hallitukselle, joka on osottautunut niin täydellisesti halveksivansa kaikkia parlamentarismia ja kansanvallan aakkosiakin. Siihen en luule tämän eduskunnan vasemmiston koskaan suostuvan. Ehdotan, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan, joka saisi tehtäväkseen laatia ehdotuksen perusteltuun päiväjärjestykseen siirtymiseksi.

Pyydän vielä muutamalla sanalla kajota herra pääministerin vastauksessa ilmenneisiin yksityiskohtiin. Vastoin sitä, mitä entinen pääministeri Ingman vastauksessaan vakuutti, on nykyinen pääministeri selittänyt, että hallitus ei voi kieltää varustuksia ja elintarpeita annetun Aunukseen hyökkäneille vapaajoukoille. Muutahan sitä ei juuri sotaretken järjestämiseen tarvitakaan, kuin vapaus värväämiseen sekä muona- ja sotatarpeita. Tällä kai siis on katsottava todistetuksi, että tämä sotaretki on hallituksemme suostumuksella kentiespä sen suoranaisella avustuksellakin, suunniteltu. Mutta herra pääministeri ei sano hallitukselle olevan tunnettua, että Suomen vakinaisen armeijan

palveluksessa oleville upseereille olisi myönnetty lomaa siinä mielessä tai tiedossa, että he liittyisivät tähän vapaajoukkoon. Minua tämä tietämättömyys kokolailla hämmästyttää, sillä olen omin silmin nähnyt retkelle lähtevän Suomen vakinaisen armeijan upseereita, jotka ovat selittäneet saaneensa sitä varten lomaa. Myöskään ei herra pääministeri sanonut viranomaisten määränneen mitään pakkokyyditystä näitten joukkojen ja heidän varustustensa kuljettamiseksi rajalle, mutta myönsi, että on lähetetty viljaa pakkokyydityksessä Suojärven ja jonkun muun rajapitäjän nälkäseuduille. Minusta nämä asiat sopivat erinomaisesti yhteen ja voin vakuuttaa, että olen juuri nähnyt näitten pakotettujen talonpoikain lastaavan kuormiinsa aseita ja vapaajoukkojen muita sotatarpeita. On valitettavaa, ettei hallitus ole alaistensa viranomaisten kautta voinut saada tarpeellisia tietoja (Vasemmalla: Nekin ovat oppineet valehtelemaan!). Herra pääministeri lopetti vastauksensa kauniiseen lausumaan kansanvallan viennistä Aunukseen. Minä vaan epäilen, kuinkahan moni meistä oikeastaan täällä siihen ihanuuteen luottaa. Me näet tiedämme, minkälaisen kansanvallan nämä samat sotaisat herrat tähän maahan järjestivät vuosi sitten.

Ed. Leivo: Minä pyydän kannattaa ed. Kotosen ehdotusta, että asia lähetetään ulkoasianvaliokuntaan.

Ed. K. E. Linna: Tätä välikysymystä tarkastellessa kiintyy huomio pakostakin eräisiin seikkoihin, eräisiin aikaisempiin tapahtumiin, jotka samalla luovat erikoisen valon tähän välikysymykseen. Täällä välikysymyksen tekijä huomautti eräistä näistä seikoista. Minäkin tahtoisin niihin kiinnittää vielä jonkun verran huomiota.

Kun Viron kansa viime syksynä nousi taistelemaan venäläistä ja siihen yhtyneen oman kansansa pienen vähemmistön harjoittamaa bolshevikki-terroria vastaan, nousi luomaan päältään vuossataista orjan ijestä, suhtauduttiin tähän taisteluun meillä yksimielisen lämpimästi. Meillä oli itsellä vielä aivan tuoreessa muistissa ne kauhun ajat ja ne kauhun teot, joita meikäläinen bolshevistivaltäällä oli harjoittanut. Me tiesimme ja tunsimme mieskohtaisesti, millä tavoin tämä uusi ihanneyhteiskunta kansoja onnellistuttaa. Siksiipä myöskin heti, kun veljeskansamme Suomenlahden eteläpuolella kääntyi avunpyynnöllä puoleemme, olimme valmiit tuota apua antamaan. Ensi hetkellä näytti myöskin siltä, että me tässä kysymyksessä puolueisiin katsomatta olimme yksimielisiä, sillä mikäli sanomalehdet tiesivät kertoa, valittiin Viron

avustuskomiteaan myöskin eräitä nykyisen sosialidemokraattisen puolueen johtavia henkilöitä. Pitkää aikaa tämä yksimielisyys ei kuitenkaan kestänyt, sillä jo hetken perästä tiesivät lehdet kertoa, että nämä samat henkilöt olivat avustuskomitean jäsenyydestä eronneet ja samaan aikaan alkoi puolueen sanomalehdistö, erityisesti sen pää-äänenkannattaja, mitä kiivaimman hyökkäyssodan koko avustustoimintaa vastaan koettaen sitä kaikin tavoin mustata ja tehdä sen virolaisten silmissä mahdollisimman epäilyttäväksi. Tämä hyökkäysten teko on jatkunut aivan näihin aikoihin saakka. Ei ole voitu väittääkään sitä tosiasiaa vastaan, etteikö suomalaisten antama apu tullut mitä otollisimmalla hetkellä, ja parhaana todistuksena siitä, että asianlaita todellakin oli tämä, on Viron kansalliskokouksen puheenjohtajan Rein lausunto, jossa hän kiitti Suomea erityisesti sen Viron kansalle antamasta avusta ja huomautti sen avun suurta tärkeyttä ja varsinkin niiden veriuhrin lukua, jonka Suomi oli Viron avustamiseksi uhrannut. Saman tunnustuksen antaa Viron hallitus, kun se kiittää Suomea sen Virolle antamasta avusta ja ehdottaa suomalaisia vapaaehtoisia palkittavaksi Viron vapausristillä. Nämä ovat tosiasioita, jotka puhuvat sen puolesta, mitä Suomi ja suomalaiset Virossa ovat toimittaneet. Tästä huolimatta on retkellä mukana olleita suomalaisia koetettu tehdä kaikenlaisen ivan ja pilkan alaiseksi samalla kun heidän taistelutoimintansa on koetettu osoittaa mahdollisimman merkityksettömäksi. Kaikkeaa tätä lukiessa ei voi olla kummastelematta, mihin kaikella tällä on tahdottu tulla, sillä olihan Viron kansa kokonaisuudessaan — pienen pientä bolshevikkijoukkoa lukuunottamatta — tämän vapaustaistelun takana. Siinä oli kokonaisuudessaan mukana Viron sosialidemokraattinen puoluekin — sama, joka nykyisessä Viron perustavassa kansalliskokouksessa esiintyy suurimpana puolueena. Olisi näin ollen pitänyt enemmän kuin luonnollisena sen, että meidän sosialidemokraattinen puolueemme olisi ollut aivan johtavassa asemassa tässä avustamistyössä. Ellei sitä siihen olisikaan saatanut heimoustunne, jolle kai sillä taholla annetaan pienempi merkitys, olisi luullut sosialidemokraattisen kansainvälisyystunnon sitä siihen ei ainoastaan kehoittavan vaan myöskin velvoittavan. Sen seikan, että tuossa venäläis-lätiläis-kiinalaisessa bolshevikkiarmeijassa taisteli myöskin kokonaisina joukko-osastoina meikäläisiä Venäjälle paenneita punakaartilaisia, ei olisi mielestäni pitänyt meidän sosialidemokraattien kantaan Viron avustamiskysymyksessä mitään vaikuttavan, sillä onhan meidänkin sosialidemokraattinen puolueemme puolueena sanoutunut kokonaan irti bolshevis-

mista. Eikö siis tämä taistelu ollut heidänkin taisteluansa — tämä sitäkin suuremmalla syyllä, kun tässä avustamisessa ei ollut vähimmässäkään määrässä kysymystä mistään imperialistisista pyyteistä. Sillä me emme taistelleet Virossa suorittaaksemme tai saadaksemme itsellemme mitään aluevaltauksia, vaan senvuoksi, että katsoimme heimoustunnon meitä siihen velvoittavan. Tämän tahtoisin tässä erityisesti alleviivata, koska se myöskin täydellisesti selittää meidän kantamme nyt kyseessä olevaan Aunuksen kysymykseen nähden.

Sillä tältä pohjalta lähdettäessä ovat syyt tämän välikysymyksen tekemiseen — välikysymyksen, joka nyt parin viikon ajalla jo toisen kerran uudistetaan — yhtä käsittämättömät. Yhtä paljon on herättänyt ihmettelyä sosialistiemme suhtautuminen yleensäkin tähän Aunuksen asiaan. Sillä jo heti silloin kuin alkoi liikkua huhuja siitä, että heimokansamme Aunuksessa alkaa liikehtiä luodakseen päältään sitä ryöstävän ja murhaavan bolshevikivallan, alkoi myöskin sosialistinen sanomalehdistömme kirjoittaa siitä aivan samassa äänilajissa kuin aikaisemmin Viron kysymyksestä. Tuntui aivan siltä kuin pelättäisiin kovasti sitä, että kenties taaskin suomalaisia vapaaehtoisia menisi Aunuksen kuten aikaisemmin Viroon ja sielläkin kenties tulisi karkoitetuksi kansan vihaama bolshevikivallalta. Näin kyllä on käynytkin. Aunus on todellakin noussut ja, kuten viime lauontain sanomalehdet kertovat, on sen väliaikainen hoitokunta antanut julistuksen Aunuksen kansalle, jossa se ilmoittaa, että kansa itse, kyllästytynään siihen täydelliseen hirmuvaltaan, jota bolshevikihallitus siellä on harjoittanut, on ase kädessä puhdistanut maansa sortajista ja vaati nyt kansojen itsensä määräämisoikeuden perusteella oikeuden saada itse kohtaloistaan määrätä ja päättää. Minkäverran se pieni suomalainen vapaaehtoisten joukko, joka on rientänyt heimoveljiä auttamaan näiden aseisiin tarttuessa on tähän asiointilan vaikuttanut, en uskalla sanoa. Kaikissa tapauksissa on tässä tapahtunut kokonaisen kansan nousu — aivan samanlainen kuin tapahtui Virossa — ja tämä kansa se itse loi päältään sortajan ikeen, joskin sille tietysti on antanut ainakin moraalista tukea se seikka, että heimokansan, Suomen taholta ei ole tyydytty vain pelkän myötätunnon lausumiseen vaan että täällä on ollut henkilöitä, jotka ovat olleet valmiit uhraamaan muutakin kun vain kauniita sanoja veljeskansan vapauden lunnahiksi. Välikysymyksen tekijät koettavat väittää, että tämä Suomen kansan yksityisten kansalaisten veljillemme antama apu olisi virallinen hyökkäys Venäjän neuvostovaltaa vastaan Suomen valtiovalan taholta.

Tämä on joko tietoista tai tiedotonta tosiasiaa vääristämistä. Se on — kuten jo äsken lausuin — ollut Aunuksen kansan oma nousu sitä sortavaa vieraskielistä ja vierasmielistä hallitusta vastaan, se on kyllästytynen ja perinpohjin rääkätyn, kiusatun ja ryöstetyn kansan epätoivoinen yritys päästä kerrankin tuosta hirmuvallasta, olla oma herransa ja saada myöskin käytännössä toteuttaa koko maailman pienille kansoille julistettua oikeutta — itsensä määräämisoikeutta. Meiltä Aunuksen menneet vapaaehtoiset ovat sitä tässä vapautustyössä kenties jonkun verran avustaneet. Ne ovat menneet sinne ihmisyyssyyistä auttamaan kiusattua veriinsä nääntyvää kansaa, jonka keskuudessa sen vallanpitäjän toimeenpanemat murhat, ryöstöt ja kidutukset olivat jokapäiväisiä ilmiöitä. Ne miehet, jotka Aunuksen menivät, ne eivät menneet sinne tekemään aluevaltauksia. Me emme aijo emmekä me saakaan ryhtyä mihinkään hyökkäyssotaan Venäjän neuvostovalan alueella, mutta yhtä vähän me saamme estää, — meillä ei ole oikeutta estää — niitä vapaaehtoisia, vapauden rakkauden innostamia kansalaisiamme jotka tahtovat taistella veljeskansamme riveissä ei virallisina joukko-osastoina vaan yksityisinä kansalaisina sen luodessa päältään sitä vuosisatoja sortanutta vierasta valtaa. Kun vasemmisto vaatii oikeutta tunnuslauseelle: kaikkien maiden köyhälistö liittykää yhteen, niin täytyy heidän myöntää ainakin yhtä suuri oikeus toiselle tunnuslauseelle, joka kuuluu: kaikilla vapauden ja oikeuden puolesta taistelevilla on oikeus liittyä yhteen (Vasemmalta: Iskeä yhteen!), oikeus virallisista valtuuksista huolimattakin. Tämä tunnuslause on vanha, paljon vanhempi kuin konsanaan sosialidemokraattinen tunnuslause. Sen pohjalla ovat tuhannet ja taas tuhannet käyneet vapauden puolesta taistelemaan huolimatta virallisista sympatioista tai antipatioista. Kun tämä tunnustetaan silloinkin kun se koskee vierasta kansaa, kuinka monin verroin oikeutumpi se onkaan silloin, kun on kysymys viereisestä veljeskansasta, joka elämän ja kuoleman uhalla taistelee samaa sortovaltaa vastaan, jonka me itse aivan äsken olemme päältämmme luoneet. Aunuksen asia on aivan sama kuin Vironkin asia ja tältä pohjalta lähtiessä on Suomen hallituksella ollut ei ainoastaan oikeus vaan myöskin velvollisuus tehdä Aunuksen auttamiseksi se mitä se on tehnyt, toisin menetellen se olisi pettänyt kansan oikeustajunnan, jonka sympatiat ovat ehdottomasti veljeskansan puolella. Kun välikysymyksen tekijät väittävät tätä suomalaisiksi hyökkäyssodaksi on se tosiasian vääristelyä, jolla tietoisesti tai tietämättä hyödytetään Suomelle vihamielisten voimien toimintaa. Meidät asetetaan täl-

löin sellaiseen valoon, joka ei ole totuudenmukainen ja sitä kyllä osataan käyttää hyväksi siellä, missä meidän itsenäisyytemme tunnustamista vastustetaan. Senvuoksi on välttämätöntä, että tällaista väärää kuvaa vastaan pannaan vastalause ja esitetään asiat sellaisina kuin ne todellisuudessa ovat. Me olemme kansa, jolla ei ole imperialistisia pyrkimyksiä, mutta toiselta puolen me emme myöskään voi kädet ristissä katsella heimokansojemme kuolemankampailua vaan annamme heille sen avun, minkä voimme ja kykenemme. Me emme taistelee imperialismin vuoksi, me taistelemme korkeimman ja parhaimman, pienten kansojen itsenäämisoikeuden vuoksi sen saman oikeuden, jota me itsellemekin vaadimme. Jos ne kansat, joita me vapaaehtoisuustietä olemme avustaneet, kykenevät vapautensa hankkimaan, on niillä itsellään, eikä meillä senjälkeen oikeus kohtaloistaan määrätä.

Nämä samat periaatteet on Herra Pääministeri täällä välikysymykseen vastatessaan osoittanut olleen hallituksen toiminnan määrääjinä. Ja näin olen minä kannatan yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. W u o r i m a a: Vuosisatojen kuluessa on Suomen kansa saanut kärsiä sanomattomia vaivoja ryssien puolelta. Jo vuosisatoja ennen isonvihan aikaa tekivät ryssäläisjoukot ryöstöretkiä Suomeen, polttivat talot, tappoivat miehet ja veivät vaimot ja lapset orjuuteen. Isonvihan aikana hävittivät ryssät maan suureksi ja autioksi erämaaksi, johon jäi henkiin vain $\frac{1}{3}$ asujamistosta mitä kurjimpaan tilaan. Pienenvihan aikana uudistuivat samalla tavoin hävittävät ryöstöretket, ja sen jälkeenkin kuin Suomi valloituksen kautta joutui Venäjän yhteyteen, ovat ryssät jatkaneet Suomen kansan kansallista hävitystyötä tsaarien aikana. Kun syntyi Venäjän vallankumous, luvattiin lakkauttaa ryssäläistyttäminen. Mutta kuten ryssät aina ja joka tapauksessa ovat tehneet, rikottiin nytkin lupaukset. Tuli sitten bolshevikien valtakausi ja niiden yksinvaltiain Lenin tunnusti Suomen itsenäisyyden. Mutta vanhalla ryssäläisellä tavalla hän maaliskuun 2 päivänä viime vuonna Moskovon kokouksessa syytöksiin, että oli tunnustanut Suomen itsenäisyyden, ivanaurulla vastasi: „minä valloitan paraikaa Suomen takaisin suomalaisten avulla, ja liitän sen Venäjään lujemmin kuin milloinkaan ennen.”

Ryssäläiset bolshevikijoukot koko ryssän valtakunnan apukeinoilla varustettuina ja Suomen sosialistien auttamina koettivat kerrassaan hävittää Suomen kansan. Ainoastaan rohkealla ja uskomattoman uskaliaalla ja itsensä uhraavalla pon-

nistuksella voi Suomen valkoinen kansa pelastaa maansa täydestä perikadosta. Olivatko silloin välikysymyksen tekijät mukana pelastajain puolella ja joukossa? Tekivätkö he silloin tovereilleen kansanvaltuuskunnassa välikysymystä sodan alkamisesta ja aseitten käyttämisestä? Koettivatko he silloin estää sotaa omaa maataan ja kansaansa vastaan, sotaa, joka yhäti jatkuu bolshevikien puolelta ja jonka sodan myös välikysymyksen tekijät ovat tunnustaneet, päättäen siitä, että he ensimmäisessä välikysymyksessään tässä eduskunnassa vaativat, että hallituksen piti tekemään rauhaa bolshevikien kanssa? Jos ei sotaa olisi, eihän mitään rauhaa tarvitsisi tehdä. Ja yhä bolshevikihallitus jatkaa, väliin yllytyksillä, väliin pommitamisilla ja Suomen alamaisten vangitsemisella ja murhaamisella ja kapinoitsijain auttamisella, sotaa. Julkisesti on Venäjän hirmuhallitsija Lenin julistanut, että bolshevismiin pitää levitä yli maailman ja myöskin yli Suomen.

Itsesäilyttämiskaava jo vaatii että Suomen kansan on pantava kaikki voimansa liikkeelle säilyttääkseen itsenäisyytensä tämmöistä petomaista rosvovallan anastajaa vastaan. Mutta siihen kuuluu, ei ainoastaan, että Suomen kansa istuu odottamassa tyynesti, kunnes vihollinen ehkä pääsisi toisista vihollisistaan ja kootuilla voimilla karkaisi maatamme hävittämään. Suomen kansan velvollisuus itseänsä ja tulevia polvia kohtaan on turvata itsensä ja varustaa itsensä tätä rynnäkköä vastaan. Siihen kuuluu ehdottomasti, että ryssien valta saadaan häviämään koko Suomenlahdelta. Bolshevikirosvohallitus on vaan muutamien juutalaisten keinottelijain pian ohitsemenevä episodi, jota pianikin seuraa oikeistoryssäläinen imperialismi. On itsestään selvää, että jos silloin Pietari ja Itä-Karjala ja Inkeri sekä Viron rannikko kuuluvat ryssille, Suomen itsenäisyys ei ole suuresta arvosta, yhtä vähän kuin sen kansanvaltainen edistyskään. Suomen itsenäisyydelle on siis välttämätöntä että Suomensukuiset kansat, Viro, Inkeri ja Kauko-Karjala ovat vapaat ja itsenäiset ja liitossa Suomen kanssa ja että Pietari on kansainvälinen vapaa kauppasatama.

On sanottu, että tämä pyrkimys synnyttäisi vihaa ja kostotoimenpiteitä tulevan Venäjän puolelta. Mutta perin lapsellista ja naivia on luulla, etteivät samat vallanpitäjät ryhtyisi jälleen ryssien alaisuuteen pakottamaan myöskin Suomea, joka on irtautunut Venäjästä, sen vanhoilla rajoilla. Siitä jo heidän johtomiehensä, esim. äskettäin Suomesta karkoitettu kreivi Buxhövdén, on antanut kyllin selvät tiedot ja uhkaukset. Jos Suomi istuu kädet ristissä toimeettomana tai auttaa Aunusta, Inkeriä ja Viroa vapautumaan ryssien hir-

muvallasta, on uhka Suomea vastaan ryssien puolelta aivan sama, mutta jälkimäisessä tapauksessa on Suomella hyvä mahdollisuus pelastua, edellisessä tapauksessa ei yhtään. Sentähden kuuluu ehdottomasti Suomen itsenäisyyden puolustamiseen, että Suomen hallitus antaa kaikkea mahdollista apua vapautuville Suomen heimoille ja että Pietari lopullisesti irroitetaan Venäjän valtakunnasta.

Muuten täytyy ihmetellä sitä tavatonta huolenpitoa Venäjän julmuriseikkailijoista, joka tuntur olevan välikyselijöillä ja joka tässäkin välikysymyksessä ilmenee niin selvästi. Jos semmoinen ilmenee muutamissa ruotsalaisissa piireissä, ei sitä ole ihmeteltävä, sillä heidän kielipatriotisminsa laskee, että jos Itä-Karjala ja Inkeri ehkä tulevaisuudessa yhtyisivät Suomeen, niin se merkitsisi, että muutama edustaja tulisi ruotsalaisille vähemmän eduskuntaan. Välikysymyksen tekijöissä ei se merkinne muuta kuin että he yhä toivovat ja harrastavat, että bolshevikkien hirmuimperialismit sotineen, ryöstöineen, murhineen taas pääsee rehoittamaan ja hävittämään Suomen kansaa ja maata. Muistutan vain ed. Kotosen puheita ja lausuntoja rautatievaunussa, vaikka hän olikin erityisessä tilassa, mutta vanhat latinalaiset sanoivatkin: „In vino veritas.” Sentähden en voi muuta nähdä kuin että herra Kotosen ja kumppanien välikysymys varsinkin herra Kotosen lausunnon jälkeen ei ole ainoastaan epäisänmaallinen vaan suorastaan vihamielinen Suomen eduille ja sen kansaa vastaan ja sentähden yhdyen edellisen puhujan ehdotukseen, että siirrytään yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Ed. Estlander: De farhågor, som jag uttalade, då denna fråga senast var föremål för interpellation, synas i någon mån redan hava besannats och komma säkerligen ännu framdeles att framträda med ytterligare skärpa. Risken är härvid icke så mycket i avseende å Ryssland som icke mer däruti, att den friskarepolitik, som nu har inslagits och emot vilken regeringen nu heller icke vill ingripa av skäl, vilka jag i många stycken respekterar, att ju denna politik lätteligen kan komma att överföras på hela landets ansvar, och därmed konflikter kunna uppstå med de makter, vilka för närvarande äro de ledande vid fredskonferensen. Om jag dock icke vill göra den nuvarande regeringen ansvarig för att uti Olonetska Karelen finska frivilliga skaror på egen hand inlett krigsoperationer, utan är beredd att godkänna en enkel övergång till dagordningen, så gör jag det endast under den bestämda förutsättning, att regeringen icke kommer att vidtaga någon sådan åtgärd, som

avsåge att för Finlands räknning erövra och med Finland förena Olonetska Karelen eller andra delar av Ryssland.

Vad förhållandet till Ryssland vidkommer antydde jag redan att detta icke här är det avgörande. Detta bestämmes visserligen icke enligt min tro av det frivilliga understöd, som härifrån lämnats befolkningen i Olonetska Karelen uti dess kamp för frihet och existens. Den faktor, som i avseende å förhållandena mellan vårt land och Ryssland för framtiden kommer att visa sig avgörande, är säkerligen det faktum, att Finland vunnit befrielse trots bolsheviker och trots egna röda. Och därför kan ingen medborgare, som tänker på landets framtid, annat finna än att sakläget kräver, att regeringen ofördröjligen vidtager alla för landets försvar nödiga åtgärder. Och i samband härmed bör också dragas försorg om det inre lugnets upprätthållande, bör tillses att utan dröjsmål eller tveksamhet till grunden nedrivs de upprorsplaner, vilka av de röda eller av dem närstående kretsar, såsom det vill synas, med hjälp utom landet allt jämt här förberedas.

Med uttalande av detta ber jag, som sagdt, få förorda enkel övergång till dagordningen.

Ed. Saarelainen: Nyt käsiteltävänä olevan välikysymyksen johdosta tahdon rinnastaa sodan ja vallankumouksen kun ne molemmat ovat seurauksiltaan samanlaiset. Minun käsittääkseni välikysymyksen tekijöille tänä aikana, jolloin elämme mielettömän ihmisteurastuksen aikakaudessa, jolloin kymmenet miljoonat ihmiset ovat saaneet anastuksen ja hallitsijain vallan, vieläpä yksityisten henkilöitten valtaan pääsemisen tueksi vuodattaa tuoreimman sydänverensä, on ollut kyllin aihetta tehdä käsittelynalainen välikysymys. Minä nimittäin puolestani käsitän, että ihmiskunnan sodat, joukkoteurastukset ovat aivan tarpeettomia eikä ainoastaan tarpeettomia, vaan vieläpä koko ihmiskunnalle pahinta tuhoa tuottavia. Koko ihmiselämän aikana käydyt ja ehkä käymättömät veriset sodat tietävät sitä, että ihmiskunta on minun käsittääkseni tällä alalla kehittänyt aivan vääriin suuntaan. Tämä kehitys on vienyt ihmiset aivan intohimaisen mielettömyyden, sokeuden ja petomaisuuden huipulle. Minun mielestäni ei ole oikein, että me täällä lisäännytämme jäseniämme ja rakennamme yleensä yhteiskunnallista rakennusta tuhotaksemme kaiken tämän heti, kun vallassa olijat ja valtaanpyrkijät sen niin määräävät valtansa tukemiseksi. Tämä ei ole oikeaa kehitystä, vaan päinvastoin elämellisyiden asteelle vievää suuntaa. Turhaan on kirkoissamme huudettu Korkeimman kieltoa: Älä tapa lähimmäis-

täsi. Turhaan tähän nähden on myöskin vuosituhansien aikoina sivistetty kansoja suurilla uhrauksilla, kun se sivistys, kehitys, ei kumminkaan näytä kykenevän estämään sotia ja niiden kaameita seurauksia, vaan päinvastoin se näyttää tekevän kansat yhä riitaisemmiksi. Jos ihmisteurastuksia käytäisiin esim. vallitsevan kurjuuden tai köyhyyden, sorrettujen auttamisen puolesta, silloin voisi niitä paremmin ymmärtää, vaan kun päinvastoin niitä on käyty etupäässä kruunupäiden vallan, ylläpitoisuuden ja loiston tukemiseksi, silloin täytyisi niitä jokaisen tuomita. Ei edes maassamme riehunut punakapina, syntynyt köyhälistön aseman parantamisen johdosta, vaan yksinomaan sosialististen johtomiesten valtaan pääsemiseksi. Kymmenet-tuhannet Suomen työläiset ja muut kansalaiset saivat siinä heittää henkensä ja koko maamme oli joutua häviöön Tokoin, Sirolan y. m. johtomiesten valtaanpääsemisen uhrina. Kun jo ennen punaisen kapinan alkua maassamme oli yleinen ja yhtäläinen äänioikeus valtiollisella ja kunnallisella alalla sekä kahdeksan tunnin työlaki oli myös tehty ja jo vahvistettu, ja kun maamme yleensä oli kaikkein kansanvaltaisin maa miltei koko ihmiskunnassa, niin oliko todella syytä sosialistien johtomiehillä lähteä silloin veljesverta vuodattamaan? Eikö olisi tällä kansanvaltaisella pohjalla, joka oli jo luotu, voitu ruveta parlamentaarista tietä rauhallisin keinoin parantamaan köyhälistön asemaa? Kun tämän asian käsitin näin, niin minä sanon vieläkin, että maamme veljessota syttyi juuri silloisten sosialististen johtomiesten intohimoisesta kiioituksesta, jotta he kumouksen kautta olisivat saaneet vallan käsiinsä. Silloiset johtomiehet ennen kapinaa ja kapinan aikana työläisraukoja vaan narrasivat, että nyt muka käydään taistelua teidän asemanne parantamiseksi, vaikka perimmäinen tarkoitus oli tykkänään toinen. Valta, valta heidän käsiinsä, siinä oli näiden johtomiesten ihanne. Asiain näin ollen en minä minkään syyn varjolla voi puolustaa ihmisveren vuodatusta. Mutta se, jos me onnettomia kauan sorrettuja heimolaiskansojamme koetamme vapaaehtoisuuden tietä pelastaa nälkäkuolemasta ja bolsheviikkien hirmuvallan alta, ei tiedä, että me suomalaiset tahtoisimme syöstä itsemme sotaan. Jokaisen isänmaanystävän ja kansallisuuttaan rakastavan suomalaisen pyhimpiä velvollisuuksia olisi auttaa nyt tänä hetkenä Kainuun kansaa, silloin kun heitä uhkaa bolsheviikkien ja nälän tuottama tuho. Mutta auttamisen pitäisi tapahtua tykkänään rauhallisin keinoin ilman verenvuodatusta. Muutoin ei venäläisillä bolsheviikeillä minun käsittääkseni luulisi olevan mitään sitä vastaan, jos suomensukuiset kansat liittyisivät Suomeen tahi muodostaisivat

eri valtioita, sillä silloinhan tulisi vaan vuosisatainen vääryys korjatuksi, jonka vääryyden mahtava Venäjä on silloin tehnyt, kun se heimokansamme on liittänyt Venäjän yhteyteen. Väläkysymyksen tekijät uskottelevat että heillä on todellakin suuri pelko sodan syttymisestä Venäjän kanssa, että he muka senjohdosta tekevät hallitukselle näitä kysymyksiä. Jos tämä pelko johtuisi puhtaasti inhimillisistä syistä veren vuodatuksen välttämiseksi, säälistä onnetonta kansaamme kohtaan, silloin se olisi aivan oikeutettu. Mutta kaikista tapahtumista päättäen minusta tuntuu siltä, että väläkysymyksen teko ainakin suurelta osalta on aiheutunut Venäjän bolsheviikkivallan kukistumisen pelosta ja Venäjän vallankumouksen suojelemisen vaistosta. Onhan se lempilapsi muka tavalla tai toisella suojeltava ja tilaisuus valmistettava siihen, että täällä vielä toisen kumouksen kautta, jota voimakkaasti omassa maassamme ja vielä enemmän Venäjällä valmistetaan, pääsisivät sosialistit valtaan (Vasemmalta: Asiaan!). Kun maassamme syntyi jääkäriiliike ja hiljainen suojeluskuntain perustaminen senjohdosta, että maailmansodan aikana tilaisuuden siihen tarjoutuessa niiden avulla maamme vapautettaisiin venäläisen sorron ikeen alta, niin täällä eduskunnassa silloiset vasemmistolaiset ennen kapinaa niitä hommia ankarasti vastustivat, tahtoivat aina saada ikäänkuin sanotuksi: teillä porvarit, ei ole oikeutta varustautua venäläisiä vastaan, vaan meillä sitävästoin on oikeus heidän kanssaan asestantua, vieläpä niiden kanssa kukistaa tämä teidän porvarillinen valtanne. Tämmöinen ajatus sukelsi esiin hyvin usein vasemmistolaisten lausunnoista täällä eduskunnassa. Tällä toimenpiteellä he osoittivat juuri tahtovansa auttaa ja suojella Venäjän vallankumouksen saavutuksia ja valmistaa yhdessä vuosisataisten sortajain, ryssäin, kanssa maahamme samanlaista vallankumousta. Ja että he tämän kamalan häpeätyönsä panivat täytöntöön, siitä ei minun tarvitse puhua, sillä senhän tunnemme liian hyvin.

Minun käsittääkseni kansamme elää vielä nykyäänkin vallankumouksen pyörteitten keskellä. Tuhannet uuden punaisen kapinan synnyttämisen johtolangat ovat taas viritetyt ympäri maamme. Salaisina järjestöinä ja yksityisinä työskentelee maassamme tuhansittain punakapinan valmistajia (Vasemmalta: Kuuluuko tämä asiaan?). Venäjällä myös sitä varten varustaudutaan. Uuden kansalaisodan uhka näyttää siis olevan ovelta. Jos vaan siihen ulkoa päin maamme bolshevikit saavat apua esim. Venäjältä, niin silloin taas saataneen nähdä se ihme, että kiihotettu Suomen kansalainen yhdessä Venäjän bolsheviikkien kanssa hyökkää veljensä kurkkuun. Miten nykyinen vasemmistolais-

ryhmä suhtautuu tuohon kapinahankkeeseen, se on minulle arvotuksena. Näiden istuntojen alkupuolella aina siihen asti kun viimeksi kävin lomalla, oli minulla hyvin optimistiset toiveet vasemmistolaisryhmään nähden, ainakin kapinahankeasiassa. Mutta tullessani lomalta, sattui Viipurin ja Helsingin välillä junassa ollessani tämän kuun 23 päivää vasten yöllä tulemaan semmoinen onnettomuus minun ennen niin valoisalle katsantokannalleni, että olen sieltä asti ollut aivan epätoivoinen tähän nähden. Junan konduktööri kertoi näet meille useille edustajille ihmeissään, että tuolla toisessa makuuvaunussa riehui juovuksissa eräs sosialistien vaikutusvaltainen edustaja, uhkaillen ankarasti n. s. lahtareita, tarkoittaen meitä porvareita. Hän on sanonut m. m. niinkin, että kyllä te saatanan lahtarit tässä vielä näette (Vasemmalta: Hävetkää!) Heti tulee taas luoksemme matkapassien tarkastaja kontrollööri ja kertoo aivan samaa. Tämä kertomus teki ainakin minuun hyvin epätoivoisen ja samalla ikävän vaikutuksen. Sanottu vaikutus oli vielä sitäkin suurempi, kun mainittu herra edustaja minun tietääkseni, kuuluu ryhmänsä oikeistolaisiin. Kun tällaisia mielipiteiltään ovat herrat oikeistolaisten johtajat, niin miten sitten johdettavat! Mitenkä ankaria ryhmän vasemmistolaiset tällaisilta mielipiteiltään sitten ovatkaan!

Kerrotusta uhmailusta voi siis vetää sen johtopäätöksen, että voi olla paljon nykyisessäkin vasemmistolaisryhmän herroissa jäsenissä niitä, joiden kädet ovat kiinni uutta kansalaiskapinaa valmistavissa johtolangoissa, ohjaamassa taas kansamme bolshevikkien ahaaseen kitaan. Tämän tunteminen ja tietäminen on kerrassaan masentavaa. Toivon muuten, että sosialistien nykyiset johtajat alkaisivat kaiken ihmisyyden nimessä johtaa työläiskansoja parempaan suuntaan kuin tähän asti.

Kuultuani hallituksen jäsenen antaman selityksen asiassa, yhdyn niihin, jotka kannattavat yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Suolahti: On täysin ymmärrettävää, että kansalaiset Suomessa eivät ole voineet välipitämättöminä ja toimeettomina jäädä katselemaan mitenkä Aunuksen kansa tuhoutuu. On täysin ymmärrettävää, että on ryhdytty toimenpiteisiin tämän kansan avustamiseksi ja tämän tuhon ehkäisemiseksi. Tällainen yksityinen avustus on täysin oikeutettu jo pelkästään inhimillisistä syistä. Mutta se on luonnollista varsinkin siinä, missä on kysymys läheisestä heimolaiskansasta, joka puhuu samaa kieltä kuin me ja jonka ainoastaan satuma on valtiollisesti erottanut omasta heimostam-

me. On myöskin luonnollista, että hallitus maassa suhtautuu Aunuksen väestöön maassa vallitsevan myötätunnon mukaisesti, mikäli se vain on mahdollista maan ja kansan edun kannalta. Tässä tapauksessa, jolloin maamme on vaaranalaisessa tilassa ja jolloin varsinkin itäinen raja on uhattu, on hallituksella ei vain oikeus vaan myöskin velvollisuus pitää huolta siitä, että tämä vaara ajoissa tulee ehkäistykseksi ja että maan rajat tulevat turvatuiksi. Se eduskuntaryhmä, jonka nimessä minulla on kunnia puhua, on senvuoksi sitä mieltä, että hallituksen on edelleen suopeasti suhtauduttava veljeskansamme hädänalaiseen tilaan Vienassa ja Aunuksessa. Minä käytän tätä tilaisuutta ilmoittaakseni, että Kansallisen Kokoomuspuolueen eduskuntaryhmä, huolimatta siitä, että se ei ole hallituksessa edustettuna, on valmis antamaan hallitukselle kannatuksensa niihin sen vastaisiinkin toimenpiteisiin nähden, jotka ovat omansa lujittamaan valtakunnan asemaa ja turvaamaan sen rajoja. Ehdotan yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. E. Hannula: Puheenaolevan väliliksymyksen tekeminen on omansa herättämään kummastusta varsinkin kun se tapahtuu toistamiseen ja vielä ajankohtana, jolloin saamme viestejä uusista kapinansuunnitelmista, mitkä ovat laaditut juuri saman itäisen rajan takana, josta nyt on puhetta. Ja onhan viime perjantaina tässä edustajahuoneessa saatu kuulla kapinanuhkaa, joskin lievin sanoin. Minkälainen olisikaan se hallitus, joka voisi ummistaa silmänsä itäistä rajaseutua kohtaan, jonka taakse joukko kapinallisia punaisia, venäläisiä ja suomalaisia, on kerääntynyt tehdäkseen sieltä käsin toisinaan pienempiä hyökkäyksiä, toisinaan taas, kuten nyt tiedetään, valmistakseen yhä laajenevien hyökkäysten tekemistä niinpian kuin sopiva tilaisuus siihen tulee. On todettava, että Suomen puolelta ei suinkaan ole tehty mitään hyökkäystä eikä täältä lähdetty valloitusretkille, niinkuin täällä tänä päivänä on väitetty. Hyökkäyksen ovat tehneet punaiset venäläiset ja punaiset suomalaiset, yhdessä käyden rauhallisen kansan kimppuun ja harjoittaen siellä samaa ryöstöä, murhaa ja hävitystä, joka meille viime vuoden varrelta kaikille on niin hyvin tunnettua. Täältä käsin siis ei ole hyökätty, on vain riennetty apuun, riennetty pelastamaan Aunuksen ja Karjalan kansaa roistoväen käsistä. Ettei sinne ole voitu mennä tyhjin käsin, on selvää, sillä rosvo- ja murhamiehiä vastaan on varustauduttava. Sinne on ollut mentävä asettettuna, se on selvää. Jos on ollut vielä muassa myöskin elintarpeita, sitä parempi, sillä kansa

on ryöstetty aivan siemenviljaa myöten, niinkuin täällä jo useampia kertoja on tänäänkin sanottu ja niinkuin yleensä on tunnettua. Mitä tämä apu merkitsee näille, sen osaavat arvostella ainoastaan ne kansalaiset täällä Etelä-Suomessa, jotka vuosi takaperin saivat kuukausmäärin olla metsissä ja muualla piilopaikoissa paetaksensa murhamiehiä. Väläkysymyksen tekijät lienevät olleet tässä suhteessa paljon edullisemmassa asemassa eivätkä voi arvostella tätä asiaa siltä kannalta, kuin me, jotka olimme tuossa tukalassa asemassa. Että Aunuksessa on vietetty ilon päiviä niissä kylissä, joissa on vapautus tapahtunut, se on selvää, ja sen ymmärrämme arvostella ainoastaan me, jotka muistamme, miltä tuntui, kun avunantajat olivat saapuneet maahan. Täällä on ensi kerran tämän kysymyksen ollessa esillä entisen pääministerin puolelta sanottu, ettei tätä liikettä Karjalaa kohden voitaisi ehkäistä, vaikka sinne lähetettäisiin Suomen sotaväki, ja hän oli epäilemättä siinä oikeassa. Ja se on oleva ennen kaikkea Suomen kansan nuorison ikikunniaksi, että se on tälle vapausretkelle rientänyt, niinkuin sen ikikunniaksi on oleva, että se ennen kaukonäköisenä valmisteli vapautusta vanhan verivihollisen, Venäjän alta, ja sittemmin myöskin sitä vapautusta, jonka se valmisti meidän omassa maassamme viime vapaussodan aikana. Samalla myöskin on epäilemättä se, mitä täällä on sanottu vasemmiston puolelta ja mitä väläkysymyksessä on tuotu esiin, oleva vähemmän kunnialakasta, kun tätä asiaa kerran tullaan arvostelemaan. Tehdään yritys häiritä tällaista tehtävää joka on ihmisrakkauden määräämää. Ed. Kotonen on puhunut täällä tänään vieraasta valtakunnasta ja vieraasta hallituksesta, että muka tämän avustamistoimenpiteen kautta sen kanssa rikottaisiin hyvät välit. Emmehän me voi puhua valtakunnasta emmekä hallituksesta, jos on puhe siitä järjestyksestä, joka muka nykyään on ollut vuoden ajan voimassa Aunuksessa ja Karjalassa, missä bolshevikit ovat vallinneet. Hallituksella ymmärretään tietysti järjestettyä valtaa, jossa suojellaan kansalaisten omaisuutta ja kunniaa ja kaikkea mitä sillä on kallista. Ei siis ole kysymystäkään mistään valloitusretkestä, se on yhtä epäitsekkäs tämä pelastustoimi kuin pelastustoimi suunnattuna Viroon oli. Se maksoi satojen kansalaisten veren ja haavat, mutta miksikään höydyksi tämä meille itselle ei ollut. Sitä ei kukaan uskalla väittää. Ed. Kotonen on viitannut täällä älykkääseen Karjalan kansaan ja että se on tätä vapautusretkeä vastaan. Se on hyvin luultavaa, että ed. Kotonen liikkuu sellaisissa piireissä. Ne meille eivät ole tunnettuja, ja ed. Ko-

tosella varmaan onkin tuoreempia tietoja omista piireistään, hänellä, joka on viettänyt pääsiäisjuhlaa Karjalassa. Mutta me uskallamme väittää, että Karjalan kansa ja Karjalan vakavasti ajatteleva ja kunniaakas ja rehellinen kansa on nyt ja aina oleva kiittollinen siitä, mitä Suomen puolelta nyt tehdään heidän hyväksensä. Meidän hallitusta ei siis mitenkään voi moittia siitä, mitä se maan turvaamiseksi on pakoitettu tekemään. On valitettava, että ei ennen ole voitu tähän toimeen ryhtyä, sillä se olisi silloin, tämä vapaus työ, voitu helpommalla suorittaa. Näin ollen minä yhdyn niihin, jotka ehdottavat palautumista yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Ed. Thunberg: Yhtenä Suomen Karjalan edustajana, jona minulla on kunnia kuulua tähän kamariin, katson minä velvollisuutenani olevan täällä lausua ja esille tuoda oman kantani tässä niin arkaluontoisessa sisä- ja ulkopolitiisessa kysymyksessä.

Meidän urhoolliset suomalaiset, pohjalaiset ja karjalaiset nuoret miehet ovat inhimillisen lähimmäisrakkauden elähdyttämänä, eivät valtion vaan yksityisinä pieninä vapaaehtoisina joukkoina, lähteneet oman onnensa ja henkensä menettämisen uhalla taistelemaan ihmisoikeuksien, persoonallisen vapauden ja kodin rauhan puolesta isänmaankin rajojen ulkopuolella. He ovat lähteneet heimolaisia ja lähimmäisiä murhaavien ja ryöstävien villien rosvojoukkojen käsistä pelastamaan. Tässä suhteessa katson minä suomalaisten vapaaehtoisten nuorien miehen toimineen samarialaisen tavalla ja hänen esimerkkiään noudattaen. Heidän lämpimät sydämensä, rohkea luontonsa, nuoret voimansa eivät ole sallineet, että he leviitän tavalla olisivat kylminä ja toimettomina seisseet ja katsoneet, kun heidän silmiensä edessä naapurit, vaimot ja lapset kiusattuina viruvat verissään. Mitä siihen taas tulee, että näillä vapaaehtoisilla nuorilla sankareilla on ollut miekka vyöllään ja ase kädessään, niin se on ymmärrettävissä siitä syystä, että jos minä menen toista ihmistä pelastamaan rosvon käsistä, jonka revolveri on uhrin ohimossa melkein kiinni tai jos tahdon pelastaa lapseni tai naapurin lampaan raatelevan karhun hampaista, niin silloin on varmaan hyvä olla varmasti aseistettuna, ettei auttaja ja autettava yhdessä ja yhdellä kertaa joudu saman tuomion alle ja saman pedon uhriksi. Ei mitään auta tällaisessa tapauksessa parlamenttaarisen menettelytavan käyttäminen sillä vaikka näyttäisi miten hyvin stiliseerattua parlamentaarista dokumenttia tahansa sisä- tai ulkoministerille, niin tässä tilaisuudessa siitä varmaan

ei olisi toivottua tulosta ja — apu tulee liian myöhään.

Kuultuani pääministerin selostuksen, olen tullut siihen käsitykseen, että tähän asti ei Suomen valtion puolesta ole tapahtunut mitään, jota ei voisi hyvällä omallatunnolla hyväksyä ja toivon ja olen vakuutettu siitä, että Suomen hallitus tulee tekemään kaiken voitavansa, ettei mitään sellaista voi tapahtua, joka voisi vaikuttaa vaikka pienimmässäkin määrässä siihen, että syntyisi sellainen epäluulo taikka väärä käsitys, että me suomalaiset tai meidän suomalainen hallituksemme pyrkii asevoimalla järjestämään toisen valtakunnan sisä- taikka ulkopoliittisia asioita. Minun vakaumukseni on, että ne edustajat, jotka tässä kamarissa tavalla tai toisella, ehkä vähemmän hyvin harkituilla lausunnoilla ovat koettaneet tehdä taikka ovat tehneet meidän nykyisen hallituksemme epäluulonalaiseksi, ovat tehneet isänmaalleen ja kansalleen hyvin huonon palveluksen.

Ed. Hultin: Kun ed. Kotonen tovereineen kohta eduskunnan kokoontuessa kovasti huoletuneena uteli hallitukselta, minkä vuoksi suomalaisia partiojoukkoja kerääntyi itärajalle, ei hän ollut tietävinään, että bolshevikkien ryöstöretket siltä taholta alituisesti uhkaavat maattamme. Ikäänkuin vastaukseksi välikysymykseen tuli silloin punakarttilaisten hyökkäys Suojärven Hirsylän kylään, jossa useita henkilöitä murhattiin ja paljon omaisuutta ryöstettiin tai hävitettiin. Niinpä joutui erikoisesti punarosvojen raivon uhriksi suomalainen kansakoulu. Varattoman opettajan vähäinen omaisuus ryöstettiin, kirjat ja opetusvälineet hävitettiin niin tarkoin, että vain paljaat seinät jäivät jällelle. Ei näkynyt välikysymyksen tekijöitä myöskään liikuttavan se, minkälaisessa hädässä ja vaarassa rajantakaiset heimolaisemme Aunuksessa bolshevikkien komennon alla elävät. He asettuvat kylmän non-interventionin, sekaantumisesta pidättäytymisen kannalle. Jos on kysymys yksityisen hädästä, on jokainen, joka siihen kykenee, velvollinen avuksi rientämään. Tässä muistuu mieleeni muuan hukkumistapaus useita vuosia sitten. Eräs nainen tuli oikeudessa tuomituksi rangaistukseen siitä, ettei hän rannalla olijana rientänyt pelastamaan henkilöä, joka oli pudonnut järveen. Kun laki näin ankarasti velvoittaa naisiakin rientämään hengenhädässä olevien avuksi, niin Suomen miehetkö olisivat vähemmän velvollisuudentuntoisia? Tapahtumat todistavat, että sitä he eivät ole, eivät ole ainakaan Suomen valkoiset. Heidän omat äsken kestävänsä kovat kokemuk-

set ovat tehneet heidät herkeksi kuulemaan muitten hätähuutoja ja rientämään avuksi, vaikkapa se tuottaisikin heille itselleen uhrauksia ja kärsimyksiä. Kansamme, joka itse on kiitollisuuden velassa hädässä saamastaan avusta, muistaa vielä, että se velvoittaa samanlaiseen jalomielisyyteen toisia hädässäolevia kohtaan. Tästä on kauniina todistuksena se suuri harrastus, joka on maassamme tullut Viron heimokansan auttamisen osaksi. Samanlaista lämmintä myötätuntoa ja auttamisintoa ovat laajoissa piireissä myös herättäneet sanomat karjalaisten heimoveljen kärsimyksistä ja avunpyynnöistä, joista ensimmäiset saapuivat Suomen hallitukselle jo viime kesänä. Varsinkin ovat Aunuksen karjalaisten vapautumishankkeet sytyttäneet nuorison keskuudessa ympäri koko maata palavan halun rientämään heidän avukseen. Nuoret ovat käsittäneet tämän kansalliseksi kunniatehtäväksi ja ovat nuorison reippaudella panneet käsityksensä toimeen. Siinä kaikki.

On valitettavaa, ettei vasemmiston edustamalla taholla ole mitään tuntoa siitä kansallisen nousun hengestä, joka elähdyttää nykyistä nuorisopolvea ja sitä isänmaalliseen toimintaan innostaa, mutta vieläkin valitettavampaa on, että vasemmiston taholla suorastaan vastustetaan tätä kansallisen innostuksen jaloa pyrkimystä, sillä mitä muuta kuin vastustamista tarkoittaa saman välikysymyksen uudistaminen, jossa suoraan yksityiskohtaisesti ilmiannetaan vapaaehtoisten varustamishankkeet. Onneksi ei välikysymys näy saaneen suurtakaan vahinkoa aikaan. Se on auttamattomasti epäonnistunut siinä suhteessa, jäänyt jällelle tapahtumista, jotka taasenkin antavat siihen oman musertavan vastauksen. Aunuksen suomalaiskansa on tuskastuneena kärsimyksiinsä noussut ihmeellisellä tarmolla, nousut luomaan päältä venäläisen bolshevisminkin. Tätä Aunuksen vapautumista tervehdittään luonnollisesti Suomessa suurella ilolla ei ainoastaan heimolaistemme itsensä vuoksi, vaan senkin takia, että se lisää oman maamme turvallisuutta. Me voimme myöskin iloita ja ylpeillä siitä, että vapautukseen on tehokkaasti myötävaikuttanut suomalaisten vapaataistelijoitten urhea avustus. Minäkin käytän tilaisuutta lausuakseni heille siitä julkisen kiitoksen ja tunnustuksen. He ovat jälleen antaneet maailmalle todistuksen suomalaisesta tarmosta ja kunnosta. He ovat ansioittaneet itsensä länsimaisen kulttuurin ja oikeusjärjestyksen esitaistelijoina itämaista puna-barbarismia vastaan. Lopuksi heidän heimokansallemme antamansa uhrautuva apu on paras todistus Suomen kansan veljellisestä myötätun-

nosta, ja se on laskeva vakavan pohjan näiden kauan erossa eläneiden heimoveljien tulevalle yhteisymmärrykselle ja yhteistyölle. Tällä yhteisymmärryksellä on luonnostaan mitä paraimmat edellytykset. Maantieteelliset olot ovat Kauko-Karjalassa samat kuin Suomen puolella. Molempien taloudelliset edut puoltavat yhteistoimintaa. Kielellisesti ja kansallisesti Kauko-Karjala on Suomea. Myös valtiolliset edut ja vaarat ovat molemmilla samat, sillä eroituksella ainoastaan, että Kauko-Karjalan suomalaiskansan menestys ja kehitys on mahdollinen ainoastaan Suomen kansan avulla ja myötävaikutuksella, läheisessä yhteistoiminnassa Suomen kanssa.

Vapaaehtoiset suomalaiset partiolaiset ovat antaneet Aunuksen heimoveljille sen, mitä heillä oli annettavissa, nuoren intonsa, monet henkensäkin. Katsoen Aunuksen kansan puutteena-laiseen tilaan, ei siinä kuitenkaan vielä ole kyllyksi, vaan kysytään tietävästi aineellistakin apua elintarpeiden ja muussa muodossa. Tosin ovat meilläkin elintarpeet tiukassa, mutta tuottaahan vähän jakaminen siunausta, ja olen mielihyvällä kuulut herra pääministerin ilmoituksen, että Suomen valtio on tässä kohdin tekevä mitä se suinkin voi. Minusta näyttää myös siltä, että tässä on tapaus, jossa luulisi länsivaltain kiitokseksi Aunuksen yhteiselle asialle suorittamasta palveluksesta myöntävän Aunukselle välttämättömmimmät elintarpeet kunnes kansa itse siellä saapi elantonsa jälleen kuntoon, johon se kyllä on kykenevä. Minä tiedän, että niissä Itä-Suomen karjalaisissa kansalaispiireissä, joita minä edustan, Kauko-Karjalan vapautustaistelua seurataan mielenkiinnolla ja myötätunnon ja että sen menestymistä pidetään maailmelle erittäin tärkeänä. Kaikki se mitä hallitus katsoo mahdolliseksi tehdä heimokansamme itä-karjalaisten hyväksi, merkitään senvuoksi tyytyväisyydellä suomenkinpuoleisasssa Karjalassa.

Minäkin yhdyin niihin, jotka ovat lausuneet luottamuksensa siihen, että hallitus tässä asiassa on valvova Suomen etuja.

Ed. Hildén: Emedan jag underskrivit denna interpellation ser jag mig förpliktad att här uttala några ord i anledning av de beskyllningar, som hava kastats oss interpellanter i ansiktet från höger- och centerhåll, huvudsakligen från centerhåll. Jag tror det var representanten Saarelainen, som här framhöll, att vi hade för avsikt att giva bolschevismen vårt understöd genom denna interpellation, att vi motsatte oss friskarornas inblandning i den fjärrkarelska, lät mig kalla det, frihetskampen på grund av att vi icke önska

att bolschevikernas regering på något sätt skulle bliva försvagad i sin makt. Jag tror att dessa motiv lågo oss alla utomordentligt fjärran. Varför vi interPELLERAT var huvudsakligast därför, att vi fruktade att landet skulle bliva inblandat i ett krig, åt vilket regeringen sålunda skulle komma att giva sitt understöd mot folkets vilja. Vi anse att under nuvarande tider ett sådant krig kan vara i hög grad ödesdigert. Nu heter det dock så vackert: friskaror gå över gränsen för att hjälpa våra stamförvanter, som lida nöd och som terroriseras av bolschevikerna. Att lämna hjälp åt en människa, som är i nöd, är naturligtvis en vacker handling som sådan. Men om vi närmare granska motiven, så tror jag att bland dessa entusiaster, som vilja att en hjälp skall lämnas, finnas bra många, som huvudsakligen skulle vilja inblanda landet i ett krig, därför att de drömma om ett Stor-Finland, ett Finland, som i en framtid skall spela en historisk roll. Färan av dylika drömmar är emellertid påtagligen stor. Vi få icke glömma, att om också nu bolschevikregeringen befinner sig i beträngt läge och den måhända icke nu är i stånd att kasta större truppstyrkor mot Karelen, kan den tid dock komma, då den får stora truppmassor fria, och ifall från vår sida minsta utmaning har skett, kan vårt land komma i det läge, att vi bliva översvämmade av de ryska horderna, och då kunna vi väl knappast med egna krafter mera motstå det trycket. Och den nöd och det elände, som då bleve följden är av det slag, att jag helst skulle vilja bespara mitt fosterland följderne därav.

Man talar så vackert om dessa friskarors motiv, de humanitära skäl, som drivit dem till kamp. Jag vet ej vilka ideal, som besjåla dem, vilka nu äro i Ost-Karelen eller vid gränsen, men här har tidigare av flere talare framhållits, att de besjålas av samma motiv, som de frivilliga, som kämpat i Estland, och att det var en synnerligen lofvärd handling, då vi sände frivilliga till estniska fronten. Men den, som känner till, huru det gått till i Estland, och den, som känner till huru dessa våra finska frivilliga uppfört sig där, den blir nog synnerligen skeptisk angående dessa frivilligas verkliga motiv. Jag har låtit mig berätta av frivilliga, som varit med under flere veckor vid fronten och bakom densamma, om dessa förhållanden, och det var en hel orgie av rövierier, som jag fått mig till livs. Det är någonting oerhört, huru dessa finska frivilliga farit fram. Bland annat vill jag för att karakterisera detta berätta en anekdot. Min sagesman uppgav, att de kommit till ett slott, där en tysktalande baron hade sitt säte och att han förvänat sig över rikedomerna

hos denna godsägare. Han sade: det var märkvärdigt, huru oerhört mycket skatter som funnos där, vi togo vad vi kunde; så kommo bolschevikerna och drevo bort oss och de togo vad de kunde, och sedan drevo vi bort dem igen och fingo dock så mycket att vi måste lämna hälften kvar, emedan trossen ej orkade släpa bort allt. En sanning, som ej heller kan bestridas, är att när dessa fosterlandshjältar, dessa patrioter återvände till Finland, blev en hel del av deras gods beslagttaget på etniskt område, emedan det innehöll stulet gods, och av det gods, som hämtades över till Finland, blev även en hel del beslagttaget av tulen, vilket visserligen kallades „små krigsminnen”, men bland vilka dock även torde funnits en hel del juveler och guld- och silversaker av ganska stort värde.

Om vi taga allt detta i betraktande, är det icke underligt, om man blir skeptisk och vägrar understöda dessa frikärer. I alla fall har det från vår sida, från interpellanternas sida ingalunda varit, det vill jag ännu en gång betona, avsikten att med denna interpellation göra bolschevismen en tjänst. Tvärtom, vi frukta bolschevismen, men just för att vi frukta densamma, vilja vi att vårt land skall få utveckla sig i fred och icke giva bolschevikerna anledning till att kasta hit sina trupper, då de en gång eventuellt kunna få styckor fria därtill. Jag anser att det understöd, som nu regeringen, högern och centern ger dessa frivilliga, verkar som en ren provokation.

Ed. Kotonen: Oli masentavaa todeta jo se, että hallitus tässä asiassa oli suhtautunut eduskuntaan tavalla, jota ei voida pitää rehellisenä. Mutta aivan sanattomaksi pyrkii jäämään huomattamaan, että myöskin suuri osa tätä eduskuntaa on tehnyt itsensä syypääksi samallaiseen menettelyyn. On päivän selvästi käynyt ilmi tänäkin iltana, että tämän eduskunnan jäsenten joukossa on ollut ainakin suuri luku niitä, jotka jo siihen aikaan, kun hallituksen puolelta edelliseen tätä asiaa koskevaan välikysymykseen vastattiin, olivat täysin tietoisina siitä, mitä oli tekeillä, ja ettei siis silloinen pääministerin antama vastaus pitänyt paikkaansa. Tämä on surullinen havainto tehdä niistä, joiden kanssa pitäisi yhteisymmärryksessä ja sovussa rakentaa tätä rikkinaista Suomea.

Ne puheet, joita täällä on pidetty porvariston taholta, mitä ne ovat olleet muuta kuin samallaisia, joita kuulee jokaikisessä parlamentissa silloin, kun on lähtö sotaan, olivatpa sodan syyt itse asiassa mitkä tahansa. Aina ovat motiivit mitä kauuneimmat, joko itsepuolustus tai sorrettujen auttaminen, kristiveljien tukeminen, aina vain piplioita

pakanoille ja pistintä oman maan kansalaisille. Sitä minusta on turhaa täällä toistaa, sen me kaikki tiedämme. Ja että tässä hommassa on mukana kaksi rovestia, se on myöskin mitä luonnollisinta, sillä hehän aina ovat siunatut ristit kädessä kulkevat kaikilla sotaretkillä, vaikkakaan jotkut heistä eivät olisi olleetkaan synnynnäisessä humalassa. Minä onnittelen muuten hallitustamme siitä, että sille on esiintynyt niin etevät, sivistyneet ja arvokkaat puoltajat kuin ed. Wuorimaa ja Saarelainen. Ja kun ainakin ed. Wuorimaa on nykyisen hallituspuolueemme huomattavimpia edustajia, niin lienee syytä kysyä saapuvilla olevilta hallituksen jäseniltä, onko se ulkopoliittinen ohjelma, jonka ed. Wuorimaa juuri äskén tältä paikalta meille esitti, myöskin nykyisen hallituksemme ohjelma? Tässä tekee vähitellen mieli kysyä mitä tahansa ja uskoa mitä tahansa. Jos niin on, jos Wuorimaan ohjelma on myöskin hallituksen ohjelma niin saanen samalla onnitella ed. Wuorimaata Pietarin arkkipiispaksi, toivoen ettei hänelle vaan sieltä tulisi kiire lähtö.

Mitä minuun singahutettuihin personallisiin solvauksiin tulee, niin niihin olen tottunut juuri etupäässä herrojen rovestien taholta ja tiedän sen, että joka tällaisia sotapuuhia ryhtyy vastustamaan, hänen on vaarassa ei vain kunnia vaan henkikin. Meillä ollaan nyt sotaisen isänmaallisia. Mutta tahtoisin viitata esimerkiksi ed. Wuorimaalle vuoteen noin parikymmentä vuotta aikaisemmin, olivatko hänen puheensa silloin täytetyt legioonalla „ryssiä” ja „ryssäläisiä.”

Ed. J y s k e: Minua se selitys, jonka pääministeri täällä esitti, täydellisesti tyydytti.

Sen sijaan en saata olla kajoamatta eräisiin tämäniltaihin lausuntoihin, ennen muuta arv. välikysymyksen tekijän ensimmäiseen lausuntoon. Häntä pääministerin vastaus ei tuntunut tyydyttävän. Minä valitan sitä, en voi sille kuitenkaan mitään. Ed. Kotonen tuntuu pelkäävän. Hän pelkää sotaa, ja hän pelkää lisäksi että hän mahdollisilla erilaisilla ajatuksilla kuin Venäjällä ehkä ajattelaa aiheuttaa nykyisin eikä vain nykyisin vaan myöskin tulevaisuudessa venäläiseltä taholta syyttelemistä ja vihamielisiä ajatuksia meitä vastaan. Ja hän pelkää vielä sitä, että Aunuksen, sorretun Aunuksen kansa ei yksimielisesti ole pyytännyt vapaaehtoisia Suomesta auttamaan itseään silloin, kun se kuolinkamppailussa slaavilaisen bolshevismen vallassa on. Minä huomaan, että eräät herrat vasemmistosta suvaitsevat hymillä, ja minä uskon, että se, ken ei ole läheltä itärajaa nähnyt sitä pelkoa, mikä on venäläisen bolshevismen maahan tunkeutumisvaaran johdosta

siellä aiheutunut, hän voi ehkä hymyillä. On hymyilty niin paljon muullekin tässä maassa. Ed. Kotonen ottaa vielä avuksi ihmisen ja Jumalan, pyrkien muka etsimään otollisimmat menettelytavat tässä kysymyksessä. Eikä hän tyydy tähän, vaan hän ottaa avuksi myöskin vuosisataisista haudoista Ranskan kuninkaita, Ludvig XI:kin. Ja kun kaikesta tästä huolimatta Suomen miehiä vapaaehtoisina on mennyt idän rajan ylitse auttamaan aunukselaisia, aunukselaisten omasta pyynnöstä, silloin ed. Kotonen ottaa vapautuksen edesvastuusta tästä ja vapauttaa myöskin ne, jotka tähän kannattavat. Tuon vapautuksen edesvastuusta voi tulkita epäilemättä monella tavalla. Sen voi tulkita myös sillä tavalla, että lasketaan, että Aunuksen onneton Suomen heimon osa sortuu venäläisen bolshevismiin syliin ja että tuo venäläinen bolshevismi vyöryy myöskin idän rajan ylitse meidän maahamme, vaikka meistä sitä ei kukaan toivo. Vapautuksen edesvastuusta näiden mahdollisten voittajien edessä, sen ajatusmahdollisuuden sisältää myös ed. Kotosen lausunto. Minä Itä-Suomen edustajana en voi vaieten kuulla sitä, että toinen Itä-Suomen edustaja vakuuttaa, että Itä-Suomen kansa ei suvaitse sitä, että vapaaehtoisia sinne menee, enkä minä ymmärrä myöskään, että ed. Kotonen voi täydellä vakuuttavaisuudella selittää, että rajan kansa, Itä-Suomen talonpoika, on siitä suutuksissaan, että sinne on mennyt vapaaehtoisia auttamaan kuolemankamppailussa olevia rajantakaisia, heimoveljiä lihaa Suomen heimon lihasta, luuta sen luusta. Kuitenkin ed. Kotosen lausunnosta sai sen käsityksen tahtomatta olla hiuksen halkoja. Itä-Suomen kansa, rajalla asuva kansa on kuitenkin jo saanut kokea venäläisten, slaavilaisen bolshevikien hyökkäyksiä, Itä-Suomen miehiä on kodeissaan surmattu rajan yli hyökänneiden toimesta. Eikö näin ollen ole luonnollista, että Itä-Suomen kansa myöskin pelkää bolshevismiin vyöryvän rajan yli, eikö näin ollen ole luonnollista, että nämä rajalla asuvat miehet ja naiset myöskin kiittävät Jumalan siitä, että tässä maassa joitakin vapaaehtoisia uskaltanut mennä Aunuksen miehiä auttamaan, hädässä olijoita pelastamaan. Ken sille saattaa hymyä, hän saattaa hymyä sille, mikä on ihmiselle kalleinta.

On raskasta todella ajatella, että ihmisiä tapetaan, että ihmisiä murhataan, asuntoja poltetaan, siemenviljatkin — elintarpeista puhumattakaan — viedään pois. Jos hädässä olija toinen ei pyri auttamaan ollessaan siihen tilaisuudessa, ei tuo toinen menettele oikein. Jos toisen kansan jäsenellä, vieläpä läheisen sukulaiskansan, on tilaisuus auttaa sitä, joka taistelee kuoleman taistelua,

taistelee elämässä pysyäkseen, ja kuitenkin jätetty auttamasta tuota heimonsa jäsentä, joiden väliin kova kohtalo on saattanut työntää valloittajan vetämän rajan, kieltäytyy häntä auttamasta, niin hän on tunteeton. Minusta heimoveli, joka kieltää toista heimoveliä auttamasta, menettelee rikollisesti. Minä puolestani en suinkaan halua sotaa. Olen rauhan mies. Mutta minä näen myös, että Aunuksessa saavutetaan rauha sillä, että Aunuksen kansa itse hankkii itsellensä rauhan niillä apuneuvoilla, joita sille vapaaehtoiset miehet meiltä ja muualta antavat. (Vasemmalta: senaattorit täällä.) Minä olen lisäksi tyytyväinen siihen, että todella nuo vapaaehtoiset, isien hengen omaavat miehet eivät ole olleet pakotetut tyhjin käsin sinne menemään. Minusta se olisi ollut hyvin epäviisastakin, epätarkotuksenmukaista. He eivät olisi voineet silloin täyttää sitä, mikä heidän tehtävänsä on, auttaa aunukselaisia. Ed. Kotonen ja eräät muut rohkenevat syyttää valtaushankkeesta, hyökkäyssodasta. Minusta se on puhdas suomalainen puolustussota, ei mikään muu. (Ed. Kotonen: Kaikki sodat ovat sitä.) Ed. Kotosen kuulemme väittävän että kaikki sodat ovat sitä. Minä en ole asianajaja, joten en tässä ryhdy tutkimaan tuota asianajajaväitettä. Ainakin tässä tapauksessa voimme ilman muuta väittää ja todeta, että se on suomalainen puolustussota. Se on Aunuksen puolustussota venäläisiä vastaan, ja jos Suomen mies rajan tältä puolen menee sitä auttamaan, niin on synty syyttää sen vapaaehtoista avustajaa hyökkääjäksi ja valtaajaksi. Lisäksi on minusta vähemmän puhdasta syyttää sitä nuorisjoukkoa, joka puhtain mielin on lähtenyt avustamaan rajantakaisia heimoveljiä, jobbaus- ja gulashausretkeilijäin parveksi. On matalaa syyttää sitä keinottelijain joukoksi. En minä ainakaan tahdo noiden syyttäjäin sanojen, lausuntojen takana olla.

Minä puolestani kunnioitan niitä vapaaehtoisia, jotka ovat uskaltaneet olla pelkäämättä silloin kun meidän eduskunnassamme lausutaan ed. Kotosen lausuntoja. Minä kunnioitan heitä, että he ovat uskaltaneet lähteä retkelle, jolla he voivat menettää enemmän, mitä ihminen menettää voi, nimittäin henkensä. Ei ole varsin suurta egoismia niissä, jotka tuon tekevät. Jos mukana on keinottelijoita, sitä minä en suinkaan tiedä, enkä voi taata, onko missään nykyisin suurempaa seuruetta koolla, jossa ei olisi yhdellä tai toisella tavalla keinottelijoita mukana. Minä uskon, minä olen vakuutettu siitä, että tulevat Aunuksen ja tulevat Suomen sukupolvet tulevat lausumaan kiitollisuutensa, tulevat muistelevaan kunnioituksella niitä nuorukaisia, jotka puhtaista pyrkimyksistä ovat lähteneet rajantakaisia avustamaan, omaa kansaa

auttamaan. Kuolemasta pelastetut aunukselaiset eivät avustajiaan likaa ja tahraa, niin kuin täällä pyritään tekemään.

On selitetty meille, että tämä vapaaehtoisten meno aiheuttaa sodan slaavien ja suomalaisten välillä, Venäjän neuvostovallan ja Suomen valtakunnan välillä. Tämäkö aiheuttaisi sodan? Eikö neuvosto-Leninillä, Trotskillä ja kumppaneilla todella ole aihetta meidän maatamme kohtaan suhtautua vihalla, kun tietävät, että meidän kaikki porvarilliset puolueemme ovat bolshevismiin jyrkkiä vastustajia, kun samat Leninin ja Trotskit tietävät, että meidän sosiaalidemokraattinen puolueemme myös on bolshevismia vastaan? Eikö tässä, hyvät herrat, ole riittävästi syytä Leninille ja muille neuvostoherroille vihata ja pyrkiä hävittämään Suomen itsenäinen valtakunta.

Jos julkisota syttyy Suomen ja neuvosto-Venäjän välillä, ei syytä siihen ole vapaaehtoistemme meno Aunuksen kansan vapaustaistelua avustamaan, vaan syyinä on hyökkäävä neuvosto-Venäjä, sen pyrkimys levittää bolshevismia. Jos julkisota Suomen ja Venäjän välillä syntyy, ei se synny meidän tahdostamme vaan venäläisten.

Minusta siis vapaaehtoiset menessään auttamaan Aunusta ovat osottaneet isänmaallista, suomalaista, ihmisrakkaudellista mieltä. He ovat puolustamassa Suomen heimon, Karjalan heimon vapautta, elämää ja elämisen oikeutta. He tällä toiminnalla ovat osottaneet myös suojelevansa meidän rajaamme. Sentähden minä iloitsen heidän menostaan ja iloitsen, että he ovat saaneet tässä maassa myös tukea menessään. Sentähden minä yhdyin kannattamaan niitä, jotka ovat esittäneet välikysymyksen johdosta yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ministeri Alkio: Pyysin puheenvuoroa ed. Kotosen viimeisen lausunnon johdosta. Minun tekee mieleni sanoa, että ed. Kotonen on ollut velkaa sosialidemokratialle tämän välikysymyksen. Ja minä pidän kunnioitettavana yrityksenä, että jokainen, joka on tehnyt velkaa ja on sittemmin tehnyt vararikon, pyrkii tavalla tai toisella suorittamaan tämän velan. Käsitän nimittäin siten, että Suomessa on sosialidemokratia tehnyt vararikon. Tämä vararikon tekeminen on johtunut siitä, että ne, jotka nimittävät nyt itseään oikeistososialisteiksi, eivät ole aikanaan ryhtyneet asiain johtoon. Kun minä muistelen sitä politiikkaa, jota sosialidemokratian nimessä on täällä harjoitettu kahden viime vuoden kuluessa, täytyy minun sanoa, että se lausunto, jonka ed. Kotonen äskesi esitti, se ei ollut rehellinen. (Vasemmalta: Hallitus on ollut rehellinen.) Hallituksen puolesta

esitetty lausunto oli rehellinen. Siinä avoimesti tunnustetaan, mikä on tarkoituksena. Mutta ed. Kotonen arvostellessaan sitä politiikkaa, jota täällä on Venäjän vallankumouksesta saakka eri hallitukset harjoittaneet, jätti kokonaan arvostelematta sen, minkälaista politiikkaa ovat sosialidemokraatit harjoittaneet. (Ed. Kotonen: En puhunut siitä politiikasta mitään.) Ja siitä johtuu, että ed. Kotonen tässä tilinteossa, ryhtyessään sosialidemokratialle maksamaan sitä velkaa, jonka hän tovereineen on tehnyt, on joutunut sellaiselle pohjalle, josta täytyy sanoa, että hän on peittänyt tosiasioita.

Tämän jälkeen tulen Aunuksen kysymykseen. Se on niitä kysymyksiä, jotka ovat purkautuneet esiin nykyisestä maailmanmullistuksesta. Aunuksen kysymystä eivät ole loihittaneet esiin Suomen porvarit. Aunuksen kysymyksen on esiin loihittanut historia, jonka tapaukset ovat nykyään kehittyneet sille asteelle, että se vuorostaan vaatii osaltaan niitä ratkaisukeinoja, joita kaikkien aikojen kansat, astuessaan historian näyttämölle, ovat käyttäneet ensimmäisen vapausaskelensa ottaessaan. Kun käsitän siis Aunuksen kysymyksen historiallisena kysymyksenä, en katso sopivaksi sen johdosta ryhtyä nykyhetkellä pesemään Suomen porvariston ja sosialidemokraattien kesken luokkapyrkäilyä. Sillä minä tiedän sen, että sosialidemokraatit, ottaessaan tällä kertaa esiin Aunuksen kysymyksen, samalla kertaa peittävät itsensä sen tosiasian, että Aunuksen kysymyksen kanssa heitä itseään uhkaa, jos se laiminlyödään, bolshevismivaara. Minun täytyy sanoa, että sosialidemokraatit Suomessa yrittäessään jättää tällä kertaa itärajan yksinomaan venäläisten bolshevikin hoidettavaksi, eivät valvo tässä sosialidemokratian etua. Vasta silloin Suomen sosialidemokraatit tosissaan osoittavat pelkäävänsä bolshevismia, kun he asettuvat sille kannalle, jolle ovat asettuneet Viron sosialidemokraatit: ase kädessä taistelemaan bolshevismia vastaan, milloin näiden hyökkäys on pelättävissä. Vasta silloin Suomen sosialidemokraatit asettuvat selvälle kannalle bolshevismia vastaan, kun he ottavat noudattaakseen Saksan sosialidemokraattien esimerkkiä. Niinkauan kuin Suomen sosialidemokraattien käsitukset ja julkinen esiintyminen on ristiriidassa niiden esimerkkien kanssa, niin kauvan täytyy sanoa, että se lausunto, minkä ed. Kotonen tässä esitti, ei ollut rehellinen syytä, että siinä peitettiin tämä tosiasia. Hallituksen esitys on ollut rehellinen. Mikäli minä tunnen, ei hallituksella ole ollut vähintäkään tarkoitusta Aunuksen valloittamiseen. (Vasemmalta: Entä Pietari?) Suomalaiselle ei ole tärkeitä Aunuksen valloittaminen,

Suomelle ei ole ollenkaan tärkeätä Aunuksen yhdistäminen Suomeen. Mutta Suomelle on tärkeätä estää, että bolshevismi ei pääsisi tänne pitemmälle, kuin Aunuksen tuolle puolelle, tahi että bolshevismi pidetään täältä niin kaukana, kuin se meidän voimillemme on mahdollista. Me käsitämme, että sen on nykyään Suomen eduskunta velkaa Suomen kansalle (Vasemmalta: Emme me jouda tappelemaan!). Ja tämä velka on myöskin kerran sosialidemokraattien maksettava. Sillä se on niitä velkoja, jotka silloin, kuin Suomessa joskus rakennetaan sellaista yhteistoimintaa, jonka kautta tämän maan syvät rivit pääsevät siitä polkeenalaisesta tilasta, missä ne nyt ovat, (Vasemmalta: Oikein. Koska ruvetaan!) pääsevät siitä tilasta, kun porvarien ja sosialidemokraattien välinen luokkataistelu lakkaa. (Vasemmalta: Tällä keinoin ei lakkaa! Tarvitaan toisenlaisia keinoja!) Silloin joutuvat sosialidemokraatit myöskin tilinteolle isänmaan edessä aivan samalla tavalla kuin nykyään ovat Saksan sosialidemokraatit tilillä, aivan samalla tavalla kuin Venäjän sosialidemokraatit jo ovat olleet tilillä. Jos te kiellätte tämän tilinteon, seuraus on, että bolshevismiin laineet vyyryvät teidän ylitsenne samoin kuin porvaristonkin yli ja Suomi joutuu perikatoon. Aunuksen kysymys on tältä kannalta arvosteltava (Vasemmalta: Pitääkö sitä provoseerata?). Kun Aunusta siis koetetaan suomalaisten avulla avustaa siihen, että Aunus nyt vuorostansa esiintyy tätä bolshevismivyyryä vastaan samalla tavalla kuin viime talvena Suomi, me käsitämme, että tämä on historiallista taistelua, jonka Suomen kansa on velkaa itsellensä ja historialle (Ed. Paasivuori: Suuruuden hulluutta!). Ed. Paasivuori käyttää tästä määritelmästä nimitystä „suuruudenhulluutta” (Vasemmalta: Sitä se onkin!) joka ei ole mitään muuta kuin, taasen käyttäakseni samaa rinnastusta, jota viime istunnossa käytin, tämä on kaiku niistä sosialidemokraattisista puheista, joita täällä kuultiin riittämiin saakka 1918 tammikuulla, jolloin oli kysymys Suomen armeijan muodostamisesta isänmaan vapautta puolustamaan. Silloin sosialidemokraatit, silloinen ryhmä, myöskin hyvin usein pyrki osottamaan, miten järjetöntä ja mahdotonta suuruudenhulluutta on, että Suomella, jossa sosialidemokratialla oli niin valtava valta, miten järjetöntä on, että se perustaa itsellensä armeijan. Samalla kertaa kuin sosialidemokraatit tässä huoneessa tätä yrittivät todistaa, samalla kertaa heillä oli täällä takapivossa jo varattuna aseet, joilla oli aikomus hyökätä ensimmäisenä tämän eduskunnan kimppuun. Ne aseet olivat silloin jo hiotut. Samalla kertaa siis kuin silloin sosialidemokraatit toisella kädellä liehuttivat rauhan palmuja, oli

heillä takapivossa aseet. Ja ne olivat kansainväliset aseet, lainatut venäläisiltä, joitten kanssa yhteistoimintaa ei silloin pelätty, vaan suositettiin siitä syystä, että se yhteistoiminta sillä hetkellä näytti sosialidemokraattisten ihanteitten toteuttamisen kannalta edulliselta. Olen vilpittömästi vakuutettu siitä, että meidän sosialidemokraattimme silloin tarkoittivat sosialidemokratian toteuttamista, mutta tulos oli, että sosialidemokratia joutui vararikoon ja bolshevismi astui johtavaan asemaan. Tämä vararikko jatkuu vielä. Kun me pyrimme siihen, että Suomi tulisi vapaaksi ja riippumattomaksi, on meidän tarkoituksemme koettaa rajojamme suojella estääksemme ettei uusi bolshevikkihyökylaine tänne pääsisi virtaamaan. Me käsitämme että se on sosialidemokratiankin kannalta edullista, että se on Suomen kansanvallan kannalta edullista, ja että se on ennen kaikkea edullista Suomen kansan kannalta. Kun käsitykseni on tällainen, on ed. Kotonen nouseminen sille korkealle koturnille, mihin hän täällä äskeisessä puheessaan nousi tuomiten ja arvostellen niitä pyrkimyksiä, mitä meillä muilla on tämän isänmaan aseman vakaannuttamiseksi täällä maailmanmyrskyissä, alkanut näyttää vähän epäilyttävältä. Mutta minullakin on se vakaumus, että suurin osa ainakin nykyisistä sosialidemokraattisen ryhmän jäsenistä on isänmaallisen mielen läpitunkema. Mutta että he itse pääsisivät selvyyteen tästä, se ilmeisesti vaatii vielä eräänlaista historiallista kouluutusta ja ennen kaikkea jokaisessa edustajassa siveellistä itsekasvatusta. Sillä asianlaita on siten, että suuri osa teistä nykyään ei uskalla seisoa kapinaa varten valmistautuneitten joukkojen edessä selkäranka suorana. Hyvin monet teistä — minä uskallan sen julkisesti sanoa — puhuvat toista silloin kun ollaan tilaisuudessa puhua kahteen kynteen siitä, minkälainen asema on, mihin se velvoittaa, kuin mitä te puhutte silloin, kun on kysymyksessä julkinen esiintyminen. Kun asia on tällä tavalla, niin minun käsittääkseni olisi syytä tällaisen asian yhteydessä, josta nyt on kysymys, jossa ennen muuta on kysymyksessä Suomen vapauden turvaaminen ja samalla myöskin heimokansamme avustaminen mikäli meidän toimenpiteemme siihen riittävät, vaikuttaa siihen, että sekin tulisi turvatuksi vastaista historiallista elämänsä varten. Mielestäni on aivan mahdotonta, että sosialidemokraatit kaikki voisivat asettua sille kannalle, jolle esim. ed. Kotonen on asettunut. Jos he asettuvat sille kannalle, käsitän minä, että tässä yritetään silmiä peittäen maksaa edellä mainitsemiini raskasta velkaa sosialidemokratialle. Mutta se ei tule sillä maksetuksi. Tämä on uusi synti,

joka ei suinkaan kosta itseänsä Suomen porvaristolle, vaan niille, jotka sen tekevät. (Vasemmalta: Porvaristolle kosta! Ne vaalit!) Ne vaalit eivät maksa mitään, tämän asian yhteydessä, siihen nähden, että teillä on ollut täydellinen vaalivoittokin aikoinaan, josta oli seurauksena — minun täytyy uudistaa se — lankeemus bolshevismiin (Vasemmalta: Minkätähden?).

Kun asia on tällä tavalla, niin minun käsittääkseni, jos joitakuita syytetään epärehellisyydestä, täytyy syyttää niitä, jotka eivät ota asiallisesti arvostellakseen, mitkä seikat vaikuttivat sen, että Suomessa on täytynyt syntyä sotatila. Sen on vaikuttanut perusteiltaan sosialidemokratian politiikka. Jos tämä politiikka olisi ollut rehellinen alusta loppuun tähän päivään asti, täällä ei tarvittaisi varustautua sotatoimiin, ei ainakaan sisällisesti, vaan täällä voitaisiin yksimielisesti suojella rajoja ja minä luulen, että esim. Venäjän asema olisi silloin paljon toinen kuin nyt.

Suomenkin sosialidemokratia on edesvastuussa myöskin maailman politiikalle. Minä viittasin jo äsken siihen, että sieltäkin olisi jotakin opittavaa. On pieni asia miten tämä välikysymys päättyy, se on pieni asia hallitukselle ja verrattain pieni asia koko Suomelle, mutta sosialidemokratialle se ei ole niinkään pieni asia. Ette te sillä paljon voita, että te tästä välikysymyksestä olette koettaneet tehdä suuren numeron. Enemmän te voitatte sillä, jos te kerrankin ryhdytte tarkistamaan menettelytapanne, mitenkä Suomi pääsisi näissä vaikeissa oloissa järjestämään sisäpolitiikkansa ja ulkopoliitiikkansa niin, että Suomi voisi nousta tästä kaaoksesta eheänä ja itsenäisenä valtakuntana.

Ed. J o u k a h a i n e n: Eräitten täällä esitettyjen lausuntojen johdosta, pyydän maalaisliiton eduskuntaryhmän puolesta ilmoittaa, että ryhmä ei voi olla sen ulkopoliittisen lausunnon takana, jonka ed. Wuorimaa täällä esitti. Tämän katson olevani pakoitettu tekemään siitä syystä, että ed. Kotonen on häikäilemättömällä tavalla koettanut tehdä myös ryhmän tässä suhteessa vastuunalaiseksi.

Ed. P r o c o p é: Det är klart, att frågan om Ost-Karelen för karelarne på denna sidan gränsen liksom överhuvudtaget för Finlands finska finnar måste vara en hjärtesak på grund av de nationella och de kulturhistoriska band, som binda Finland tillsammans med det av stamfränderna bebodda grannlandet. Det synes mig som borde frågan också ur denna synpunkt för Finlands svenskar ega intresse. Men det finnes en syn-

punkt, ur vilken den för oss måste vara en hjärtesak, och det är därför, att det är här fråga om vårt rikets ställning uti världen och dess säkerhet. Vi skola icke förblanda det, som nu sker i Ost-Karelen, med erövring. Det har sagts med tillräckligt eftertryck förr. Det, som det här gäller, är att lätta det bolschevistiska trycket på vår ostgräns. Det förefaller mig i någon mån naivt, när lantdagsman Kotonen talar om att detta vore ett företag, startat endast av herremän. Det har med större auktoritet, än jag kan hava, härifrån tidigare i kväll sagts, att så icke är fallet. Men lika naivt synes mig herr Kotonens tal om att vi icke böra giva Ryssland anledning till angrepp. Icke är Ryssland numera någon björn, som sover och som vi väcka med nålstyng. Ryssland är nog sedan länge en högst vaksam hyena, som går på lur och störtar sig över det rov, som den bäst finner. Bolschevismens Ryssland har haft framgångar i sydost, betydande framgångar. Vi kunna vara fullkomligt säkra på att, när framryckningarna där äro slut, ett ökat intresse kommer att riktas också mot vårt hörn, mot Finlands gräns, liksom ju alltjämt bolschevikerna ända hitintills med största uppmärksamhet följt med oss och gjort allt vad de kunnat för att undergräva samhällsordningen hos oss. Det sades vid den senaste interpellationsdebatten i den ost-karelska frågan, att man från bolschevikhall vore benägen att bjuda oss fred. Det är ett synnerligen dåligt tecken. Det visar, att de hava något ont i sinnet mot oss, ty när de i somras kommo med sitt fredsanbud, var det alldeles tydligt, att de planlade särskilda åtgärder mot väster och nordväst, och på samma sätt var det i januari 1918, när bolschevikregeringen villigt erkände Finlands självständighet och förklarade sig vilja leva i fred och god grannsamja med oss. Det var bara en förevändning för att organisera det röda upproret, som skulle definitivt binda Finland vid bolschevismens Ryssland. Det, som är det farliga i bolschevismen, är att det icke är angrepp med öppet visir, icke är angrepp, som av en vanlig fiende. När man i somras talade med tyska politiker om att bolschevismen måhända kunde bliva en fara, som hotade Tyskland, skakade de på huvudet överlägset och sade, att den faran icke var stor, ty de visste nog, att de skulle kunna spärra sin gräns. De talade om att de hade en elektrisk ledning utefter hela den östra gränsen, där alla bolschevikerna skulle fastna, men det visade sig, att bolscheviksmittan kom över denna Tysklands östra gräns. Bolschevismen är som en enda stor pesthärd. Det är icke nog med att man avspärrar

gränsen. Smittan kommer ändå. Säkerhet och lugn kan man icke få på annat sätt än genom att där lägges ett slags isolerande bälte mellan bolschevismen och en själv.

Herr Vuorimaa har uti ett andragande i kväll skizzerat det program, som skulle fordras för att giva oss den fullkomliga säkerheten och tryggheten i vårt utrikespolitiska läge. Det är strängt taget gamla linjer han går upp. Det är linjer ända från Sveriges stormaktstid, från den tid, då skandinavisk politik följde målen att trän- ga Ryssland så långt som möjligt från Öster- sjön. Det är framtidsmål. I vad mån de skola kunna förverkligas, torde väl ingen i detta nu kunna säga, men så mycket är säkert, att de åtgärder, som nu av frivilliga finländska styr- kor hava vidtagits i Ost-Karelen, äro ägnade att förstöra en av de värsta pesthärdarna, därifrån smittan har spritt sig över vårt land. Jag kan icke förstå att däri skulle inliggera en synnerlig fara för oss. Vår ställning blir icke farligare genom dessa frivilliga kårer än Sveriges för ett år sedan, då svenska frivilliga kommo över till Finland för att hjälpa oss. Det vore väl för resten rätt märkvärdigt, om man, då det brinner i husknutarna, skulle förhindra frivilligt folk att släcka. Jag kan icke hjälpa, att det synes mig som skulle herr Kotonen i en något ovärdig ton hava talat om det företag, som vi nu hava att behandla, om den entusiasm, som drivit fin- ländska ynglingar dit över. Herr Kotonen och jag äro på sätt och vis yrkesbröder, advokater. Jag har icke haft förmånen att uppträda inför rätta mot honom, men jag kan försäkra att om herr Kotonen följde den ton, som är vanlig bland oss advokater, så använde han andra uttryckssätt och ett annat uppträdande, om vi två stå mot var- andra inför rätta, än vad han i dag har använt om sina politiska motståndare. Jag tror icke, att man med rätta får kalla detta företag „hui- jausta” och „kavallusta”. Jag skulle vilja höra herr Kotonen säga det åt alla dessa ynglingar från fattigare och rikare hem, som gå dit bort för att offra sitt liv — ty det är ändå livet, som är insatsen i detta företag.

Herr Hildéns ord om röverier låta nog stora och vackra och granna när det gäller att för- döma dessa företag, och det kan ju hända, att det i Estland begåtts rov och plundringar också av finska vita, men på grund av enskilda överträdel- ser har man väl inga skäl att fördöma hela rö- relsen, att fränkänna den ett ideelt innehåll.

Det synes mig som skulle hela denna inter- pellation och särskilt den sista frågan få en rätt egendomlig belysning med hänsyn till vissa om-

ständigheter, nämligen: med hänsyn till den för- kärlek för ryssarna, som genomgick herr Koto- nens första andragande, med hänsyn till yttran- den uti den socialistiska tidningspresen och även vid offentliga tillfällen av socialister i officiell ställning därom, att Ryssland ingalunda är vår givna fiende, och slutligen med hänsyn till vissa mindre officiella yttranden om „slaktare”. Vid sådant förhållande var herr Hildéns uttalande synnerligen angenämt att höra. Det vore säker- ligen för samhällsfreden här i landet lyckligare, om man från socialisthåll mera skulle bemöda sig om att taga avstånd offentligen från bolsche- vismen än att öda tiden på interpellationer så- dana som denna.

Det ostkarelska företaget har emellertid fått en hård dom också från annat håll. Det har kal- lats lättsinnigt, sagts att det innebure, att sätta fosterlandets framtid och intressen på spel. Jag är övertygad om att den domen känns rätt tung för många av dem, som äro med där i Ost-Kare- len och för dem, som överhuvud intressera sig för detta företag. Men å andra sidan måste vi komma ihåg, att liknande uttalanden hava an- vänts varje gång det varit fråga om ett uppträ- dande mot Ryssland. Det var lättsinnigt — sådes det — det tillvägagående, som det passiva motståndets män i tiden lade i dagen, när de orubbligt höllo på lag och rätt. Det var också — påstod man — ett oförlätligt lättsinne, när i tiden jägarna foro till Tyskland. Men icke förty få vi nu giva vårt gillande åt det motstånd, som har ställts mot Ryssland och mot den ryska fa- ran. Det är precis samma fosterlandskarlek, som går igen nu uti den ostkarelska rörelsen.

Övertygad om, liksom herr Estlander, att re- geringen skall göra allt vad i dess makt står för att skydda samhället mot röda stämplingar, men också på samma sätt som några tidigare ta- lare uttalande förhoppningen, att regeringen skall för att skydda landet mot den fara, som hotar från öster, vidtaga alla möjliga åtgärder såväl rent defensiva som positiva åtgärder, ber jag att få förorda enkel övergång till dagordningen. (Eduskunnasta: Hyvä!)

Ed. Lehtokoski: Kuten tiedetään pyrkii työväestö kaikissa maissa rauhaan. Niinpä pyr- kii Suomenkin sosialidemokratia saavuttamaan rauhaa, ja yksistään tästä syystä on tämä väli- kysymys vasemmiston taholta tehty. Me olem- me kuulleet pääministerin selityksen, jossa tode- taan, mitä olemme epäilleet, nimittäin että aseel- lisiä joukkoja on mennyt rajan taakse, aseellisil- la voimilla viemään apua, leipää ja muita tar-

peita. Meille sosialidemokraateille ei ole suinkaan vastenmielistä, että heimolaisiamme autetaan. Mutta meidän täytyy ottaa huomioon se, että tämä auttaminen ei saa tapahtua aseellisten joukkojen avustuksella, sen pitää tapahtua ainoastaan rauhallisilla toimenpiteillä, ei siis aseilla ja tätä avustustoimenpidettä tässä muodossa kannattaa voi sosialidemokratia. Aseellista toimintaa minä en voi kannattaa ja tästä syystä minä en voi hyväksyä herra pääministerin selitystä, koska kerran sotaisia toimenpiteitä tahdotaan jatkaa rajan taakse, olkoonpa että näitä sotaisia toimenpiteitä tahdotaan joko länteen taikka itään, se on yhdentekevää meille. Meidän velvollisuutemme on tällä kertaa estää meidän ja naapurimaan välillä sotaa syntymästä. Meitä sosialidemokraatteja on tänä iltana useamman kerran leimattu bolshevikeiksi, leimattu kapinan valmistajiksi, mutta minä pyytäisin esittää perusteluita tähän kohtaan. Minä pyytäisin ensiksi sanoa sen seikan, että sosialidemokraattinen puolue lähti vaaleihin sosialidemokraattisena puolueena. Se kaiken sen uhallakin että sosialidemokraattisen puolueen henkilöitä vangittiin, sen uhalli että ne olivat poliisivalvonnan alaisena ja että suojeluskuntalaiset pistimien avulla joka päivä seurasivat niitä, kaiken sen uhalli kehoitimme työväkeä rauhalliseen parlamenttaariseen toimintaan.

Minä en ymmärrä minkätähden aina porvariston taholta tahdotaan leimata näitä Suomen sosialidemokraatteja kapinallisiksi, kun se tahtoo työväestölle oikeuksia. Jos me vanhemmat työväenjärjestöihin kuuluvat jäsenet emme olisi kehoittaneet Suomen työväkeä ottamaan osaa tähän vaaliin, ja sen kautta saimme oikeuden ottaa osaa parlamenttaariseen toimintaan, niin silloin meidän maassamme työväestö olisi uskonut niitä kommunistisia julistuksia, joita meille lähetettiin kilvan rajan takaa ja joissa kiellettiin ottamasta osaa vaaleihin ja parlamenttaariseen toimintaan. Kun vanhemman järjestyneen työväen taholta kehoitettiin vaaleihin ottamaan osaa, tehtiin tämä yksistään siinä tarkoituksessa, että voitaisiin meidän maamme palauttaa rauhalliselle kehityksasteelle. Nyt me olemme saaneet nähdä tämän vaalin tuloksen, me olemme saaneet nähdä että Suomen työväki todellakin sosialidemokraattisena puolueena on ottanut itselleen varmasti parlamenttaarisen kannan. Tiedämme varsin hyvin, että porvaristollemme ei ole mieluista asia se, että näitä kirottuja sosialidemokraatteja on tällä kertaa tullut näin paljon. Mutta työväestön kannalta on asia toisin. Työväestö odottaa tällä kerralla näiltä työväen edustajilta paljon enemmän kuin koskaan ennen. Edellisessä istunnossa on

eräs maalaisliiton johtajista lausunut, että he pitävät hallussaan oikeuden vaakaa, oikeuden jota he tasapuolisesti jakavat sekä oikeistolle että vasemmistolle. Minä pyytäisin yhtenä sosialidemokraattisena edustajana, yhtenä välikysymyksen allekirjoittajana pyytää tämän saman maalaisliiton edustajia asettumaan sille kannalle, että meidän maassamme voidaan todellakin rauhallista parlamenttaarista työtä suorittaa. Viime aikoina on meidän maassamme muka bolshevismiin vastustamiseksi pidetty kotitarkastuksia, aseiden etsintöjä rauhallisten ihmisten keskuudessa tavattoman suuressa määrässä. Mutta meidän täytyy sanoa, että niin kauan kuin olosuhteita Suomessa ei esaaada korjatuksi rauhallisen, parlamenttaarisen työn kautta, niin kauan kuin tämän työn kautta ei saada kunnollisia oloja Suomen työväestölle, ja niin kauan kuin nälkäkurjuus laajoissa Suomen työväestön joukkojen keskuudessa on olemassa, niin kauan myös bolshevismia on turha vastustaa meidän maassamme, sitä ei estetä valtiollisten poliisien ja muiden tämantapaisten toimenpiteiden kautta. Rauhallisen parlamenttaarisen työn kautta täytyy meidän tässä eduskunnassa saada Suomen kansan työtätekevän luokan oikeudet turvatuiksi ja samalla myöskin riittävä määrä elämisen tarpeita. Tämä Suomen sosialidemokraattinen työväestö, kun se on lähettänyt nämä 80 edustajaa tänne, se on lähettänyt ne yksinomaan sentähden, että ne voisivat työväestön olosuhteita täällä järjestää siten että se pääsisi siitä kurjasta tilanteesta, mihinkä se varsinakin viime vuoden aikana on joutunut ja samalla se on lähettänyt meidät sentähden, että me voimme meidän maassamme säilyttää yhteiskunnallisen rauhan sekä sisään- että ulospäin, ja juuri tämän yhteiskunnallisen rauhan säilyttämisen puolesta sekä sisään- että ulospäin on sosialidemokraattien taholta tehty tämä välikysymys tänä iltana ja vaadittu vastausta siihen, onko totta, että Suomea on uhkaamassa sota, uhataanko alkaa sellainen imperialistinen politiikka, joka suinkaan ei koidu Suomen kansalle, olkoonpa ne porvareita, olkoonpa työväestöä, miksikään hyödyksi, vaan päinvastoin vahingoksi. Yhtenä tämän välikysymyksen allekirjoittajista minä tahdon kannattaa ed. Kotosen lausuntoa siinä suhteessa, että tämä kysymys lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jotta kerrankin tästä kysymyksestä saataisiin todellinen selvyys ja lopetettaisiin hallituksen salaperäinen toiminta.

Ed. Eklund: För att opinionsläget inom den svenska lantdagsgruppen må tydligare fram-

träda vill jag i korthet uttala min uppfattning i föreliggande sak.

Jag vill först uttala att jag med stor tillfredsställelse har åhört statsministerns förklaring, kort och på sak gående som den var. Vi hava intet skäl att betvivla riktigheten av den avgivna försäkringen, att vi här å ena sidan hava att göra med en frivillig förelse och å den andra med ett humanitärt företag, ett befrielseverk äsyftande ett närskylt folks räddning från bolschevism. Nu, då uppror utbrutit i Olonets, är situationen, såsom det redan framhållits, i huvudsak densamma som för några månader sedan, när det gällde att hjälpa Estland. Det kan i själva verket förvåna, att icke nämnvärda protester då höjdes mot Estlands-företaget. Säkerligen berodde detta delvis därpå, att socialisterna då ännu icke hade sin taktik fullt så klar, men denna synpunkt, huru intressant det än kunde vara att något utveckla den, vill jag lämna därhän och i stället hålla mig till det skäl, som oftast åberopats. Man säger att det i Estland inte var fråga om någon erövring, men att det ostkarelska företaget går ut på erövring. Detta påstående finner jag, liksom flera andra talare, oberättigat. Visserligen kan och vill ju ingen förneka, att enligt en allmän åsikt en fullt tillfredsställande lösning av vår östra gränsfråga kräver Ost-Karels förenig med Finland. Jag är själv av denna åsikt. Men det är icke denna sak som det nu är fråga om. Det beror på förhållandenas utveckling, huruvida detta mål kan nås. Det är ett framtida spörsmål, vid vars avgörande många omständigheter spela in: för det första styrkan och enhälligheten av Ost-Karels krav på anslutning till Finland, för det andra läget och stämningen i Ryssland och för det tredje stormakternas hållning. Att Ost-Karels anslutning till Finland är överensstämmande med principen om nationernas självbestämmanderätt, kan ej betvivlas. Låt vara att förhållandena där äro förvirrade, låt vara att där råda särgående och motsatta strömningar. Icke dess mindre hava därifrån ljudit starka röster, som yrka på anslutning till Finland, och vi kunna vara övertygade om att dessa utgå från befolkningens mest upplysta och vittnesgilla element. Men, som sagt, kommer framtiden att utvisa, huruvida denna strävan kan nå sitt mål. Nu är det fråga om att hjälpa ett olyckligt folk och att bekämpa bolschevismen. Det är en stor uppgift Finland har sig förelagd på grund av sitt läge mellan väster och öster. Må det fylla den uppgiften med ära, såsom hittills skett. I denna fråga måste stora synpunkter anläggas och nu är passiviteten framförallt farlig. Jag understöder förslaget om enkel övergång till dagordningen.

Ed. K o k k o: En olisi käyttänyt ollenkaan puheenvuoroa tämän asian yhteydessä, jollei tämän välikysymyksen tekijä olisi ollut samasta vaaliipiiristä, mistä minäkin olen. Täytyy sentähden käyttää puheenvuoroa torjuakseni, ettemme kaikki sieltä Raja-Karjalasta ole samanlaisia rajanvartioita. Minun ymmärtääkseni jokaisen suomalaisen velvollisuus, ja etupäässä rajanvartioiden velvollisuus, olisi toimia niin, että raja olisi suljettu sillä tavalla ettei mikään venäläinen vaara ja kaikkein vähimmin bolshevismi tulisi Raja-Karjalaa enemmän kuin muutakaan Suomea hätyyttämään ja sortamaan. Me olemme me raja-karjalaiset tähän saakka taistelleet niin hyvin tuota venäläisyyttä ja venäläistä vaaraa vastaan, että voisi sanoa, että Raja-Karjala ainakin Karjalan Kannakseen nähden on suomalaisempi seutu tai ainakin yhtä suomalainen seutu kuin mikä muu paikka Suomessa. Ja nytkö sitten me Raja-Karjalan edustajat olisimme valmiit repimään rajan auki, että bolshevismi pääsisi sieltä vyörymään uudestaan maan yli ja sortamaan rauhallista maataamme? Eikö ole kylliksi niistä raunioista, jotka tuskin ovat herenneet savuamasta, niistä kyyneleistä, jotka tuskin vielä ovat kuivuneet, jotka ovat vuotaneet äitien ja isien silmistä, kun perheen jäsenet ovat sortuneet bolshevismiin ja meidän omien punaisten jalkoihin? Eivät ole vielä kaikki kyyenneet ajattelemaankaan, miten voisi uusia koteja rakentaa entisten sorrettujen sijalle, ja nytkö pitäisi jo uudestaan laskea bolshevismi maahan vyörymään? Ei, toisenlaisia keinoja meidän rajanvartioiden täytyy keksiä tämän maan suojaamiseksi, kuin mitä tämän välikysymyksen kautta on tahdottu keksiä. Minä en voi ymmärtää ollenkaan sitä venäläisrakkautta, sitä suuren venäläisen valtakunnan kokonaisuuden rakkautta enkä sitä bolshevismiin rakkautta, mikä näissä keskusteluissa on ilmennyt varsinkin ed. Kotosen ja muutaman muunkin vasemmistolaisen lausumissa ajatuksissa. Minä en soisi keidenkään muiden ihmisten kotien joutuvan samanlaiseen kurjaan tilaan kuin esim. minun oma kotini on joutunut ja sadat kodit niillä tienoilla, mitä tienoota minä täällä edustan.

Minä tiedän ettei moneen miespolveen kykene ne tienoot nousemaan samaan asemaan kuin ne ovat olleet, eivät kodit nousemaan yhtä eheiksi, eikä sorrettujen asukkaiden luonne yhdessä miespolvessa jaksa nousta siihen tasapainoon, jossa se oli ollut ennen punaista sortoa, niin järkyttävästi on sorto vaikuttanut niiden luonteeseen ja niiden kotoihin oloihin. Mitähän me olisimme sanoneet, jos meidän apua pyytäessämme ulkomailta, olisi esim. Saksassa tehty samallaisia välikysymyksiä kuin nyt on tehty täällä meidän keskuudessamme, silloin kuin saksalaiset hankkiutuivat meille apua

antamaan? Me olimme sangen surullisia, sangen harmistuneita, kun saimme ensin tietää, että Ruotsi ei tulisi meitä auttamaan. Vapisten odottelimme tietoa, mitä Saksa sanoo. Saksan silloiset sosialistit eivät ajatelleet samalla tavalla kuin meidän sosialistit, eivät tehneet eduskunnassa välikysymyksiä, eivätkä estelleet että saksalaiset eivät saisi tulla auttamaan punaisesta vaarasta suomalaisia ja sitä maailmankolkkaa, joka oli joutunut bolshevistien ja muiden punaisten sorrettavaksi. En ainakaan minä tiedä, että Saksassa olisi tehty mitään sellaisia välikysymyksiä. Ehkä nyt jälkeinpäin on tehty, sittenkun ne raakaemmat voimat saksalaistenkin keskuudessa ovat päässeet vallitsemaan.

Kotonen täällä sanoi ja ehkä joku toinenkin on viittanut siihen, että pitäisi rauhallisin keinoin ruveta sekä Vienen-Karjalaa auttamaan että myös rauhallisin keinoin pitäisi ruveta Suomen työväestön tilaa kohottamaan. Minkähänlaisia olisivat ne rauhalliset keinot, joilla olisi voinut tyydyttää tuommoista ryöstävää, räyhäävää rosvojoukkoa, joka riehuu Venäjällä, mitkähän olisivat ne rauhalliset keinot olleet, jotka vuoden 1918 tammikuussa olisivat asettaneet työväen? Työväki silloin sai kaikki mitä tahtoi. He saivat kahdeksan tunnin työpäivälain ja sellaisen kunnallislain, jonka se halusi ja monta muuta. Minä en tiedä mitään asiaa, jota se ei olisi parlamenttaarisin keinoin saavuttanut. Mutta yrittäkää itse, ne teistä jotka täällä silloin olivat, muistella sitä tammikuun iltaa v. 1918, niin se ihan kauhistaa mieltä. Ei silloin ollut mitään rauhallisia keinoja, joka meidän työväen olisi rauhalliselle tielle saanut.

Kotonen sanoi, että meidän hallituksemme luisuu alas silloin kun se menee auttamaan noita kärsiviä veljiä rajalla. Minkävuoksi hän ei sanonut silloin, että hallitus menee alas, kun täällä Mannerin hallitus liehui ja vallitsi? Silloin olisi Kotonen ja hänen toverinsa pitänyt näin sanoa, että hallitus luisuu alas ja olisi pitänyt korottaa äänensä. Eipä näkynyt silloin siinä ainoassa sanomalehdessä joka ilmestyi, että hallitus luisuu alas, eikä asetettu sitä sortoa, verenvuotoa, rosvouutta ja murhia seisauttamaan, jotka maassamme silloin vallitsivat. Kotonen kaipasi, että meidän pitäisi ryhtyä nyt ainakin, jollen väärin ymmärtänyt, tekemään kotoisia parannustoita, eikä ryhtyä mahdollisesti etsimään parannustilaa tuolla rajantakana. Sellaistahan me teemme täällä joka päivä. Joka päivä me laadimme lakeja ja jokainen lainlaadinta koettaa tähdätä siihen, että se tekisi jokaisen maan asukkaah otot niin hyväksi kun se parlamenttaarista tietä on mahdollista. Sitähän me emme kukaan vastusta, että olisi parlament-

taarista tietä ajettava asioita ja koetettava saada ne sellaisiksi kuin yleensä parlamenttaarista tietä ja rauhallisten kansalaisten keskuudesta on mahdollista ja voidaan laittaa.

Täällä joku on pyytänyt todistuksia siitä, että anarkismia, bolshevismia ja kommunismia Suomessa on. Mihinä viittaavat kaikki ne löydöt, joita esim. Viipurissa, Helsingissä ja Kymissä ja monessa muussa paikassa maataamme on saatu selvälle kirjallisuuden, vallankumoushankkeiden ja kaikellaisen sellaisen uuden kapinan valmistamiseksi ja virittämiseksi? Ja mihinä viittaavat ne huudahdukset, joita sanotaan ed. Kotosen junassa sanoneen — minä en itse ole ollut kuulemassa. — Viittaavatko ne siihen, ettei Suomessa harjoiteta bolshevismia ja valmisteta uutta kapinaa? Kaiketi ne selvästi puhuvat kapinahankkeista. Minun mielestäni bolshevismi on hävitettävä, ennenkuin se rajojen yli tulee. Ja minä ihailen kaikkea sitä toimintaa, mitä tehdään joko tässä maassa tahi muissa maissa bolshevismiin hävittämiseksi. Minä ihailen niitä henkilöitä, jotka uhraavat henkensä, perheensä ja omaisuutensa bolshevismiin hävittämiseksi. Ainoastaan sillä tavoin, sellaisen toiminnan kautta, saadaan bolshevismista vapautus. Mitään rauhallista keinoa ei ole olemassa, jonka avulla bolshevismi maailmasta hävitettäisiin. Minä uudelleen ihmettelen, että juuri Raja-Karjalassa löytyy sellaisia henkilöitä, kuin tämän välikysymyksen allekirjoittajat ovat. Minä en usko, että montakaan henkilöä löytyisi, jos Karjalan kannaksella pantaisiin äänestys, joka olisi valmis nimensä tämän viime välikysymyksen alle kirjoittamaan. Minä kannatan pitemmittä puheita niitä, jotka ehdottavat siirtymistä yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Ed. R y ö m ä: Ed. Linna kytki tähän kysymykseen myöskin Viron kysymyksen. Hän teki sen kuvataksaan sosialidemokraattien suhtautumista Viron vapautumispyrkimyksiin, esittäen asian kuitenkin täysin virheellisesti. Asia on nimittäin niin, että me sosialidemokraatit olemme aina ja kaikissa olosuhteissa suhtautuneet myötunnolla Viron kansan vapauspyrkimyksiin.

Tämän meidän myötätuntomme esiintuominen alkoi jo silloin, kun saksalaiset pistimet hallitsivat sekä Virossa että meidän maassamme, mutta jolloin porvarillinen sanomalehdistömme yksimielisenä vaikenä Viron kansan kohtalosta. Kun nimittäin sosialidemokraattisen puolueen uusi pääänenkannattaja oli ehtinyt ilmestyä syksyllä vasta muutamia päiviä ja istui yleensä hyvin heikoilla virkavallan oksilla, julkaisimme lehdessä Viron oloja kuvaavan, saksalaisia sortajia vastaan tähdä-

tyt kirjoituksen, jota ei oltu otettu julkaistavaksi mihinkään porvarilliseen lehteen. Vähän myöhemmin tapasin sitten erään arvoisan virolaisen kirjailijan, joka kertoi, ettei hän ollut saanut millään tavalla Viron oloja koskeneita kirjoituksiaan helsinkiläisiin lehtiin, — sosialidemokraattisilla lehdistä ei silloin vielä ollut ilmestymisoikeutta.

Tällä tavalla me sosialidemokraattisella taholla jo saksalaisen sorron Viroa painaessa suhtauduimme myötätuntoisesti Viron kansan vapaustaisteluun. Ja samaa menettelyä olemme me horjumatta noudattaneet sen jälkeen, kun saksalaisten Virosta poistumisen jälkeen bolshevikijoukot alkoivat Viroa ahdistaa. Me olemme lausuneet myötätuntomme Viron vapaustaistelua kohtaan sekä pää-äänenkannattajassamme että puoluekokouksessamme. Ja me olemme myöskin lehdessä lukijaillemme selittäneet Viron vapaustaistelun moraalisen oikeuden taisteluna demokratian puolesta bolshevistista, Venäjältä päin tunkeutuvaa vähemmistödiktatuurijärjestelmää ja vierasta valtaa vastaan.

Mutta me emme lähteneet mukaan meiltä käsin järjestettävän sotaretken johtokomiteaan, — emmekä alunpitäenäkään lupautuneet sellaiseen, — koska me tunsimme meidän omien olojemme rikkinäisyyden ja työläisjoukkojen mielialan vallinneen valkoisen terrorin johdosta, sekä pelkäsimme, että meiltä lähtisi Viroon vapaaehtoisina etupäässä juuri niitä samoja rikoksellisia aineksia, jotka olivat kansalaissodassa esiintyneet voittajien puolella rikoksellisina kasvannaisina, kuten sitten myöskin osoittautui todeksi.

Lyhyt episodi Viron puolustussodan ajalta osoittaa, minkälaista porvarillistemme Viron vapauttamisharrastukset pohjiltaan olivat. Tarkoitin tunnettua Rei-tapausta. Kaikillehan on tunnettua, kuinka porvarillisemme olivat valmiit lopettamaan kaiken avunantonsa sen johdosta, että yksi Viron hallituksen jäsen oli ottanut julkisuudessa esittääkseen tosiasioita meikäläisestä valkoisesta terrorista. Yksi epämieluisa mielipiteen ilmaisu olisi täten ollut riittävä porvarillisillemme lopettamaan Viron avustuksensa, jos ei totuuden lausuja olisi eronnut Viron hallituksesta. Hyvin pinnallisia olivat täten porvarillistemme harrastukset Viron vapautusta kohtaan, ettei siitä kannata kovin kerskua. Ja joskin virolaiset vapaaehtoisemme, joiden joukossa epäilemättä oli suuri, ehkäpä suurin osa puhtaissa tarkoituksissa toimineita, ilmeisesti pelastivat Viron demokratian bolshevikien käsistä, niin aiheutti vapaaehtoisten joukossa ollut rikollinen aines toiselta puolelta myöskin niin paljon häpeätä kansallemme, että on hyvä syy tästä asiasta vaieta.

Ja minä pelkään, että Aunuksen retkeen osaaottajat ovat täydellisesti saman hengen väkeä, jotka eivät suinkaan toimi sellaisessa lähimmäisen rakkauden hengessä, kuin ed. Hannula niin kunnialla kuvasi. Ja kun tässä on ilmeisesti kysymys edesvastuuttomasta kansan eduskunnan selän takana toimeenpannusta yrityksestä, jolla kuitenkin voi olla mitä laajimmat seuraukset koko maalle ja kansalle, on hallituksen ehdottomasti asetettava tällaista seikkailupolitiikkaa vastustamaan eikä suinkaan sitä tukemaan. Mutta kun hallitus ja sen kannattajat ovat asiassa toisella kannalla, tulee niiden, jotka tällaista maan ja kansan kustannuksella tapahtuvaa seikkailupolitiikkaa vastustavat, esiintyä yksimielisinä sitä vastaan. Ja minä olen vakuutettu siitä, että kansamme enemmistö on sotaretkettä vastaan, huolimatta siitä, että se kannattaa Karjalan heimojen liittämistä Suomeen, mikäli nämä heimopitäjät itse sitä haluavat, ja huolimatta siitä, että se pitää Venäjää pahimpana vihollisenaan, hallitsevat siellä sitten bolshevikit tai tsaarivallan taantumusmiehet.

Tässä yhteydessä on keskustan taholta jälleen sinkautettu meitä sosialidemokraatteja vastaan syytöksiä uuden kapinan puuhaamisesta. En rupea näihin syytöksiin vastaamaan, koska olen vakuutettu, että ne ovat tehdyt täysin valheellisessa mielessä ja että niiden lausujat hyvin tietävät, että sosialidemokraattinen puolue vastustaa kapinaa jyrkemmin kuin ehkä mikään muu puolue. Tahdoin ainoastaan huomauttaa, ettei meidän kansainväliselle asemallamme ja itsenäisyyden asiallemme suinkaan ole miksiäkään eduksi tällainen ainainen aiheettoman kapinahälyytyksen jatkaminen, yhtä vähän kuin sitä on meidän sosialidemokraattien valheellinen syytteleminen bolshevikien suosimisesta, jollaisia tässä keskustelussa m. m. ed. Procopé ylimalkaisilla aivan todistamattomilla väitteillä otti esittääkseen.

Ed. H o m é n: Moni suomalainen nuorukainen on rientänyt auttamaan Aunuksen kansaa. Tämä oli jalosti tehty. Mutta samalla on selvää, että rauhan aikaansaaminen ja bolshevikien ja punaisen hirmuvallan kukistaminen tässä naapurimaassa auttaa meitä itseämme puolustamaan omaa maatamme sitä uutta hyökkäystä vastaan, jota bolshevikit ja punaiset jo kauan aikaa ovat valmistaneet meitä vastaan, kuten nykyään on käynyt päivän selväksi. Sentähden täytyy täydellisesti hyväksyä hallituksen toimenpide tässä asiassa, nimittäin se, että se on auttanut näitä meidän vapaaehtoisia Aunuksen auttajia aseilla ja muonavarjoilla. Mutta sitä kummallisemmalta, voidaan sanoa tekopyhältä, näyttää sosialistiemme rauhan

rakkauten nimessä hallituksellemme tekemät välitykset, sosialistiemme, joille kansamme rauha ja vapaus ei suinkaan ollut kallisarvoinen viime vuonna, kun heidän joukkonsa yhdessä verivihollisiemme kanssa aseet kädessä nousivat maan rauhaa ja vapautta vastaan. Kannatan yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Kun minulla on puheenvuoro tahdon vielä lausua kunnioitukseni niille suomalaisille nuorukaisille, jotka ovat rientäneet hädässä olevan naapurimme, veljemme avuksi.

Ed. Elfving: Minä pyysin puheenvuoroa ministeri Alkion puheen aikana. Se oli hän, joka aiheutti sen, että minä nyt seison täällä puhujalavalla. Minä olen tässä talossa ensikertalainen ja kuulun kansanmiesten joukkoon ja kun minä tulin tänne ajattelin minä, että minun pitäisi täällä esiintyä arvokkaasti ja kaikkia niitä säädyllisyyksiä noudattaen, joita yksinkertaiselta kansanmieheltä voidaan vaatia. Mutta tämä ministeri Alkio on tehnyt lopun kaikesta tästä. Hän on esiintynyt joka-ainoassa täysi-istunnossa ja kaikissa kysymyksissä yksinkertaisesti haukkuen vasemmistoa, joten kaikki sellaiset säädyllisyydet ovat minun ymmärtääkseni aivan tampeettomat tässä talossa. Muitten muassa sanoi tämä ministeri, että ed. Laherma ei puhu täällä omassa persoonassaan, vaan että ed. Kuusisen henki puhuu hänessä. Hän lausui minusta aivan hyvin ja minä uskon, että minäkin lausun hyvin kun minä lausun, että ministeri Alkio ei puhu ministerinä, vaan hän puhuu maalaisliiton edustajana ja maalaiselta ei voi suinkaan suurempaa säädyllisyyttä vartokaan. Täällä on hallituksen taholta annettu ymmärtää, että ollaan menossa sinne Karjalaan ja että aseitten avulla olisi vastustettava tuota bolshevismia. Minun tietääkseni ennen maailmansotaa ei bolshevismia ollut missään maassa huomattavissa. Maailmansodan aikana ja nyt sen päätyttyä on bolshevismia kaikissa maissa. Se on siis aseilla synnitetty kansainliike jotenka kun täällä väitetään, että aseilla pitäisi se kukistaa, niin se on minun mielestäni koko lailla ylevä tyyperyys. Muissa maissa on ollut olemassa n. k. syndikalistinen työväenliike, jonka ohjelma on yksinkertaisesti kuulunut jotakuinkin tällä tavalla: Syndikalistinen työväenliike muissa maissa on väittänyt, että kun porvarit taistelussansa työväkeä vastaan käyttävät kanuunia, pistimiä, kuularuiskuja, pamppuja, patukoita, nyrkkirautoja eli yleensä kaikkia niitä murha-aseita, joita ihmisjärki suinkin voi keksiä, niin mikä estäisi työväkeä käyttämästä niitä samoja aseita! Myönnätte kai herrat porvarit, ettei tällaista työväenliikettä

ole ollut Suomessa, enkä minäkään ole sitä koskaan kannattanut, mutta nyt sodan aikana on tuota syndikalistista työväenliikettä, joka nykyään on saanut nimekseen bolshevismi, tullut kaikkiin maihin ja se on nykyisen maailmansodan seuraus. Se on siis historiallinen tekijä, kuten ministeri Alkio sanoo. Mutta tätä historiata on ollut tekemässä ja johdattamassa porvaristo kaikissa maissa. Kun maailmansota syttyi, hallitsivat kaikissa maissa omistavat luokat, hallitusvalta oli heidän käsissään ja tämän sodan seuraus on johtanut tämän Suomeen ja yleensä kaikkiin maihin. Se sai aikaan, että bolshevismi täälläkin syntyi ja jos te, herrat porvarit, olisitte silloin ennen kapinan syntymistä myöntyneet niihin vaatimuksiin, joihin vasemmiston taholta pyydettiin suostumaan niin ei minkäänlaista kapinaa olisi syntynyt tässä maassa. (Eduskunnasta: Se on erehdys!) Te silloin punnitsitte asiaa siten, että teidän oli valittava kahden mahdollisuuden välillä, joko myöntyä niihin vaatimuksiin tai asettaa yhden kortin varaan koko Suomen köyhälistön elämänehdot ja aseilla lyödä maahan työväen liike ja te valitsitte jälkimmäisen ja te teitte tekoja sellaisia, kuulkaapas, joista te ette ole tehneet vielä tiliä ettekä myöskään kärsineet rangaistusta. Myöskin sosialismi on sellainen tekijä, joka teitä herroja porvareita äärettömässä määrässä kiukuttaa. Te haukutte bolshevismia, mutta todellisuudessa te vihaatte yhtä suuressa määrässä sosialismia kuin bolshevismia. Sosialismi on minun tietääkseni nurinkuristen yhteiskunnallisten olojen synnyttämä. Kuulkaapas, jos ei ole olemassa sortoa ja vääryyttä, niin ei ole olemassa sosialismiakaan. Sosialismi koettaa poistaa sortoa ja vääryyttä niin tästä maasta kuin kaikista muistakin maista maailmassa. Jos toteutetaan yhteysveljeys ja tasa-arvoisuus, tahtoo se sanoa sitä, että sosialismi on lyöty pois maailmasta. Jos te todella tarkoitatte sitä mitä te sanotte, että te tahdotte mennä turvaamaan Karjalan sironalaista kansaa rebellisessä tarkoituksessa, niin te saatte sen yksinkertaisesti aikaan siten, että te parannatte sen elämisen ehdot, joten siellä ei tarvita mitään aseellisia joukkoja. On sanottu, että te menette pelastamaan Karjalan sironalaista kansaa bolshevismien vallasta ja että te teette tämän pelastamisen aseilla. Mitä enemmän te aseilla siellä riehutte, sitä enemmän bolshevismia siellä syntyy joka paikassa ja on syntynyt. On sanottu, että kaikki ne, jotka vastustavat teidän pyrkimyksiänne, ovat vaan rosvoja ja roskajoukkoja. Minulla oli tilaisuus olla siellä valkoisessa Suomessa silloin kun tämä kapina oli, ja minä sain sen käsityksen, että se valkoinen armeija, joka nyt hyökkää yli rajan, oli aivan sa-

manlaista rosvojoukkoa. Ette kai te pysty väittämään sitä tosiasiaa vastaan, että työväen yhteistä omaisuutta on ryöstetty, osa heidän taloistaan on poltettu ja vielä tänä päivänä juoksentelevat porvarilliset lammaslaumat pistin selässä niillä paikoilla, jotka työväki on yhteisesti rakentanut. Kun asia on sillä tavalla, niin miksi te sitä silitätte? Te silitätte sitä varten, kun te tiedätte, että kaikki mitä täällä puhutaan, kuuluu myöskin tämän talon ulkopuolelle. Mutta minä väitän, että Suomen kansa ei ole enään niin suuressa tietämättömyydessä, ettei se käsittäisi totuutta. Te yrititte lyödä Suomen työväenliikkeen viime talvena, se oli todellinen tarkoitus, sillä se joka silloin luki valkoisen Suomen sanomalehtiä, ei pääse mihinkään muuhun käsitykseen. Siinähan nimenomaan sanottiin, että työväenliikekin on revittävä juurineen irti tästä maasta. Pääasiallisesti Vasaassa olevan hallituksen sanomalehdistö lauloi sitä. Mutta mikä oli tulos? Tulos oli se, että kaikki se veri, mitä on teidän tähtenne vuodatettu, on saatanut teille täällä 12 paikkaa lisää. Jos meidän olisi annettu toimia vapaasti ja rauhassa näitten vaalien aikana, niin minä uskon, että meitä olisi ollut täällä yhtä paljon kuin ennen, siis tulos olisi ollut täydellinen nolla.

Täällä esäs kunnianarvoisa puhuja sanoi, että meidän velvollisuutemme on nyt hyökätä rajan yli siitä syystä, että jo vuosisatoja ovat ryssät hyökkäilleet tähän maahan ja tehneet tänne rosvoetkiään. Minä olen yksinkertainen kansanmies, en ole paljon historiaa lukenut, mutta siinä historiassa, mitä minä olen lukenut, sanotaan, ettei siihen aikaan ollut vielä työväen taholta järjestetty mitään järjestettyjä joukkoja. Järjestyneet joukot kyllä hyökkäsivät rajan yli Suomeen, mutta niitä senaikuisia rosvojoukkoja johti porvaristo. Ja täällä valkoisessa Suomessa minä näin, että se rosvojoukko, joka täällä johti rosvojoukkoja, kaikesta huolimatta oli vielä jälellä, kun niitä onnettomia ihmisiä, jotka saivat vertaan vuodattaa juuri meidän työläisjoukkojen puolesta, ammuttiin siellä laumottain.

Täällä on sitten myöskin eräs puhuja sanonut, että siellä Karjalassa, siellä Aunuksessa on varmasti paljon sellaisia henkilöitä, jotka kiittävät Jumalaa siitä, että tämä valkoinen armeija on nyt hyökännyt sinne ja koettaa pelastaa sitä onnetonta Karjalan maata. Hyvä juttu. Mutta kuulkaas herrat porvarit. Kuulun niitten satojen tuhansien ihmisten joukkoon, jotka säännöllisesti joka iltapäivä mennessänsä iltarukouksensa loppuun liittävät sanat: Jumala varjelkoon ja olkoon erittäin armollinen niitä ihmisiä kohtaan, jotka joutuvat osallisiksi suomalaisen porvarin suojeluksesta,

Ed. M a n t e r e: Hallituksen välikysymykseen antamassa vastauksessa on nimenomaan vakuutettu, että kysymyksessä ei ole valloitusarkeituksessa tehty sotaretki Aunuksen, vaan että vapaajoukkojen aseistaminen ja muonitus, sikäli kuin se on tapahtunut hallituksen tietien ja hallituksen myönnytyksellä, on tarkoittanut yksinomaan ihmisystävällistä avunantoa itäisen rajan takana asuvalle heimokansalle. Tarkoituksena ei siis ole ollut mikään muu kuin rauhallisten ihmisten hengen ja omaisuuden turvaaminen ja samalla bolshevismivaaran ennakoita torjuminen, minkä tarkoituksena eräät vasemmistonkin puhujat tänä iltana, se merkittäköön mielihyvällä, ovat tunnustaneet oikeutetuksi. Tähän nähden panner vakavata huomiota hallituksen päämiehen selitykseen hallituksen kannasta, hallituksen osallisuudesta Aunuksen auttamisessa, ja koska välikysymysentekijäinkään ei, sikäli kuin minä olen käsittänyt, ole onnistunut osottaa, että kysymyksessä olevalla retkellä olisi toisenlainen luonne, ja koska yksikään suomalainen ei voine kieltää, — senhän olemme kuulleet myös erältä vasemmiston edustajilta — sanotunlaisen avunannon oikeutusta, yhdyin minäkin niihin, jotka ovat ehdottaneet, että eduskunta päättäisi siirtävä yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Et. H e l l e: Kun olen allekirjoittanut tämän välikysymyksen, olen sen tehnyt aivan rehellisenä miehenä ilman sarvia ja sorkkia, ja rauhaa rakastavana miehenä, saadakseni tietää, mitä tämän välikysymyksen viimeisessä ponnassa esitetään, nim. mitä hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä tämän vapaajoukon estämiseksi hyökkäämästä rajan yli, ja, jos hyökkäys on jo alkanut, hyökkääjien palauttamiseksi oman maan rajojen sisälle sekä tapahtumasta aiheutuneen selkkauksen selvittämiseksi.

Tämähän tarkoittaa sitä, että tuollaiset hyökkäykset ovat vaarallisia. Jokainenhan, joka jonkin verran on poliittisia asioita seurannut, tietää, että esimerkiksi Balkanin kansojen väliset kamppailut ja alituiset taistelut ovat suurimmaksi osaksi aiheutuneet tällaisista vapaajoukkojen rajan yli tekemistä hyökkäyksistä, alueellisista hyökkäyksistä, ja ne ovat synnyttäneet sotia eri valtioiden välillä. Nyt hallituksen puolesta vastataan — herra pääministeri vastasi. Se vastaus ei suinkaan tyydyttänyt minua, mutta minä sain kuitenkin selvän käsityksen siitä, mikä on hallituksen mielipide ja sitä käsitystäni tukevat erinäisten porvariedustajien lausunnot. Tuo on selvä tuo kanta, mikä hallituksella on, nim. ettei se ole teh-

nyt eikä aijo tehdä mitään näiden alueellisten hyökkäysten estämiseksi.

On väitetty, että siellä kansa kärsii bolshevismen sortoa, on väitetty, että sieltä on pyydetty apua. Mutta tämä avunpyyntö on jonkun verran epäselvä. Minä en ole huomannut että koko Karjalan kansa olisi pyytännyt apua Suomen kansalta, sillä, jonkun kansan keskuudessa voi jokin kansalaiskokous, jossa on sata, 200, ehkä 500 henkilöä eräistä visseistä ryhmistä, pyytää apua toiselta kansalta, ja tämä otetaan huomioon sen kansan vastaavissa ryhmissä. Ei ole kovin monta vuotta, kun täällä Karjalassa oli kokouksia ja lähetettiin lähetystöjä Venäjän tsaarivallan ylimpien henkilöiden luo, ja pyydettiin venäläisiä kirkkoja, kappeleita ja kouluja sinne rakentamaan pyydettiin venäläistyttämäänkin tätä Karjalan kansaa. Tätä liikettä oli Suomenkin puolella suuressa määrässä käymässä. Nyt ehkä ovat aivan samat henkilöt, jotka siihen aikaan etsivät venäläistyttämistä, näiden pyyntöjen ja allekirjoitusten takana, pyytäen nyt turvaa bolshevistista liikettä vastaan. On siis sangen epäluotettava yritys koko tämä puuha.

Täällä ed. Vuorimaa koetti tulkita sitä seikkaa, että me olemme kärsineet venäläisen tsaarivallan aikana tai ylipäänsä kaikkina aikoina ryssäläistä sortoa. On aivan totta, että venäläinen painostus, venäläinen valtiollinen kuri lepäsi meidän kansamme päällä. Ja se venäläinen valta oli silloin erittäin voimakas Suomessa. Ei ainakaan porvaristo valitettavasti kyllä uskaltanut ryhtyä silloin tätä venäläistä valtaa vastustamaan, tai jos se siihen ryhtyi, niin se ilmeni tavattoman omituisissa muodoissa. Minä muistan ne laittomuuden ajat ja muistan ne laittomuutta vastaan taistelijat, jotka tulivat kärsimään venäläisen sortovalan uhreina. Mutta muistan myöskin niitä piirejä, jotka kohdistivat ryssäläisvihansa ainoastaan Viron ja Aunuksen Karjalan kaupustelijoihin, joista nyt tehdään rakkaita veljiä. Silloin nämä kaupustelijat eivät saaneet talossa yösijaa, heitä ei kutsuttu oikeastaan ihmisiksikään, sitä vähemmin veljiksi. Nyt ovat ajat muuttuneet siitä syystä, että eräänlaiset ryhmät tuntuvat olevan toisenlaisessa asemassa kuin silloin. Ed. Procopé huomautti, että Venäjä ei enää ole se karhu, jota tarvitsee pelätä. Minä en väitä sitä vastaan, olisiko se nyt niin pelättävä karhu, mutta ainakin uskallan epäillä, että siinä on kyllä vielä karhua taistelemaan Suomen jalopecuran kanssa, jos niikseen tulee.

Täällä puhuttiin myöskin tuosta Viron vapauttamisesta, kuinka ne suomalaiset vapaajoukot, jotka sinne menivät, tekivät jalons työn. Täällä ovat

useat henkilöt kiittäneet ja ylistäneet ja lausuneet kunnioituksensa niille henkilöille, jotka menivät tuonne Viron vapaustaisteluun. Minä en tahdo väittää, että siinä ei ole ollut suuria joukkoja sellaisia, jotka menivät tosiystävällisessä tarkoituksessa ja todellisen kansallishengen tukemina ja siinä mielessä, että todella saisivat tuon Viron kansan vapautetuksi. Mutta muistuu mieleen Viron vapaustaistelut vuosina 1905—06—07, joita nimitetään punaisiksi vuosiksi Virossa. Silloin Viron talonpojat — tai oikeastaan Viron rahvas — koettivat vapautua saksalaisesta sortajastaan, saksalaisista parooneista ja vieläpä taisteli venäläistä tsaarivaltaa vastaan, mutta silloin heidät veriinsä kukistettiin. Ei kukaan lähtenyt Suomesta silloin auttamaan. Niitä sosialidemokraatteja, jotka uskalsivat silloin myötätuntonsa lausua Viron vapaustaistelulle, — sillä vapaustaisteluahan toki sekin oli, — niitä uhattiin ja niitä vainottiin, ja kumminkaan kukaan ylevämielinen ihminen tai normaalihenkinen ihminen ei voi muuta kuin myöntää sen, että Viron rahvasta on painanut tuo balttilainen parooni-ies jokuinkin raskaasti; virolainen talonpoika on ollut jokuunkin sen joukon orjana. Kun äsken huomaustin, että voi olla suurikin joukko sellaisia henkilöitä, jotka menivät tosihyvissä tarkoituksissa Viroom, niin niiden ohella sinne kieltämättä meni myöskin sellaista joukkoa, joka ei tee sellaista missään ihmisrakkaissa tarkoituksissa eikä isänmaallisen hengen innostamana, vaan aivan suorastaan saadakseen itselleen saalista. Minä luin porvarillisesta sanomalehdestä erään kohdan, jossa mainitaan, että kun bolshevikit olivat jättäneet ryöstämättä eräässä kylässä muutamia kartanoita, niin, valitettavasti kyllä, meidän suomalaiset joukot ryöstivät ne puti puhtaaksi. Eihän ole valhetta se seikka, että sieltä on palannut näitä vapaus-sankareita upporikkaina miehinä. Joukossa tietysti on aina roskaa, niinkuin jo huomaustin. Muistan 1895, kun Kreikka taisteli Turkkiä vastaan, että täältä Pohjoismaista meni Kreikkaan vapaaehtoisia joukkoja vapaustaisteluun auttamaan kreikkalaisia turkkilaisia vastaan. Minä muistan silloin Kreikan hallituksen julistuksen, jossa pyydetään, ettei enää tulisi vapaaehtoisia joukkoja sinne. (Nämä vapaaehtoiset joukot olivat muodostaneet jonkunmoisen pohjoismaisen legioonan siellä ja piti sen legioonan yksimielisesti taistella Turkkiä vastaan.) Tämä Kreikan hallitus pyysi, ettei tulisi sinne enää vapaaehtoisia siitä syystä että nämä eivät taistele, vaan ainoastaan ryöstävät rauhallisia asukkaita. Joka viitsii hakea näitä aikakirjoja tästä sodasta, löytää kyllä todistuksen tähän. Kaikissa vapaustaisteluissa ja vapaaehtoisissa jou-

koissa on aina ollut suuri joukko niitä, jotka ovat menneet omanvoiton pyynnistä näille retkille. Minä en ensinkään epäile sitäkään, etteikö tässä maassa ole sellaisia henkilöitä paljokin, jotka puh-taissa tarkoituksissa tahtoisivat auttaa tätä Kar-jalan kansaa, ja se on kaunis piirre etenkin por-varillisissa ryhmissä siitä syystä, että nämä ei-vät juuri koskaan ennen, valitettavasti kyllä, ole tunteneet mitään vapauden halua eivätkä tunnus-taneet minkään kansojen vapauden oikeuksia. Ei minulla olisi mitään sitä vastaan, jos nämä meni-sivät taistelemaan sinne omasta puolestaan ja tais-telisivat bolshevistejä vastaan vaikka miten pal-jon, jos ei siitä olisi hyvin vakavia kansainvälisiä selkkauksia seurauksena. Jos tämä olisi todella niin tavattoman viatonta, että ainoastaan vietäisiin muonavaroja karjalaisille ja autettaisiin henkilö-kohtaisesti taistelussa bolshevismia vastaan ja vaikkapa noita kappeleita, joita ryssäläisen tsaa-rivallan aikana sinne rakepnettiin, vielä tervattai-siinkin, en minä olisi sitä vastaan. Mutta kun ase-tetaan koko Suomen kansa vaaran alaiseksi ja Suo-men itsenäisyys yhden kortin varaan, se on vähän liian paljon. Siitä syystä yhtenä tarkoituksena täällä välikysymyksellä juuri on osoittaa sekä Ve-näjälle että ulkomaille, että ainakin Suomen sosi-alidemokratiasella ryhmällä ei ole näiden hyökkä-yksien kanssa mitään tekemistä. Se on ainoastaan koettanut estää sitä niin paljon kuin suinkin mah-dollista siitäkin syystä, että sosialidemokraattiset puolueet kaikissa maissa ovat aina rauhan kan-nalla. Se seikka, että täällä useat puhujat ovat tahtoneet todistella sellaisia asioita, jotka eivät kuulu oikeastaan tämän välikysymyksen yhtey-teen, ajaa minut vastaamaan niihinkin jonkun ver-ran siitä syystä, että se on juuri niitä asioita, joita minä olen miettinyt ja joihin minä saan tässä ai-van täydelleen selvän vastauksen. On tosin väi-tetty, että eräät socialistit ja sosialidemokraatti-siin piireihin lukeutuvat henkilöt ovat yksityisesti lausuneet että bolshevikien pitäisi voittaa täällä tai että kapina olisi toivottava j. n. e. Mutta ei suinkaan ole harvat ne porvarihenkilöt, hyvinkin pätevät arvovaltaiset henkilöt, jotka ovat lausu-neet myöskin julkisesti sen, että toivottavaa olisi uusi kapina tai hyökkäykset rajalta bolshevistien taholta, että me saisimme tämän maan puhdistaa selkäpuolen vihollisista tai sisällisistä vihollisista, ja vieläpä on suorastaan lausuttu: Saataisiin lyödä työväenliikkeen piiristä ne kokonaan alas, mikä viime kesänä lyömättä jäivät. Tämä on va-kava asia. Asetettakoon tämä vastapainoksi näil-le puheille, jotka tähtäävät siihen, että tämän maan sosialidemokraattisissa piireissä voi olla ai-neksia, jotka ehkä ovat suopeamillisia bolshevis-

tiselle liikkeelle. Täällä on huomautettu, että tuo kapina oli mahdoton ja tavaton siitä syystä että tuskin koko maapallolla löytyy mitään valtiota tai valtakuntaa tai kansaa, jossa olisi niin suuria vapauksia myönnetty kaikille kansalaisille ja niin suuria oikeuksia, kuin mitä täällä on myönnetty. Mutta muistettakoon samalla, millä tavalla näitä oikeuksia on työväki saanut tässä maassa. Miten-kä työväki sai tämän kansanvaltaisen eduskun-nan? Eihän se tullut ainakaan porvariston hy-västä tahdosta, eihän toki, sehän oli seuraus 1905 vuoden tapahtumista Venäjällä ja suurlakosta Suomessa. Näiden tapausten johdostahan — täy-tynee jokaisen myöntää — saatiin kansanvaltai-nen eduskunta Suomeen, sellainen kuin se nyky-ään vielä on. Täällä mainittiin 8-tunnin työaika-lait ja kunnallislait. Mitenkä ne on täällä saa-vutettu? Ei niitäkään saavutettu totisesti porva-riston hyvästä tahdosta. Sehän oli 1917, kun nämä saavutettiin. Ensinnä nämä säädettiin sosi-alistien ollessa enemmistönä tässä eduskunnassa ja valmistuivat sitten kun eduskunta oli julistautunut korkeimman vallan haltijaksi tässä maassa. Siis ankarien ponnistusten tulos ja satunnaisten seik-kain tulos eikä suinkaan minkään hyvän tahdon ja hyvän keskinäisen ymmärryksen tulos; eihän sitä voitane väittää. Kaikissa maissa on työväen luokka aina saanut käyttää hyväkseen satunnaisia olosuhteita ja myöskin ankaraa kamppailua saa-vuttaakseen itselleen jonkunlaisia oikeuksia. Niin tässäkin maassa. Mutta täytynee myöntää, että tuskin missään maassa on työväestön niin lujilla kamppailuilla tarvinnut vaatia itselleen oikeuksia kuin tässä maassa. Tuskin missään maassa on porvaristo niin sitkeästi parlamentaarisessa toi-minnassa ja muussa valtiollisessa toiminnassa vas-tustanut työväen pyrkimyksiä kuin tässä maassa. Mehän näemme nykyään esim. Englannissa, että kun siellä työväki tekee niin suuria vaatimuksia, että tämän maan työväki ei ole koskaan uskaltanut sellaisia uneksiakaan, — se vaatii näet eräit-ten suurten omaisuuksien, nim. kaivosten yhteis-kunnallistuttamista, — niin siellä porvaristo ja hallitus taipuu niihin. Ei se odota sitä, että se laskisi työväestön ja porvariston ase kädessä kes-kenään kamppailemaan, sillä siellä ymmärtää por-varisto ja ymmärtää hallitus, että se on kansan rikkirepimistä ja se on kansallisuuden hävittä-mistä. Se johtaa ensinnäkin eräänlaisiin vallan-kumouksiin ja nämä vallankumoukset sellaisena aikana, jota nyt eletään ovat sangen vaarallisia niin porvaristolle kuin työväellekin. Niitä vir-tauksia, mitä vallankumous synnyttää, ei voida yhtä helposti tukahuttaa, kuin millä ne saadaan syntymään. Minä en puolusta bolshevistista lii-

kettä, enkä puolusta kapinaliikettä, mutta minä — sanoisin — mielelläni tahtoisin olla puolueeton näissä ja huomauttaa niistä seikoista, että nämä liikkeet, vaikka ne ovat ehkä kukistuneitakin tässä maassa, eivät ole lopullisesti kukistettuja siitä syystä, että emme tiedä, mitä täällä Euroopassa vielä tapahtuu. Ei meillä ole bolshevismien pelko yksinään idästä päin. Meillä voi se olla myöskin etelästä ja lännestä päin, sillä emmehän tottanut sesti voi vanna, mitä tulee tapahtumaan, emmekä voi historiaa kirjoittaa koskaan edeltäkäs. Onko se sanottu, että bolshevismi ei leviä johonkin muuhun maahan, että se ei voi hypätä Suomen ylitsekin aivan niinkuin kulo metsässä tekee, ja siihen on tavattoman vakavia oireita; ja silloin on Suomen rajoja vartioitava aivan joka puolelta ja silloin, minä luulen, ainakin varmasti loppuu sellainen sodan leikkiminen, mitä nyt Itä-Karjalassa leikitään. Täällä tahdotaan tähdätä yksinomaan siihen, että yksinomaan ase kädessä voidaan bolshevistista liikettä vastustaa. Tämä on itsensä pettämistä, se on itsensä ja koko kansan harhaanjohtamista, sillä tuo aseellinen toiminta ei tuo missään muodossa tuloksia. Näihin aseisiin kukistui punainen valta Suomessa ja minä uskon, että aseihin voi vielä porvarillinenkin valta Suomessa kukistua. Ei ole ennakolta sanottu, miten tulee käymään. Ainoat keinot bolshevistisen liikkeen kukistamiseksi olisivat reformit. Ne olisi pitänyt panna toimeen jo ajoissa kun tiedettiin tämän kapinan syntyminen, ja ryhtyä sitä niillä vastustamaan. Sitä olisi ehkä silloin voitu vastustaa valtavilla uudistuksilla, niinkuin eräissä muissa Euroopan maissa paraillansa tehdään. Mahdotonta on sanoa, olisiko se liike saatu pidätetyksi, sillä se on yhtä kaikki historiallinen liike. Sillä eihän voida väittää sitä että jotkut johtavat henkilöt olisivat saaneet aikaan noin mahtavan virtauksen, sillä minä en usko, että niin voimakkaita ja mahtavia henkilöitä onkaan maan päällä, jotka kykenevät lietsomaan tuollaista tavatonta vallankumous- ja kapinaliikettä. En minä usko sellaista. Ja mitä sitten sanottaisiin, jos tuo kapinaliike olisi täällä onnistunut. Olisiko silloin niin kovasti solvattu tai niin ankarasti rangaistu niitä, kuin nyt tehtiin? Ei suinkaan, sillä silloin olisivat rankaisijat olleet heikolla puolella. On aina niin, että voima se on kun määrää oikeuden ja väkevämpi on heikomman herra. Se on aina ollut niin ja tulee olemaan vastedeskin. Jos tuo liike olisi onnistunut, niin kenties niistä olisi tehty vapauden sankareita, vaikka kieltämättä täytyy sanoa, että rumia sankareita ne olisivat olleet. Eikä tämä kansa ehkä olisi ollut onnellinen siinäkään asemassa, minkä ne olisivat tuoneet, mutta

ei tämä nytkään ole onnellinen. Ei se kansa ole mikään onnellinen, jonka enemmistöä vähemmistö aseitten kanssa hallitsee. Siinä on aina sisäisen sodan uhka, aina kapinan uhka, huolimatta siitä, tahdotaanko sitä varjella millä tahansa.

Ne syytökset, mitä on heitetty sosialidemokraattien päälle bolshevistiystävällisestä mielestä, eivät ole odottamattomia, sillä minä käsitan, että sellaisia nyt tarvitaan. Jos se pitää paikkansa, mitä ed. Vuorimaa täällä mainitsi, että tarkoitus on saada Pietarista kansainvälinen satamapaikka — ja minä en ensinkään epäile ed. Vuorimaan auktoriteettia enkä ensinkään epäile sitä, että tämä voisi olla hallituksen ja hallituspuolueitten ohjelmakin — niin tämä osoittaa, että kyseessä on suuri yritys ja siinä tarvitaan jos jonkinlaisia eri liikkeitä, ennenkuin tämän kysymyksen ratkaisuun päästään. Siinä tarvitaan sisäistä diktatuuria ennen kaikkea, ja kun tätä tarvitaan, niin täytyy saada maan sosialidemokraattinen ryhmä uudelleen lyödyksi tai ainakin ulkomaitten silmissä iemätsiksi siksi, että tämä on bolshevikiystävällinen puolue, joka täytyy ehdottomasti ennen kaikkea tästä maasta kukistaa. Silloin saadaan tie Pietariin auki ja ed. Vuorimaan aineiden mukaan päästään Moskovaankin. Sinne Moskovan reissulle kerran Ranskan armeija hukkui, mutta meidän armeijamme ehkä onnistuu. Todettavissa on, — sosialidemokraatitkin sen myöntävät kuten porvaritkin, — että minkään maan porvaristo koko maapallolla ei ole niin luja ja vahva kuin Suomen porvaristo nykyään. Se on aivan totta. Täällä ei työväestöllä ole edes kaariyssyäkään, ei niitä saa työväen haltuun kätkeyksi Palménkaan, vaikka hän ajaa kaikki Huopalahden metsät täyteen sotasaalista. Työväestö on heikko ja paljain käsin ei taistella mitään asettettua joukkoa vastaan, puhumattakaan siitä, että työväestön aseelliset kamppailut aina ovat olleet suuria tyhmyyksiä siitä syystä, ettei se osaa tapella eikä saa koskaan koulutettuja johtajia. Upseereita meillä tässä maassa kyllä on tavattoman paljon ja korkea-arvoisia. Ne ovat ylentyneet paremmin ja pikemmin kuin palastusarmeijassa, (Eduskunnassa naurua) mutta niitä ei riitä työväelle, sillä ne ovat vierasta tälle kansanainekselle monestakin syystä ja työväestö ei jaksa rahan puutteessa palkata näitä herroja ja Palménia ei se saa puolelleen. Kaikissa aseellisissa vallankumouksissa minun muistaakseni on työväestö tullut lyödyksi. Jokaisessa barrikaaditaistelussa se on hävinnyt ja siitä syystä minä olen aina ollut sitä mieltä, ettei pidä ryhtyä aseleikkiin, jo taitamattomuuden vuoksi, mutta myöskin siveellisistä syistä, sillä minä en luota koskaan sen ryhmän voi-

maan, jolla on aseet. Minä luotan sittenkin enemmän siveellisuuden voimaan ja rauhan aatteeseen ja minä luotan työväenkysymyksissä työväen parlamentaariseen toimintaan, sittenkin vielä, vaikka menetellään, niinkuin viime vaaleissa tässä maassa meneteltiin työväen vaalivapautta kohtaan, josta kenties tänä yönä puhutaan vielä erikseen, niinkuin suotavaa on.

Vaikka tosin jotkut porvariedustajat ovat lausuneet mielihyvällä toteavansa, etteivät juuri kaikki sosiaalidemokraattiset edustajat ole bolshevikeja, — minä niin mielelläni soisin, että eduskunnan seinälle, ripustettaisiin taulu, johon olisi merkitty kutka ovat bolshevikeja, kutka eivät, niin että siitä saisi aina itse tuomionsa lukea, — niin kuitenkin, kun syytetään, että suuri osa heistä ainakin on bolshevikihenkistä, niin tämä syytös on siinä tarkoituksessa tehty, kuten jo äsken huomautin, nim. että näytettäisiin oman maan joukoille ja ulkomaille, että tässä maassa tarvitaan uusi kuritus. Sillä viimekesäinen kuritus herätti liian suurta huomiota ulkomailla ja se herättää vieläkin. Kun syytetään bolshevikijohtajia tai sosiaalidemokraattien entisiä johtohenkilöitä siitä, että he olisivat kapinaan yllyttäjiä, niin syyttäjät itse tietävät, että ne eivät sitä olleet. Korkeintaan voidaan syyttää heitä heikkoudesta, koska he eivät pystyneet eivätkä jaksaneet ja kenties lopulta eivät tahtoneetkaan tätä liikettä tukahuttaa. Siinä on todenmukainen syytös, sillä kapinan aikana Etelä-Suomessa ei suinkaan voida sanoa, että täällä olisi kovinkaan suuret porvariryhmiäkään kapinan alussa sitä ryhtyneet tukahuttamaan. Suurin osa asettui sille kannalle, että he tahtoivat nähdä, mitä tästä tulee, siis puolueettomalle kannalle. Samaten suuri osa työväestöäkin. He odottivat, kumpi puolue voittaa: se on oikeassa ja sille puolelle on helppo kallistua. Että punaisten tekemät pahat työt, hirmutyöt tai miksi niitä sanotaan, loistivat niin selvästi täällä Etelä-Suomessa, on itsestään selvää siitä syystä, että täällä ei kapinan aikana valkoisia armeijoja juuri ollut. Tämä puolueeton joukko tuli selvästi näkemään nämä punaisten pahat teot ja asettui niitä vastaan. Täytyy sanoa, että kansan terve järki silloin vaistomaisesti asettui rauhan kannalle ja kaikenlaista väkivaltaa vastaan. Minä en tämän asian yhteydessä, — koska siitäkin kenties tänä yönä vielä puhutaan paljonkin, jos keritään, ja toisena yönä sitten, jollei tänä yönä, — tahdo puhua Pohjanmaan tapauksista. Ne eivät kuulu tämän asian yhteyteen. Nämä ovat vain sivuviittauksia, vastauksia niille hyökkäyksille, joita on tehty sosialidemokraatteja vastaan ja luulen tehneeni sen oikein miedossa muodossa. Kun nyt saatiin hallitukselta ja porvariryhmiltä, jotka kannattavat tätä hallitusta, tämä

minun mielestäni selvä vastaus että näitä hyökkäyksiä tehdään ja että hallitus ei tahdo näitä sankarijoukkoja sieltä vetää takaisin joten siis hallitus tulee vastaamaan ulkovaltoihin ja Venäjään nähden näiden joukkojen tekemistä teoista, niin minun mielestäni on asia selvä ja tätä ei kannata lähettää enää mihinkään valiokuntaan. Pitäkäämme tämä vastaus sellaisena, joka painetaan lehdissä ja siten leviää ulkomaalaisten tietoon, ja silloin on meidän tarkoituksemme saavutettu.

Ed. Voionmaa: Herra pääministeri täällä tänä iltana hyvin kauniisti ja hyvästi puhui siitä, kuinka Aunuksen asiassa eivät saa tunnesyyt olla ratkaisevina, vaan kuinka järjellä täytyy olla johtava valta siinä. Minusta kuitenkin itse pääministeri puheessaan ei tuonut ollenkaan esille mitään järkisyitä tämän puolustamansa retken hyväksi, vaan perusteli sitä yksinomaan kaikenlaisilla tunnesyillä. Me kuulumme, että suuri sorto Karjalassa on se, joka pakottaa meitä ryntäämään, heitä auttamaan j. n. e. j. n. e., yksinomaan tunnesyitä, ei mitään niitä syitä, jotka hän kuitenkin katsoo olevan asetettavia ensi sijalle.

Eipä ihmettä, että pääministerin arvoisat kannattajat myöskin vetivät samaa nuottia. Ei heidänkään taholtansa, mikäli olen voinut keskustelua seurata, ole tuotu esiin tämän retken puolustamiseksi muita kuin kaikenlaisia tunnesyitä. Kirkon miehet ovat erittäin urheasti esiintyneet taistelevina kirkonmiehinä, „taistelevan kirkon” jäseninä, ja osottaneet, että heidän keskuudessaan elävät nuo viime talven veriset traditsiot, joiden uskoisi ainakin heidän mielestään nopeasti haihtuneen. Nuorisoamme on ylistetty siitä, että se tunteen pakottamana rientää veljeskansaa avustamaan. Ja vaikka täällä on lausuttu ja vakuutettu, että koko retken tarkoitus on hyvin rajoitettu, vaikka täällä ruotsalaisen puolueen taholta on pantu sellaisia ehtoja, että hallitusta kannatetaan ainoastaan sillä edellytyksellä, että retkestä ei seuraa mikään Aunuksen liittäminen Suomeen, niin kuitenkin näkyy kaikesta, että tarkoitus on umpimähkäinen valloittelu, että muunlaisella vakuuttelulla ei ole yhtään mitään merkitystä. Onhan yksi puhuja jo vakuuttanut, että sieltä mennään eteenpäin, että tarkoitus ei ole vain aunukselainen, vaan että tarkoituksena on taistelu koko bolshevismia vastaan. Ja ovathan monet puhujat täällä suorastaan käsitelleet asiaa, niinkuin olisi kysymys Suomen ja Venäjän välisestä sodasta, ja sitä kai se onkin. Jos ei nyt, niin seuraavalla kerralla, kun pääministeri saapuu tämantapaiseen aiheutettuun välikysymykseen vastaamaan, saamme kuulla, että olemme niin pitkälle tulleet.

No jaa, tunteita saattaa kyllä liikkua socialisti-

sessakin mielessä näissä asioissa. Minä ainakin puolestani hyvin lämpimästi seuraan ja olen seurannut veljeskansojen taistelua itsenäisyytensä ja vapautensa puolesta. Minä luulen, että sangen moni sosialisti, kaikkikin sosialistit, hartaimmasti toivovat Viron kansalle itsenäisyyttä ja vapautta. Mutta minä luulen että hyvin harvat sosialistit kuitenkaan voivat toivoa näiden veljeskansain liittämistä Suomeen nykyisissä oloissa. Niin pahaa emme tosiaankaan voi niille toivoa. Joskus tulevaisuudessa, kun tässä maassa olot ovat paljon toisenlaiset kuin ne nyt ovat, voimme virittää mieleisämme ehkä sellaisiakin toiveita.

Mitä erityisesti Viron retkeen tulee, olen kuullut täällä moittittavan sitä, että sosialistien Viron avustamiskomiteaan alkuaikoina valitut edustajat ovat vetäytyneet siitä pois. Minä luulen, että nämä edustajat voivat onnitella itseään siitä, etteivät ole joutuneet mukaan vastaamaan kaikesta siitä, mitä Virossa on suomalaisten nimessä tehty. Samalla tavalla luulen, että tunnesyyt-kään eivät sosialidemokraatteja kiihoita kovin läheisesti puuttumaan yhteistoimintaan Karjalaan rientäneiden n. s. vapauttajien kanssa. Sen sijaan olen itsekseni ihmetellyt, miksi ei ole käyty vapauttamistoimeen sillä taholla, jossa meidän oikeutemme ovat ihan selvät ja kiistämättömät ja jossa emme kenellekään vääryyttä tekisi, jos sinne vapautusretken tekisimme. Tarkoitin Petsamon aluetta, joka on sekä porvarillisen että bolshevistisen Venäjän taholta Suomelle luvattu ja jonka yhdistämistä Suomeen ei kai kukaan voisi vääräksi väittää. Mutta sinne ei ole ollut halua, vaikka niin ilmeiset taloudelliset edut olisivat siellä saavutettavissa, vaan sen sijaan on kyllä riennetty kaikille muille tahoille, jotka ovat hyvin epäilyttäviä.

Tunnesyyt saattavat, sanon vielä, puhua sen puolesta, että tällaiseen veljeskansain vapauttamisyrityksiin ryhdytään. Mutta järkisyyt eivät puhu niiden puolesta. Sosialistinen puolue on kansainvälinen puolue, se on omaksunut kansainvälisen katsantotavan poliittisissa asioissa ja näillä tällaisilla kansainvälisillä katsantotavoilla on se etu, että niissä eivät ainakaan tunnesyyt paljon paina, vaan että ne voivat perustua ainoastaan järkisyyhin. Jos asetumme sille kannalle, jos vähänkään otamme huomioon kansainvälisiä suhteita ja Europan nykyistä poliittista tilannetta, niin kyllä silloin kaikki järkisyyt puhuvat tuolaista silmitöntä Aunuksen ja Vienen-Karjalan retkeä vastaan.

En epäile ensinkään, etteivätkö maailmansodassa voittaneet suurvallat mielellänsä näe, että bolshevistisen Venäjän ympäristöllä asuvat pie-

net kansat nousevat taisteluun bolshevismia vastaan. Luulen, että niillä ei ole mitään sitä vastaan, vaikka Suomen kansa taistelisi itsensä kuoliaaksi, olemattomaksi tuota valtaa vastaan, että sehän on ilmeisesti ainoastaan etu niille. Toinen kysymys on, olisiko se eduksi myös meille. Mahavasta Englannista emme voi suinkaan epäillä, eikä se haluaisi kukistaa neuvostovaltaa Venäjällä. Kuitenkin on sen pääministeri äskettäin aivan selvästi ei yhteen vaan useampaan kertaan Englannin parlamentissa vakuuttanut, että Englannilla ei ole voimia eikä varoja ryhtyä neuvostovaltaa kukistamaan, vaan että sen täytyy siitä vetäytyä pois ja että Venäjää ei ole koskaan mikään ulkomainen vihollinen voittanut. Voittajan täytyy esiintyä Venäjän omasta keskuudesta. On omituista kuulla meidän valtiomiestemme täällä vakuuttelevan, kuinka mitätön se Venäjän valta kuitenkin on ja kuinka pieni asia on suuralle Suomelle kukistaa mokoma bolshevismi.

Me näemme, se on myönnettävä, kuitenkin risiirittaisuutta tässä Englannin pääministerin selityksessä sikäli, että Muurmannilla ja Arkangelissa yhtäkaikki toimii englantilaista sotaväkeä. Englannin lehdet vakuuttavat ja koko maailma tietää, että nämä sotajoukot eivät ole Englannin valtion eivätkä tule olemaan Englannin hallituksen joukkoja, vaan että ne ovat vapaaehtoisia joukkoja, tuollainen Aunuksen retkikunta oikein suuressa kaavassa, Aunuksen retkikunta, jonka oikean luonteen ranskalaiset kilpailijat paraiten ovat ilmaisseet, kun ovat leimanneet sen kokonaan taloudelliseksi retkikunnaksi, minkä tarkoitus on avata siellä Englannin taloudellisia etuja, saada Englannille pääsy pohjois-Venäjän suurille tuotantolähteille. Voihan Suomen kansa lähteä tuommoistakin yritystä auttamaan, mutta sosialisteilla ei ole erityisempää halua siihen yhtyä. Minä luulen että pääasiassa todellisena moottorina, todellisena voimana, liikkeellepanevana voimana koko tässä yrityksessä on tuo vapaaehtoinen englantilainen kapitalistinen yritys, poliittinen seikkailuretki tuolla pohjoisessa. Englanti voi sellaisen järjestää, eihän se mitään sillä menetä, sillä on kaikki voitettavana eikä mitään menetetävissä. Mutta meillä, jos moiisiin yrityksiin ryhdymme, lienee jotakin menetettävää, koska meidän suhteemme suureen Venäjään on kokolailla toinen kuin Englannin.

Näissä kaikille tunnetuissa ja varsin vakuuttavissa seikoissa minusta esiintyy ne järkisyyt, joita Aunuksen ja Vienen retkiin nähden olisi pitänyt varteen ottaa, mutta joita ikävä kyllä emme ole huomanneet varteenotetuiksi, ei hallituksen esimiehen eikä hänen kannattajiensa tä-

mäniltäisissa puheissa. Näistä syistä en voi olla kannattamatta ed. Kotosen ehdotusta, että asiat lähetettäisiin valiokuntaan valmistettavaksi.

Ed. Keto: Minäkin pyysin puheenvuoroa todetakseni tässä, että tämä keskustelu on osoittanut meidän porvarillisten puolueittemme ulkopoliittikan olevan täydellistä tilannepoliittikkaa. Nykyistä ulkopoliittista tilannetta käytetään hyväkseen laskematta ollenkaan, minkälaisia seurauksia pitemmän päälle tästä ulkopoliittikasta meidän maallemme tulee olemaan. Tämän nykyisen Suomen porvarillisten tilannepoliittikan ajavina voimina on juuri, niinkuin täällä on useampaan otteeseen huomautettu, bolshevismien pelko toiselta puolen ja toiselta puolen halu käyttää Venäjän nykyistä heikkoutta hyväkseen saadakseen Suomeen liitetyn kansallisesti Suomeen kuuluvia alueita ja samalla alueita, joilla on suuri taloudellinen arvo. Täällähän on koko ajan kosketeltu, niinkuin edellinen puhuja huomautti, tunnekieliä, niinkuin nämä tämän nykyisen politiikan motiivit edellyttävät. On totta, että nykyinen tilanne näyttää otolliselta niille yrityksille, mitä meidän hallituksemme porvarillisten puolueitten tukemana nyt järjestää Venäjän Karjalaan nähden. Nythän näyttää olevan otollinen hetki toteuttaa nuo viime aikoina niin voimakkaasti esille päässeet unelmat Suur-Suomesta, ei ainoastaan Suur-Suomesta, joka käsittäisi Venäjän Karjalan Kuolan niemimaata myöten, vaan vieläpä täällä ed. Vuorimaa maalaisliiton puolesta puhuessaan on uskaltanut unelmoida kokonaisuudesta Suomenlahden sisäänsä sulkevasta suomalaisesta valtiosta. Minä luulen, että näitä puheita, joita täällä nyt on pidetty tämän Venäjän Karjalan retken puolustukseksi — retken, joka ei ole ainoastaan vapaaehtoisten omalla riskillään suorittama, vaan jota ilmeisesti meidän hallituksemme aineellisesti tukee — näitä lausuntoja vielä tulevat hyväkseen käyttämään ne Venäjän taantumukselliset voimat, joiden tarkoituksen mukaista nyt on tällä hetkellä epäilemättä se, että suomalaiset ovat mukana siinä yleisessä hyökkäysretkessä, joka ympäröivävaltojen taholta nyt näyttää järjestetyn Venäjän bolshevistista neuvostovaltaa vastaan. Luulen, että kenraaleilla Koltshak ja Judenitsh ei loppujen lopuksi liene syytä muuta kuin mielihyvällä tervehtiä tätä suomalaisten nyt järjestämää yritystä, ei ainoastaan siitä syystä, että se on tähdätyt bolshevikkivaltaa vastaan, vaan myöskin siitä syystä, että nämä vastavallankumoukselliset kenraalit voivat käyttää tätä Karjalan sotaretkeä vastedes aiheena tuhotakseen Suomen itsenäisyy-

den. Minä luulen, että tällä Karjalan retkellä juuri näille herroille annetaan ase heidän vastaisessa politiikassaan itsenäiseksi pyrkivää Suomea vastaan. Ja minä luulen, että yhtä paljon kuin täällä on puhuttu bolshevikkien aggressiivisesta, hyökkäävästä politiikasta Suomea vastaan, yhtä paljon olisi meillä syytä puhua niitten vastavallankumouksellisten aineiden, joita me nyt tällä toiminnallamme avustamme, vastaisesta Suomen itsenäisyydelle vaarallisesta politiikasta. Meidän ei olisi syytä tällä retkellämme antaa näille aineksille niin otollista aihetta vastedes esittää, miten itsenäinen Suomi on valmis käyttämään hyväkseen jokaista Venäjän heikkouden hetkeä riistääkseen siltä Venäjälle tarkeitä alueita. Minä luulen, että tästä Suomen hallituksen ja sen porvarillisten puolueitten edesottamisesta ei tule olemaan meidän maallemme hyviä seurauksia. Me luotamme siihen, että silloin kuin toisenlaisen Venäjän taholta kuin millainen se nyt on, vastedes tulee tällaista hyökkäävää politiikkaa harjoitettavaksi Suomeen nähden, me voimme saavuttaa ulkomaitten, erittäinkin nykyisen maailmansodan voittaneiden suurvaltain tukea. Mutta tuohon tukeen ei liene paljon luottamista. Me emme tiedä millaiseksi maailmanpoliittiset suhteet muuttuvat, mutta sen me tiedämme ainakin, että tämä nykyinen retki Venäjän-Karjalaan on omiansa kärjistämään meidän maamme suhteita niihin maihin, joista meidän olisi vastedes ennen kaikkea apua saatava, jos Venäjän taholta ryhdyttäisiin Suomen itsenäisyyttä vastaan hyökkäämään, nim. Skandinavian maihin. Me tiedämme, että Skandinavian maissa katsotaan sangen suurilla epäilyksillä sitä politiikkaa, mitä nyt Suomen porvarilliset juuri Venäjään nähden harjoittavat. Siellä käsitetään, että tämä tällainen ärsytyspolitiikka ja nykyinen aggressiivinen politiikka Venäjään nähden ei ole omiansa Suomen itsenäisyyttä vastaisuudessa turvaamaan. Siellä käsitetään, että Suomen politiikka voi herättää Venäjällä eloon samat pyrkimykset, jotka olivat ominaisia tsarismin aikaiselle venäläiselle ulkopoliitikalle, nimittäin pyrkimykset päästä Skandinavian ylitse Atlantin valtamerelle. Tästä syystä me tiedämme Skandinavian maissa niin tavattoman kylmästi suhtauduttuvan tähän nykyiseen suursuomalaiseen politiikkaan. Meidän suomalaisten olisi, kuten me sosialidemokraatit olemme jo monta kertaa esittäneet, vastaisessa ulkopoliitikassamme orienteerauttava Skandinavian, pyrittävä saamaan aikaan yhteistoimintaa Skandinavian maiden kanssa näiden maiden itsenäisyyden turvaamiseksi, kaikkien suurvaltojen, mutta etupäässä Venäjän taholta seuraavia vaa-

roja vastaan. Tämä nykyinen politiikka ei ole tuollaista meidän suosittamaamme ulkopoliittista orientteeraamista omiansa edistämään, päinvastoin se asettaa tuollaisen suunnitelman vaaraan pitkiksi ajoiksi eteenpäin.

Minä en lopuksi voi olla ihmettelemättä, että myöskin ruotsalaisen kansanpuolueen taholta, jolla taholla on tuntunut olevan enemmän kykyä järkevään ulkopoliittiseen ajatteluunkin, nyt, kun meidän hallituksemme on valmis syöksemään maamme tällaisiin seikkailuihin, ryhdytään tätä aijetta kannattamaan. En voi olla ihmettelemättä, että porvarillisella tahollakaan yleensäkin ei yksikään ääni ole uskaltanut nousta tätä tällaista yrittystä vastustamaan. Meidän täytyy siis vielä kerran todeta, että päinvastoin kuin muissa maissa, meidän maassamme sosialidemokratia näyttää olevan ainoa puolue, joka ulkopoliittisesti kykenee antamaan kylmien realipoliittisten näkökoh-
tien johtaa itseänsä.

Minäkin lopuksi yhdyin niihin, jotka ovat ehdottaneet tämän välikysymyksen lähettämistä ulkoasiainvaliokuntaan.

Ed. Kekkonen: Kun täällä olemme kuulleet tämän illan keskustelua, niin olemme varmaan useat panneet merkille, että keskustelu on ollut paljon kiihkeämpää kuin mitä se oli edellisenä välikysymys-iltana ja että paljon on kuluttu aikaa sellaiseen, joka ei tuota mitään hyötyä. Kansa on lähettänyt tänne meidät sitä varten, että saisimme jotain sellaista aikaan, mistä olisi meidän kansallemme todellista hyötyä ja siunausta. Tämän asian yhteydessä on puhuttu paljon sellaista, mikä ei itse asiaan ollenkaan kuulu. Kielenkäyttökin on täällä ollut sellaista, että tulee epäilleeksi, onko tämä asia ollenkaan vakavaa laatua kun sekä oikealta että vasemmalta ja jopa pappienkin taholta saa kuulla kieltä, joka ei tee hyvää vaikutusta vakavuudella tätä asiaa ajattelevaan.

Meillä on nyt jo, kuten sanoin, pienen ajan kuluttua toinen välikysymys samasta asiasta. Minä puolestani kannatan sitä mielipidettä, että tämä asia lähetettäisiin valiokuntaan, jotta valiokunta tuota asiaa tutkisi ja toisi asian yhteydessä esille siihen kuuluvat seikat, ja eduskunta sitten tästä päättäisi, niin ettei meillä taas mahdollisesti olisi jonkun ajan kuluttua uudelleen kolmas välikysymys samasta asiasta.

Ed. Pitkänen: Vaikka en tahdokaan samoin kuin arvoisa edelläpuhujani asettua eduskunnan omantunnon tuomariksi, olen kumminkin jonkun verran hänen, nimittäin ed. Kekkonen,

kannalla siinä, että minua uutena tulokkaana tähän arvokkaaseen seuraan ja tähän korkean kutsumuksen tarkoitukselle vihittyyn saliin ei ole voinut olla samalla sekä surettamatta että hämmästyttämättä se seikka, että meillä nyt tämän lyhyen eduskuntakoossaolon aikana jo kolmannen kerran uhrataan kokonainen täysi-istunto tällaisille puolueyhmiä välisille kohteliaisuuksien lausumisille. Oikeisto lausuu karvaita kohteliaisuuksia vasemmistolle ja vasemmisto tekee samaa oikeistoon nähden. Ja me keskusta olemme siinä onnellisessa asemassa, että me löydämme virheitä molemmilta puolilta, (vasemmalta: itsestään ei mitään) emmekä itsestämme mitään. (Vasemmalta: Vanhurskas puolue). Oikeisto näkee tässä välikysymyksen aiheuttaneessa asiassa vain puhtaasti ihanteellisia puolia ja tämä meidän epävanhurskas vasemmistomme se näkee vain rumat puolet. Se on luonnollista. Kukaan meistä, ei keskustakaan, näe sitä, mikä meidän tällä ajankohdalla tulisi nähdä. Emme näe mitään yhteistä aatetta, joka meitä kansanedustajia sitoisi tällä ajan kohdalla, jonka kuitenkin jokainen tunnustaa, että se sekä sisällisesti että varsinkin ulkonaisesti on vaikeasti läpiselviytymisen salliva.

Täällä käsitan nämät välikysymykset siten, että niiden tarkoituksena on antaa neuvoja hallitukselle, ja edustaja Kotonen on tänä iltana siinä onnellisessa asemassa, että hän varmaan tietää paremmin kuin kukaan tässä huoneessa, miten Suomen valtiollinen elämä on johdettava. Minä pyytäisin edustaja Kotosta laskemaan mieleensä, että näinköhän hän sinä hetkenä, kun hän mahdollisesti astuu hallitukseen, ei itse ole noiden neuvojen tarpeessa. — Eräässä aikaisemmassa täysi-istunnossa minua kovasti ilahutti se seikka, että minä vasemmistosta kuulin sanan „isänmaa”. Valitettavasti en muista, kuka sen lausui, niin että olisin voinut kirjoittaa hänen nimensä edustaja Helteen taulun takapuolelle, ettei sen suinkaan olisi tarvinnut hävetä siinä nimiluettelossa, jota edustaja Helle tarkoitti. Minä toivoisin, että kuulisin tämän sanan vasemmistosta, oikeistosta ja varsinkin keskustasta sangen usein. Minä kuulun omalta vähältä osaltani niihin, joka läksin tähän minulle kerrassaan outoon ja vaikeaan tehtävään siinä mielessä, että kaiken sen jälkeen, mitä tässä maassa on tapahtunut, täällä olisi jotakin sekä opittu että unohdettu, niinkuin vanha sanontatapa kuuluu, ja minä olin sangen hyvän-toivoinen varsinkin vasemmiston kanssa tällä kertaa tapahtuvaan yhteistyöhön nähden, ja jokainen kerta on minua, niinkuin varmaan muitakin, ilahuttanut ne vakuutukset, joita sieltä on annettu, niinkuin esim. edustaja Ryömä tänä il-

tana antoi. Mutta kun kaiken sanotun kertaan ja kokoon muistissani, niin muodostuu siitä aina lopputulokseksi edustaja Helteen pyöristelty lausunto, joka ei sano mitään. Sillä niinkuin tänä iltana edustaja Ryömän vakuutuksen jälkeen tuli heti edustaja Elfvingin porvariston tilille vaatimuksen uhka, niin tapahtuu minun mielestäni tässä se sadun kertoma paradoksaalinen tapaus, että jalopeura ja krokodiili nielivät toisensa. (Vasemmalta: Kuinka se on mahdollista?) Se on siten mahdollista, että kun toinen vasemmistossa vakuuttaa, että vasemmisto on täysin parlamentaarilla kannalla ja että se tässäkin kysymyksessä esim. kannattaa heimokansojen auttamista, jopa yhdistämistäkin Suomeen, niin toinen edustaja tulee ja nielaisee tämän totuuden pois. Se tapahtuu siten.

Että epäilystä täällä eduskuntaryhmissä vasemmistoa kohtaan on olemassa ja että sitä on tuolla kansassa, valitsijoissa, se johtuu siitä vaikeasta väristyksestä, jonka vallassa kansamme elää kapinan kipujen jälkeen. Kansan on vaikea tehdä eroa bolshevismin ja sosialismin välillä (Vasemmalta: Miksei maalaisliitto ole selvittänyt?) Sen eron selvittäminen minun mielestäni on vasemmiston tehtävä. Sen on annettava kansalle se kaiku itsestään, sillä itse vasemmisto siitä vastaa. Mutta kun kuulee niinkuin tänä iltana sanottavan, että iltarukouksissa luetaan, että rakas „Herra Jumalamme varjelisi suomalaisesta suojeluksesta”, niin minun täytyy sanoa, että sillä tavoin ei puhu suomalainen sydän. Se on kansainvälinen, niinkuin ed. Voionmaa täällä on huomauttanut, mutta kansainvälisyydessännekin, hyvät vasemmistolaiset, laskekaa suomalaisuuskin kansainvälisyyden mukaan.

Ed. Kotonen aikaisemmin puhui sovusta ja yhteisymmärryksestä ja valitteli, että sitä ei ole täällä saatu kehittymään. Minä en tahdo puolustaa suinkaan omaakaan ryhmääni, ettei siltäkin taholta sanota sellaista, jota ei pitäisi sanoa, taikka että sanottaisiin aina sellaista, jonka voisi täysin hyväksyä. Minä puolestani en voi hyväksyä persoonallisia leikkauksia ja solvauksia, silloin kun on puhe suurista asioista, sillä jos me takerumme pieniin asioihin, niin suuret asiat liukuvat meidän käsistämme. Mutta johtavatko nämä välikyselyt, minun tekisi mieleni kysyä ed. Kotoselta, sopuun? Eivätkö nämä pikemminkin tee särmikkäiksi niitä sopumahdollisuuksiakin, joita valtiomme asema ja hedelmällinen yhteistyömme nyt jos koskaan vaatisi? Nämät välikyselyt eivät ole hedelmätöntä työtä, nämä tuottavat hedelmiä, mutta nämä tuottavat huonoja hedelmiä. Meitä kuuntelee ei vain oma kansa, vaan meitä kuunte-

levat myöskin vieraat kansat. En tarkoita tällä, niinkuin valitettavasti minun käsitykseni usein lankeaa vasemmistoon nähden, että olisi pidettävä suurempaa huolta siitä, mitä vieraat kansat meistä ajattelevat, kuin siitä, mitä meidän oma kansamme meistä ajattelee ja ennen kaikkea mitä se meiltä odottaa. Minä lähdän nimittäin siitä, etten usko, ettei jokainen suomalainen tässä salissa tälläkin kertaa olisi selvillä käsilläolevankin kysymyksen sekä merkityksestä että mahdollisuudesta, jokainen sosialistikin, minä uskon niin. Miksi siis tämä alati uudistuva uteliaisuus? (Vasemmalta: Se on perisynti). Perisynti lienee. Mutta minä uskon, olenpa saanut vähän sellaista vakuumustakin, että siipeen ammuttu vasemmistomme näillä välikysymyksillä harjoittelee uuteen lentoon, hioo niitä Louhen kynsiään, joilla — jos nyt vertausta saa käyttää, nehan aina ontuvat — sovun Sampo tästä eduskunnasta anastettaisiin, nekin vähät sovun mahdollisuudet, mitkä kansalaisyhteiskunnan repeämien jälkeen on jällelle jäänyt.

Kuinka heikoilla syillä ja perusteilla tätä kunnista epäsovun kylvöä nyt tehdään, siitä on uusi todistus tämä esillä oleva välikysymys. Välikysymyksen tekijä mielestäni ei saa siinä oikeata otetta. Ainoa huomattavampi syy tai aihe tässä on bolshevistisen Venäjän tuleva kosto. Siis sama venäläisyyden pelko, josta arvoisa välikysymyksen tekijä täällä ehti moittimalla viittailla 20-vuotiseen menneisyyteen, ed. Vuorimaahan viittaten. Käytän tässä tilaisuutta huomauttaakseni, että jos me tällä tavalla menemme, niinkuin karjalainen sanoo, perangoimaan asioita 20-30-40 vuotta takaperin, niin kyllä meillä täällä työtä riittää. Emme me varsinaiseen tehtäväämme pääsekään.

Mutta jollei ole välikyselyn syynä tämä venäläisten pelko, niin tekisi mieleni kysyä, olisiko tarkoitus kenties laskea epäluottamuksen räjäyttävä panos uuden hallituksemme istuimen alle. Istuuko se tämä meidän uusi hallituksemme vasemmiston mielestä liian lujassa? (Vasemmalta: Ei. Hyvin heikoilla jaloilla). Ja onko se jo ehtinyt tehdä parin päivän järjestäytymisen aikana syntiä niin paljon, että se täytyy räjäyttää kumoon? (Vasemmalta: On). Vai niin. Tuskin kuitenkaan. Mutta miksi sitten pommittaa sitä (Vasemmalta: Että se tekisi jotain). Ja sillä tavoin toittottaa ei ainoastaan kotimaahan, jossa kaikkea epäilyllä odotetaan, niinkuin vasemmiston suhtautumistakin tähän parlamenttaariseen työhön, vaan myöskin ulkomaille, jossa odotetaan, että tässä maassa vähitellen järki saisi valtaa edes siksi aikaa, kun joku uusi hallitus ehtii kunnolleen muodostua. Jos siis uudelleen elpyvä sociali-

demokraattinen puolue lähtee liikkeelle tällaisilla niin sanoakseni taktillisilla tähtäilyillä, jotka tarkoittavat tulevaisuutta — tässä on nyt vielä hyvää aikaa ennen uusia vaaleja toivottavasti, ettei nyt tätä alkutoimintaa tarvitseisi uhrata kokonaan välikyselyille — mutta jos sosialidemokraattinen puolue lähtee liikkeelle tällaisilla taktillisilla tähtäilyillä, toistan, niin ei ole muuta kuin sen oma syy, että epäily sen aikeisiin herää niissäkin, jotka, kuten allekirjoittanutkin, luottamuksellisesti siltä ovat odottaneet sekä vapautuneen valtioaatteemme voimistamisen apua että luottamukseen pyrkimystä siihen hallitukseen nähden, joka nyt joka tapauksessa on meidän kotimainen hallituksemme ja jonka huolena tämän maan ja meidän omat asiamme ovat. Mutta minä valitan sitä seikkaa, eivätkä sitä valitusta voitele ed. Helteen leikilliset lääkityksetkään sinne eikä tänne, että vasemmisto lähtee katkeruuden pohjalta ja kylvää katkeruutta. Ei vain tässä huoneessa, vaan kansan kuuntelevassa keskuudessa, kansan, joka kaipaa eduskunnalta työtä, eikä sanaparadeja. Illan tulos olisi varmaan — suokaa anteeksi, että sen sanon — ollut suurempi, jollei tätäkään utelua olisi tehty. Tätä utelua, jonka tulos on sama kuin se ranskalaisen sananparren sanoma: Paljon melua yhden omeletin tähden, eli niinkuin se suomalaisessa käännöksessä kuuluu: Paljon ääntä, vähän villoja. (Vasemmalta: Onko sota omeletti? Tärkeä juttu!) Tämä on tehty niin sanoakseni vanhan säilyttämisen tähden. On käyty ikäänkuin pohjalaisten mennessä kirkkopuukkotappeluun, että saataisiin eduskuntaan sotainen mieliala, vieläpä mieliala, joka nyt tässä illan puoliyöhön päästessä on jo aivan toisenlainen kuin alussa.

Tämä on yksi niitä huonoja hedelmiä, mitkä näistä välikyselyistä kypsyvät, se nim., että meillä eri ryhmissä tapahtuu se, johon ei olisi varaa: särmistyvät eri ryhmät sen sijaan, että niiden tulisi hioutua ja silottua niin, että me voisimme lähestyä toisiamme muutenkin kuin hampaat irvisä. Näistäkin syistä minä yhdyn niihin, jotka vastustavat välikyselyn valiokuntaan lähettämistä ja kannatan yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. v. W e n d t: Tre orsaker kunna förorsaka uppkomsten av den situation vi för ögonblicket hava i Fjärr-Karelen. För det första kan det vara erövringslystnad, som kan betinga åtgärder där, för det andra kan det vara strävan att trygga Finland och skapa en gördel såsom skydd mot Ryssland i framtiden, och för det tredje kan det vara en ideel strävan att hjälpa ett med finnarna

närbeslägtat folk till den självbestämningsrätt, som det under närvarande förhållanden icke kan nå. I intet av andragandena har den rena erövringslystnaden lyst fram, om också hr Vuorimaas uttalande väl nära tangerade detta. Där emot har i flera andraganden det påstående lyst igenom, att Finland genom att med sig förena områdena utom dess gränser skulle kunna trygga sig mot ett framtidens Ryssland. Jag måste i sanningsens namn säga, att jag häpnar inför en dylik brist på förståelse för historiens logik. Det är väl det sämsta sättet att trygga vår självständighet att gå utanför landets gränser i förlitande på att ett framtida Ryssland skulle stå lika förlamat som det nuvarande. Jag har sålunda icke heller kunnat tillmäta de centerröster, som hava berört saken från denna sida, någon egentlig betydelse, detta så mycket mindre som regeringens uttalande går i fullständigt annan riktning. Jag måste ärligt säga, att jag anser varje åtgärd utanför landets gränser förkastlig ur politiska synpunkter (Hyvä-rop från venstern), men jag måste å andra sidan taga i betraktande, att den nuvarande regeringen har så att säga fått denna företeelse i Öst-Karelen i arv, och hade det funnits i regeringens uttalande en enda sats, som skulle kunna leda därhän att man avsåg någon som helst erövring med att icke förhindra dessa strövtåg i Fjärr-Karelen, så skulle jag vara tvungen att uppträda för en motiverad övergång till dagordningen. Men den ställning regeringen intog — och flera av centerns medlemmar — har för mig haft ett alldeles särskilt intresse, ty strävan har varit att kraftigt träda till försvar för ett minoritetsfolks självbestämningsrätt i ett gränstrike, och finnes det någon politisk konsekvens i åskådningen, så skall väl då det egna minoritetsfolkets självbestämningsrätt hädanefter respekteras av centern på samma sätt som jag vet att den i teorin respekteras av socialisterna. I tanken på att regeringen kommer att faktiskt följa de avsikter, som uttalades uti regeringens deklaration, och under den förutsättning, att självbestämningsrätten också kommer att tillämpas med hänsyn i vårt land, kan jag, om också med tvekan, stöda en enkel övergång till dagordningen.

Ed. K e k k i: Minun mielestäni me tässä Aunuksen kysymyksessä kiistelemme aivan turhapäiten. Kun tämä kysymys oli esillä tämän kuun 11 päivänä, vakuutettiin vasemmiston taholta silloin, että olemme yksimielisiä päämäärään nähden, siihen nähden, että Aunuksen suomalaista väestöä on avustettava pääsemään oikeutettuihin luonnollisiin oikeuksiinsa. Keinoista vain olem-

me eri mieltä. Vasemmisto tahtoo auttaa Aunusta rauhallisilla keinoilla. Me katsomme, että varovaisuuden vuoksi on tällaiselle avustamisretkelle mentävä asestettuna. Mikäli minä olen saanut tietää, on Aunukseen mennyt vapaaehtoisia joukkoja ennen näitä kyseessäolevia. Sinne on mennyt vapaaehtoisia punakaartilaisia pitkin viime kesää ja viime talvea. Viime talvena on niitä mennyt pitkin talvea niin että hiihtoladut Laatokan pohjoisilla rantamilla ovat olleet koko ajan auki ja niin koviksi hiihdettyjä, että jalkamieskin on hyvin voinut niitä kävellä. Arvatenkin ovat nämä menneet sinne toimittamaan rauhallista avustamista. Kun nyt tämä rauhallinen avunanto on ollut siihen määrin tehoton, että Aunuksen väestön on täytynyt ruveta ruokilemaan muualta apua, ja kun meillä löytyy vapaaehtoisia, jotka ovat halukkaat heimolaisiaan auttamaan, niin miksi kiellämme heitä sinne menemästä ja toimimasta yhdessä tahi kilvan noiden toisten vapaaehtoisten kanssa saman päämäärän saavuttamiseksi. Mikäli nyt olen viime päivinä saanut kuulla, ei Aunuksessa nykyään pitäisi olla sanottavasti muita joukkoja, kuin suomalaisia ja lättiläisiä punakaartilaisia sekä sinne viimeksi rajan yli menneitä vapaaehtoisia. enkä niin ollen minä puolestani suuresti pelkää vakavampaa yhteentörmäystä Venäjän kansan kanssa, enkä näin ollen saata ymmärtää, miksemme nyt, kun olemme saaneet melkein kaikki puhua suumme puhtaaksi ja saaneet osoittaa omalla tavallamme rakkautemme veljeskansaa kohtaan, miksi emme nyt yksimielisinä siirtyisi yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Ed. Malmivaara: On ikävää, että viimeisen edellinen puhuja tyhjensi salin miltei tyhjäksi. Kumminkin tunnen itseni pakotetuksi lausumaan muutaman sanan.

Hallituksen vastaus välikysymykseen oli selvä ja suora. Siitä kävi ilmi m. m., että vapaaehtoisten laskemisella Aunukseen tarkoitetaan bolshevismiruton leviämisen vastustamista. Hallituksen on velvollisuus kaikin mahdollisin keinoin estää sitä ruttoa meidän maahamme enää saapumasta. Mutta mitä tarkoittaa tällainen välikysymys, ja mitä tarkoittavat ne huudahtukset, joita tänä iltana taaskin, kuten entisen vasemmiston aikana, vasemmalta myötäänsä kuuluu. Te teette aivan samaa kylvöä, mitä teidän edeltäjänne tekivät toistakymmentä vuotta, ja jos sitä saa jatkua muutama aika, niin tulos on sama. Ja se on kaikkein ihmeellisintä minustakin ollut, että näin vakavaa asiaa jaksetaan käsitellä naurulla ja leikkillä, kun ainoastaan yhden talven lumi on ehti-

nyt peittää niitten kymmenien tuhansien ruumiit, jotka tuollaisen kiihoitustyön johdosta viime vuonna kaatuivat. Täällä on m. m. cräs puhuja lausunut jotakin porvarillisen vallan kukistamisesta asevoimalla, pitäen sitä mahdollisena. Ei tässä maassa ole porvarillista valtaa, täällä on kansanvalta, jokaisella 24 vuotta täyttäneellä on täällä aivan samallinen oikeus osanottoon yhteiskunnalliseen ja valtiolliseen elämään. Viimevuotinen kapina ei tarkoittanut porvarillisen vallan kukistamista, vaan se otti kukistaaksensa kansanvallan, laillisen yhteiskuntajärjestyksen, ja se teki sitä koko kansan onnettomuudeksi. Sitäkö nyt pitäisi vieläkin jatkua. Saatte olla aivan varmat täällä, että Suomen kansan enemmistö ei ikään tule sallimaan isänmaan, kodin ja kaiken sen mitä sille on pyhää, tuhoamista, tulipa yritys sitten sosialismin, bolshevismien tai minkä muun taholta tahansa. Viimevuotiset kärsimykset olivat niin kovat, niin raskaat, ettei sen ole halu niitä uudistaa, mutta jos siihen sitä pakoitetaan, hehkuu siinä nyt elävämmin isänmaanrakkauden tuli, kuin ennen viime talvea, ja se tuli ei anna koskaan itseänsä lannistaa. Minä olen aivan vakuutettu siitä, että eduskuntatyöstä yhtä vähän kuin tämän yhteiskunnan lujittamisesta ja lujan järjestyksen luomisesta ei tule mitään, ennenkuin sydämet tapaavat toisensa lähemmin kuin tämä ilta todistaa niitten tehneen sen ja meidän ennen saavuttamamme kokemus todistaa, että murheet ovat ainoat, jotka voivat sydänten kovuutta sulattaa. Pitääkö todellakin Suomen kansa-raukan kärsiä vielä enemmän kuin se jo on kärsinyt, ennenkuin se saa rauhassa nauttia sitä vapautta ja sitä itsenäisyyttä, mikä sillä nyt on. Ei täällä enemmän oikeisto kuin keskusta aja minkään luokan etua, vaan se ajaa koko kansan asiaa, eikä köyhälistön etuja täällä valvo yksin sosialidemokraatit, niitä valvoo joka ainoa edustaja. Miksei koeteta asettua tätä tunnustamaan itsellemme. Se kansa joka on tämän talon ulkopuolella, odottaa eduskunnaltansa nyt enemmän arvokkuutta kuin koskaan ennen ja enemmän nöyryyttä. Oi, että se sitä saisi.

Minäkin kannatan yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Sarlin: Minäkin rohkenin pyytää puheenvuoroa välikysymyksen ensimmäisen allekirjoittajan ensimmäisen ja toisen lausunnon johdosta. Ed. Kotonen huomautti nimittäin niissä ensimmäiseksi, että rauhankeinoin olisi ollut koetettava järjestää Aunuksen ja Vienen kysymystä, ennenkuin on ryhdytty minkäänlaisiin muihin toimenpiteisiin, ja aivan samaa lausuttiin jo asian ai-

kaisemman välikysymyksen yhteydessä. Täytyy tunnustaa, ettei voi olla ihmettelemättä, että ajatus uudistettiin tänä iltana, että Suomen kansan eduskunnassa edustaja Kotonenkin vakavasti voi lausua sellaisen ajatuksen, että Suomen hallituksen todellakin tulisi tällä hetkellä ryhtyä neuvottelemaan venäläisen neuvostohallituksen edustajien Leninin ja Trotskin kanssa veljeskansansa Aunuksen kysymyksen järjestämisestä, neuvottelemaan niiden diktaattorien kanssa, jotka ovat tehneet voitavansa hukuttaakseen Suomen luokkadiktatuurin verivirtoihin. Niinikään epäili ed. Kotonen, että koko Aunuksen kansan nousun olisivat provoseeranneet esille eräänlaiset gulaschiipirit. Epäily on ymmärtääkseni ilmeinen herjaus Aunuksen kansaa vastaan, vieläpä sitäkin suuremmalla syyllä, kun tuon kansan onnettomiaan kohtaloon ovat varmasti osaltaan — eikä suinkaan vähimmältä — olleet vaikuttamassa ne miehet, jotka koettivat ensin omassa maassamme saada pystyyn bolshevismia ja veristä luokkadiktaturia ja täällä epäonnistuttuaan luikkivat rajan yli Aunuksen kansaa samalla tapaa onnellistuttamaan.

Niinikään väitti edustaja Kotonen, että porvarit täällä viime vuoden politiikallaan olivat saattaneet meille vihamieliseksi koko Venäjän kansan kaikkine kerroksineen. Ihmetyttää yhäkin enemmän tämä edustaja Kotonen lausunto. Vai nyt vasta, vasta porvarillisten viimevuotisen politiikan johdosta, on Venäjän kansa muuttunut vihamieliseksi Suomelle ja Suomen kansalle. Eikö herra Kotonen muistane, että jo siitä pitäen, kun Suomen kansa oli saanut Ruotsin kansalta länsimaisen sivistyksen kehityskykyiset idut ja ensimmäiset siemenet valtioelämään, alkoi se venäläis-aasialainen valtayhtymä, jonka valtiollisten ihanteitten äärimmäisenä pyrkimyksenä aina on ollut pienempien kansojen ja rotujen omaan valtioruumiiseensa sulattamisen himo, hyökkäilemään maatamme vastaan. Eikö muista, herra Kotonen, sitä synkkää aikaa, jonka tunnemme isänmaamme historiassa Isonvihan ajan nimellä, jolloin venäläiset partiolausumat hävittelivät tuhansien hikisten päivätöitten ja raskaan raadan pyhällä oikeudella omistamaamme isänmaatamme, jolloin sudet ulvoivat ryssien polttamien talojen raunioilla, jolloin teeret pesivät kirkkojen torneissa ja jolloin esi-isistämme ei ollut jäljellä kuin kourallinen repaleisia eksyneitä pakolaisia metsien piilopinteissa ja vuorten rotkoissa? Eikö edustaja Kotonen muista 1808—09 vuoden sota, jolloin silloinkin istutettiin suomalaisten mieliin ja tajuntaan, kuka ja missä se vihollinen on jota Suomen kansan on aina kartettava, istu-

tettiin pistämällä seipäisiin lapsia. Eikö muista liioin ed. Kotonen sitä aikaa, jolloin Bobrikoffin ja Seynin politiikka tässä maassa rehoitti, jolloin Suomen miehet, tuomareista alkaen, saivat kitua Krestyn vankilassa? Onko hän jo unohtanut viimeiset vielä katalammat ajat, jolloin samasta maasta lähetettiin aseita ja miehiä veriseen luokkadiktatuuriin hukauttamaan suomalainen valtioaate, kansakunnan sivistys ja yhteiskunnallinen sivistyselämä.

Yhä edelleen väitti herra Kotonen, että jalka on painettu tässä maassa jatkuvasti maahanlyödyn työväenluokan niskoille. Minä uskaltaisin olla aivan toista mieltä. Jalkaa ei ole pyritty, ainakaan viimeisinä kuukausina, pitämään työväestön niskoilla; sitä on pyritty pitämään bolshevismien niskalla, ja niin tehtävä onkin. Edustaja Kotonen tietää varsin hyvin, että keskustaa elähyttää vakaa ja rehellinen ajatus siitä, että samalla kuin Suomen kansa kansainvälisissä suhteissa vetoaa oikeuteen, totuuteen ja vapauteen saavuttaakseen itsenäisyyden sekä järjestääkseen ja toteuttaakseen oman valtioaatteensa, samalla se selkeästi ja rehellisesti ymmärtää, että tämä ulkopoliittinen oikeusarvioihin vetoaminen, velvoittaa myöskin sisäisessä elämässä, sisäisessä sosialipolitiikassa, rakentamaan oikeuden, totuuden, vapauden ja edistyksen pohjalle. Mutta jos oikeuden, totuuden, vapauden ja edistyksen ohjelmaa koetetaan tässä maassa toteuttaa bolshevismien ja luokkadiktatuurin merkeissä, niin erehdytään, ja erehdytään surkeasti, jos luullaan keskustankin olevan siinä mukana.

Niinikään on herra Kotonen todennut, että nykyinen hallitus on vain muunnos edellisestä ja että se olisi mitä pikemmin kaadettava. Eihän nykyinen hallitus ole ehtinyt vielä edes kunnollisesti istua tuoleihinsa, nytkö se siis olisi jo kaadettava. Sellaisessa pyrkimyksessä en voi nähdä muuta kuin että ajatuksen lausua itse tahtoo ensi tilassa asettua pääministerin paikalle. Missä määrin se vuorostaan olisi Suomelle yleensä ja varsinkin valtioaatteemme toteuttamiselle onnellista, sen minä jätän eduskunnan ja herra Kotonen itsensä harkintaan. Minun mielestäni saattaa herätä sangen vakaviakin epäilyksiä, muistellessa kaikkea sitä, mitä välikysymyksen tekijä ja hänen kannattajansa tänä iltana ovat lausuneet. On vielä sanottu, että hallituksen menettely Aunuksen kysymyksessä on surkeata ja häpeällistä. Onko siis todellakin surkeata ja onko häpeällistä, että hallitus, kysymättä niiltä miehiltä, jotka eivät näytä, ainakaan kokonaisuudessaan, suvaitsevan Aunuksen kansan auttamista, on antanut sinne mennä vapaaehtoisten miesten tuota onne-

tonta kansaa varjelemaan? Lopuksi ei ed. Kotonen katsonut voivansa onnitella hallitusta, jolla muka on niin valistumaton tuki takanansa kansan eduskunnassa, kuin nykyisellä. Minun täytyy puolestani surkutella hallitusta, jolla on vastassansa niin epälojaalinen ja älytön oppositioni kuin nykyinen vasemmistomme on. Valistusvertailut, ed. Kotonen, olisi ollut paras jättää tekemättä. Uskoisin, että siten olisitte päässeet noloina toteamasta, minne vaakakuppi kallistuu. Ikäänkuin purevalla ivalla sanottiin silloin, kun välikysymys ensimmäisen kerran tästä asiasta esitettiin, että Venäjän ja Aunuksen kysymys on ratkaistava laulujuhlin. Minua ihmetyttää, ettei tenorilaulajaksi tietämäni Kotonen, Ampujan ja Laherman bassoina säestäessä, ole yrittänyt rientää Aunukseen konsertteerailemaan. Olisihan siitä saattanut syntyä sellainen finaali maailman murheitten suureen sinfoniaan, joka olisi voinut koota konserttiyleisöä koko laajasta Venäjän maasta, osasta Unkaria ja Baijeria j. n. e., ja kentties olisi kuulijaksi saapunut itse Lenininkin. Mutta leikki ja iva sikseen. Minun mielestäni on kysymys liian vakava, ja onkin ed. Malmivaara sanonut oikein ja sattuvasti sen, mitä on tässä kysymyksessä sanottavaa. Hyödytöntä on jatkaa keskustelua. Meidän on ollut siveellinen, isänmaallinen ja heimoaatteellinen kunniavelvollisuutemme auttaa kärsivää naapuriheimoa. Hallitus on siinä menetellyt oikein, ja minun mielestäni oikein, ei ainoastaan tunteen syillä, vaan myös järjen syillä.

Kannatan yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Heimonen: Täällä on monta kertaa tänä iltana lausuttu, että se vapaaehtoinen joukko, joka meni Suomen puolelta Aunukselle avuksi, ei mennyt sinne valloitusarkoituksissa, vaan ihmisystävällistä apua viemään, koska Venäjän neuvostohallitus ei voi eikä nähtävästi ole tahtonutkaan suojella asukkaita murhaavalta ryöväri-laumalta, jonka kaikista tiedonannoista päättäen on otaksuttu olevan täältä paenneita murhaajia ja rikollisia, mitkä viime talvena tekivät niin suuria rikoksia, että heidän täytyi tuomiota välttääkseen paeta neuvostohallituksen turviin, jonka suosituksella ja tukemana jatkavat murhia ja ryöstöjä Karjalan heimokansamme keskuudessa ja tavan takaa hyökkäävät Suomenkin puolelle. Tällaisen tilanteen vallitessa ei ole ensinkään ihmeteltävää, että karjalaisilta vihdoin loppui kärsivällisyys kun nousivat ase kädessä henkeään ja omaisuuttaan puolustamaan. Onko tämä sitten hyökkäys Venäjän puolelle, jos Suomen puolelta

menee joukko vapaaehtoisia nuorukaisia roistoja rankaisemaan ja karkoittamaan heimokansamme alueelta.

Minua kaikin puolin tyydyttää pääministerin antama vastaus, ja kannatan yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Sch a u m a n: Jag anhöll om ordet i anledning av hr Ketos vädjan till svenska lantdagsgruppen. Visserligen är jag icke berättigad att tala på gruppens vägnar, men jag tror mig icke överskrida min befogenhet, om jag säger, att på den svenska lantdagsgruppens hållning till denna interpellation har i hög grad inverkat frågan om regeringens vara eller icke vara. Emellertid, så vitt jag har kunnat förstå herr statsministerns svar på interpellationen, har regeringen icke uttalat en önskan om att i samband med denna frågas behandling erhålla ett förtroendevotum, och då så är och jag för min del hör till dem, som icke vilja stöta denna regering, åtminstone icke förrän den gjort sig skyldig till något, som berättigar till ett dylikt störtande — då så är, anser jag att man mycket väl kan rösta för interpellationens och svarets behandling i utskott och icke för enkel övergång till dagordningen. Jag gör detta också därför, att herr statsministerns svar, som visserligen var uppriktigare, betydligt uppriktigare än den avgångne regeringens svar, dock syntes mig i hög grad innehållslöst. Det var som en bubbla, en såpbubbla, men jag hade den känslan, att det saknades det solsken, som gör att bubblan skulle se vacker ut. Visserligen hava här flera talare försökt framkalla detta solsken, men de delvis rätt bombastiska och jag kunde säga chauvinistiska andraganden, som här hållits, bilda icke i mina ögon något solsken. Patriotism får icke förväxlas med en sådan aggressiv, utmanande, på erövring riktad chauvinism, som här ändå har kommit i flera andraganden till synes. Jag tror att vi alla utan åtskillnad till parti önska att vårt land skall bliva stort och ärorikt, men vi äro av olika åsikter beträffande medlen. För min del tror jag att det medel, som nu har kommit till användning uti den karelska frågan är ett synnerligen olyckligt valt medel. Jag har den bestämda förnimmelsen, att vi komma att få sota för detta förr eller senare och på ett oangenämt sätt. Redan senaste sommar meddelade engelska regeringen vår regering icke blott på egna vägnar, utan även på Frankrikes, om jag ej minnes orätt, att engelska och franska regeringarna icke hade något emot, att Finland skulle få en isfri hamn och en gränsreglering i Karelen. Detta meddelande, som aldrig utav den dåva-

rande regeringen blev bekantgjort för allmänheten här, innehöll ju ett framtidsperspektiv, som vi borde taga fasta på. Det framgår att vi hava möjlighet att på fullt fredlig väg, utan dessa här i Helsingfors preparerade glavnoj stuab och vad de heta, alltså på fullkomligt fredlig väg, utan att vi skicka våra friskaror, våra komitatschi, till Karelen, kunna nå ett mål, som bör tillfredsställa oss. Jag ber får tillägga, att de må ej tro, de, som tänka sig, att vi skola bliva ett mycket stort rike på behändigt sätt, att västmakterna någonsin skulle tillåta oss komma i besittning av en del av Murmanbanan. Jag tror att det kommer att bliva mycket snart klart för oss, att dit komma vi icke. Jag kan således icke inse annat än att det steg, som redan tyvärr har tagits, har varit ett olyckligt steg, och jag anser det vara lantdagens skyldighet att nu söka så begå, att följderna av detta steg bliva så lindriga som möjligt. Och, eftersom man här har talat om den svenska befolkningen, kan jag ej låta bli att meddela, att när jag nyligen på ständerhuset satt tillsammans med några gruppkamrater från Österbotten, så kommo dit ett par österbottniska allmogemän. Den ena av dem, som tidigare varit lantdagsman, sade ganska bestämt och tydligt: vi vilja inte i Österbotten veta av några sådana företag. Och då det svarades: ja, men denna fråga står i samband med regeringens existens, så sade han — han använde ett ganska starkt uttryck, jag skall icke upprepa det — kör då bort den regeringen. Dit vill jag ej gå för min del, såsom jag redan framhållit, men har jag förstått hr statsministern rätt, kan lantdagen mycket väl genom att hänskjuta interpellationen och svaret till utskott på samma gång visa att den icke hyser misstroende till regeringen. Jag upprepar att jag understöder förslaget om remiss till utskott.

Ed. Elfving: Minut aiheutti tänne arvoisa ed. Pitkän. Hän lausui, että vasemmiston taholta on täällä annettu ymmärtää, että meillä on aivan rehelliset ja hyvät tarkoitukset, nim. parlamentaariset aseet, joilla me tahdomme taistella niiden etujen puolesta, joita työväestö ajaa, mutta että sitten minä lausuin uhkauksia. Hän tahtoi tämän minun lausuntoni, jossa minä lausuin, että porvaristo on tehnyt tekoja sellaisia, joista he eivät vielä ole tehneet tiläi eivätkä kärsineet rangaistusta, niin, hän tahtoi leimata sen siksi, että minä olisin tahtonut sillä lausua porvaristolle jonkinlaisia uhkauksia. Ed. Pitkän on käsittänyt minua vallan väärin ja ellei hän ole minua väärin käsittänyt, on hän sitten tahallaan tahtonut minun lausuntoani vääristellä. Minä yleensä, ku-

ten kaikki muutkin ihmiset, ja niihin luettuna myöskin ed. Pitkän, olemme sellaisia, että me hyvin helposti unohdamme sen, mitä meille on joskus puhuttu. Ja ed. Pitkän näyttää kuuluvan vielä niiden henkilöiden joukkoon, jotka eivät näy ymmärtävän mitä sisältä lukevat. Minun tietääkseni on kaikissa sanomalehdissä julaisu nykyisen sosialidemokraattisen parlamenttiryhmän ohjelma. Tässä ohjelmassa vaaditaan rangaistusta poikkeuksetta kaikille niille, jotka ovat itsensä tehneet syypääksi rikoksiin. Tähän meidän ohjelmakohtamme minä vetosin enkä suinkaan mihinkään muuhun. Minä en kylläkään tahdo väittää sitä seikkaa, etteikö vasemmistossa eläisi ja olisi vallankumouksellinen henki. Sitä minä en kyllä mene väittämään vääräksi. Mutta tämä vallankumouksellinen henki, joka on olemassa, sen aiheuttajana on nykyinenkin porvaristo. Minä yksinkertaisena kansanmiehenä käsittän tätä asiaa siten, että tässä maassa on kautta aikojen hallinnut ja vallinnut omistavat luokat. He ovat laatineet lait tässä maassa juuri sellaisiksi, kuin he ne tarvitsevat. Niiden yksinkertaisena tarkoituksena on ollut köyhän kansan kurissa pitäminen eikä mikään muu ja saadak-sensa pysyttää voimassa nämät lait tarvitsevat he tueksi sotaväen, upseerit, vankilat, väärät tuomarit j. n. e. (Keskustasta: Yhteisen ja yleisen äänioikeuden.) Mutta kun nämät lait ovat kansan oikeustajunnan vastaisia, niin kansa pyrkii kumoamaan näitä lakeja ja sentähden on se vallankumouksellista.

Ed. Pitkän lausui myöskin, että minä lausuin täällä julki jonkinlaisen rukouksen. Minä myönnän että minä niin tein ja minä väitän, että se oli vakavan harkinnan tulos. Kun Suomessa käytiin luokkasotaa viime talvena, niin minä näin, että aivan syyttömiä ihmisiä, minun parhaita tovereitani, ilman minkäänlaista tuomiota ja tutkintoa murhattiin 6 kappaletta, pantiin seinää vastaan ja ammuttiin, ja tämä läjä kuljetettiin pitkän matkan päähän, jossa sijaitsee työväenyhdistyksen omistama kahvila ja tämä läjä heitettiin tämän kahvilan oven eteen. Tästä sain minä sellaisen vakuutuksen että juuri tällaista on porvariston suojelus. Ed. Pitkän lausui vielä, että hän suurella ihastuksella kuuli, kun vasemmiston taholta lausuttiin sana „isänmaa”. Ryhmästäni minä en mene takunseen, mutta kyllä minun täytyy koettaa ed. Pitkäselle vakuuttaa, että minä en voi rakastaa mitään olematonta kappaletta. Minulla, ed. Pitkän kuulkaas, ei ole isänmaata enkä minä omista sitä muuta kuin ai-noastaan sen tomun, minkä minä tuon jaloissani sisälle asuntooni, ja josta minä olen useammin

kuin yhden kerran saanut akaltani ympäri korvia.

Ed. v. B'orn: Jag skall icke med många ord ytterligare förlänga den redan överhövan utdragna diskussionen uti föreliggande ärende. Jag skall blott be att få framhålla, att enligt min tanke en punkt uti herr statsministerns svar å interpellationen icke blivit med all önskvärd tydlighet avfattad. Regeringen har, så synes det åtminstone mig, icke uttryckligen avsvurit sig alla planer på en erövring i österväg, utan den har blott i tämligen försiktiga ordalag uttalat sig för den åsikten, att Finlands politik uti Olonetsfrågan icke bör ledas av erövringssyften. Jag hade för min del önskat långt klarare besked härutinnan. Jag hade önskat en bestämd försäkras från regeringens sida därom, att alla de nu ifrågasvarande mot öster riktade åtgärderna och förberedelserna varken avsett eller kommer att avse annat än anstalter till landets försvar och skyddande av dess östra gräns. Endast under den uttryckliga förutsättningen att, såsom jag ock vill hoppas, så är fallet, är jag för min del benägen att i likhet med flere andra talare rösta för enkel övergång till dagordningen.

Ed. Juutilainen: Rohkenen toivoa, että sellaisiakin edustajia, jotka kiinnittävät huomiota esilläolevan asian vakaviin puoliin, pidettäisiin yhtä isänmaallisina ja Suomen itsenäisyyttä turvaavina kuin niitäkin, jotka erikoisesti puheissaan paisuttavat isänmaallisuutta. Siinä tarkoituksessa minä pyydän kiinnittää huomiota samaan seikkaan, johonka edellinen puhuja viittasi, nimittäin että hallituksen olisi tullut aivan selvästi torjua jokainen pieninkin varjo, mitä Aunuksen retkeen voi liittyä, että se ei voisi ulottua kauemmaksi, kuin mihinkä hallitus ilmoittaa sen ulottuvan. Mielestäni olisi Aunuksen kansan avustamisretki ehdottomasti rajoitettava siihen, mihin se nyt jo on viety.

Rohkenen myös toivoa, että nykyinen hallitus on saanut käsiinsä kaikkien itään päin suunnittelujen retkien langat. Painostan erikoisesti: kaikki langat, olkoot ne olleet ja olkoot vieläkin kenen käsissä tahansa.

Mutta miksi me olemme epäjohtonmukaisia venäläisiin nähden? Täällä ovat useat puhujat melkein kaikki puhujat, tuoneet esiin sen, kuinka venäläiset ovat vuosikausia Suomea ja Suomen kansaa sortaneet, ja edelleenhan meillä on koko kansassa yleisenä se käsitys, että venäläinen on venäläinen, olkoon hän sitten bolsheviikki taikka tsaarin kannattaja. Kun me nyt tunnemme voi-

amme melkoisen suureksi, niin meidän pitäisi teoissa myöskin sitä osoittaa ja osoittaa sitä puolueettomasti kaikkiin venäläisiin nähden. (Vasemmalta: Oikein). Minunkin mielestäni on täysin oikeutettua, että koetetaan auttaa Aunuksen kansaa jaloilleen vaatimaan itsemääräämisoikeuden nojalla itselleen olemisoikeutta. Mutta miksi me herran nimessä suojelemme tässä omassa maassamme 30—40 tuhatta venäläistä, jotka ovat erittäin sotilaallisesti kouliintuneita, ja jotka viimekesäinen hallitus laski tänne yli rajan. Minä pyydän erikoisesti kiinnittää tähän seikkaan myös nykyisen hallituksen huomiota, sillä jollei nykyinen hallitus ala piakkoin passittaa näitä venäläisiä pois maasta, niin voi vähitellen vahvistua laajoissa piireissä se luulo, että nämä venäläiset saattavat jossain muodossa olla mukana suunnittelemassa suurempaa retkeä täältä Venäjälle päin ja yrittävät sotkea siihen meidätkin. Senvuoksi olisi aivan viipymättä toimitettava kenraali Judenitsh joukkoineen täältä pois. Se osoittaisi, että me olemme tosiaankin voimakas kansa, joka suojelee itseään venäläistartuntaa vastaan, tulkoon se sitten mistäpäin hyvänsä. Mielestäni se vahvistaisi meitä itseämme itsemääräämisoikeuden nojalla vaatimaan itsenäisyytemme turvaamista ja tunnustamista sekä myöskin Aunuksen kansa voisi saada tukea tästä itsenäisyysvaatimukselleen.

Ed. Helo: Se vastaus, minkä pääministeri on tehtyyn välikysymykseen antanut, on mielestäni hyvin masentava. Ensiksikin sentähden, että siitä ilmenee, että edellinen pääministeri vähän aikaa sitten on pitänyt eduskuntaa pilkkanaan ja että hänen on todella onnistunut pettää eduskunnan enemmistön, ja toiseksi sentähden että siitä ilmenee, että hallitus on antanut aseita ja varustuksia vapaaehtoisille joukoille, jotka ovat hyökänneet Karjalaan. Tätä seikkaa on nykyisissä oloissa pidettävä suoranaishana sodan julistuksena ja tämän teon seuraukset tulevaisuudessa voivat tulla hyvinkin uhkaaviksi Suomen itsenäisyydelle. Muuten olen myöskin suurella ihmetyksellä kuullut, että vapaajoukkojen tarkoituksena on lähteä Karjalaan levittämään sinne kansanvaltaisuutta. Meiltäkö muka voitaisiin levittää kansanvaltaisuutta! Ja tätä ihmettelyä on vielä omiaan suurentamaan se, että kokoomuspuolueen taholta ollaan valmiit antamaan hallitukselle täydet valtuudet tässä kansanvaltaisuuden levittämisessä. Ne, jotka vuosi sitten puhuivat „viheliäisestä eduskunnasta, jonka Herra vihansa hetkellä meille antoi”, ne muka ovat nyt muuttuneet niin kansanvaltaisiksi, että ryhtyisivät kansanvaltaisuuteen.

della muitakin maita onnellistuttamaan. Kyllä me tiedämme, millaisesta kansanvaltaisuudesta nämä piirit haaveilevat. Onhan meillä tosin itselämme olemassa eduskunta, vaikkei sekään ole täysin kansanvaltaisesti valittu. Mutta eihän se ole näiden piirien syy, että meillä on tällainen eduskunta, vaan riippuu se kokonaan muista seikoista. Ja kuten minusta ed. Estlanderin erästä entisestä lausunnosta on ilmennyt, niin nähtävästi nämä konjunktuuripoliitikot odottavat vaan uutta tilaisuutta pystyttääkseen täällä jälleen sen harvoin vallan, josta me ulkomaisten painostuksesta olemme vapautuneet. Muuten olen myöskin, samoin kuin edellinenkin puhuja, joutunut siihen epäilykseen, että politiikkamme takana olisi joukko edesvastuuttomia henkilöitä, jotka kullissien takana ohjaavat maata. Tälle kamarilla-politiikkallemme, kiitos maalaisliiton konkurssin, jonka se viime aikoina on tehnyt ryhtymällä liittoon oikeiston kanssa, mahda mitään. Mutta joka tapauksessa tällä välikysymykselläkin olemme koettaneet estää tapahtumain luisumista edelleen sillä kaltevilla pinnalla, jossa nyt ovat ja vapautamme itsemme tämän kamarillan tuhoisista seurauksista.

Ed. Andersson: Då man låter tankarna gå tillbaka från detta plenum till den förra av socialdemokraterna framställda interpellationen i krigsfrågan, så är det häpnadsväckande, huru krigsivern och chauvinismen gripit omkring sig också inom lantdagskretsar. Jag anser det överflödigt att fortsätta denna diskussion. Regeringen har erkänt, att den indirekt understöder de finska frikårererna på andra sidan gränsen, och lantdagens borgerliga fraktion är färdig att giva regeringen sitt understöd. Och icke nog med det, utan av de tal som här hållits har det framgått, att krigshänförelsen är större än man velat tro. Det skall kanske i framtiden vara gott att veta att socialdemokraterna voro de enda, som faktiskt motsatte sig detta krigiska äventyr. Under patriotismens täckmantel har man öppnat ett härnadståg i Fjärr-Karelen i syfte att befria denna landsdel från bolschevismen och på samma gång rädda Finland undan det röda spöket. Ni borgerliga antaga, att ni lyckas sätta en damm för bolschevismen, Sovjet-Ryssland tyckes vara i en brydsam situation. Men antag, att ni i er krigs-entusiasm felräknat er; antag, att ni icke lyckas besegra bolschevismen, vad blir då följden? Rådstrupperna översvämma hela vårt land. Den terror, som här skildrats som rådande i Olonets, skulde då övergå hela landet. Man kallar oss socialdemokrater i mer eller mindre förtäckta or-

dalag för bolscheviker, därför att vi motsätta oss dessa krigiska planer, emedan vi frukta att vårt land därigenom kan störtas i den allra största olycka. Vore de borgerliga kloka och framsynta, borde de inse, att bolschevismen icke besegras på det sätt, som de nu tänka sig att den skall besegras. Då man giver sig in i en dylik lek, är det svårt att säga, huru leken slutar. Antag att bolschevismen icke krossas, utan att man genom detta äventyr öppnar portarna på vid gavel för densamma. Utvecklas situationen därhän, då är jag övertygad om att de borgerliga skola genom tvångsmedel tvinga Finlands arbetare att offra liv och blod i det krig, som borgarklassen i sin dumdristighet framkallat. Av de yttranden, som blivit fälda från regeringen, från centern och från högern har man anledning att frukta det värsta. Må det därför ännu en gång sägas ifrån, att socialdemokraterna i lantdagen såväl som utanför lantdagen icke stå bakom strövtågen i Fjärr-Karelen. Jag anser att frågan förtjänar att remitteras till utskott och understöder därför ldgsm. Kotonens förslag.

Ed. Åkerblom: Statsministern har i sitt svar på interpellationen i den fråga, som nu är under debatt, avgivit ett svar, som borde vara tillfredsställande. Åtminstone åhörde jag svaret med stor tillfredsställelse i det mesta. Men där skymtar fram i slutet av svaret något, som föranleder mig att ändå uppträda med en invändning. Statsministern förklarade, att regeringen icke hyser erövringsplaner, och däröver hava vi anledning att glädja oss. Men svaret innehöll därjämte en antydning om att regeringen försett frikårer med utrustning för hjälpepeditioner i Karelen. En dylik åtgärd kan leda till ett verkligt krig med Ryssland. Det vore, har man sagt, att reta den ryska björnen, som vi sedan icke rå med. Det kan uppfattas som en krigsförklaring. Sådan hava vi anledning att avvärja. Då enligt min uppfattning här just döljer sig en oklar hållning av vår regering, kan jag icke, trots försäkringar om fredliga avsikter, nöja mig med enkel övergång till dagordningen, utan önskar få saken närmare utrett i ett utskott och understöder dem, som yrkat på motiverad övergång till dagordningen. Jag gör detta därför att jag där ser en möjlighet att kunna förekomma vidare utveckling av kriget. Ett krig har vårt folk ingen lust eller möjlighet att kasta sig i, utan bör vår strävan vara att upprätthålla fred. I likhet med lantdagsman Schauman gör jag detta yrkande icke för att därmed giva ett misstroendevotum åt regeringen, utan helt enkelt i fredens intresse.

Ed. K o j o n e n: Kuulun niihin edustajiin, jotka ovat tähän kamariin tulleet mitä parhain toivein. Kun näin, mitenkä useita sellaisia henkilöitä, joita tietojensa ja kansalaistoimintansa perusteella oli tottunut pitämään suuressa arvossa, kun sosiaalidemokraattinen puolue lähetti tällaisia edustajia useita eduskuntaan, niin arvelin, että se sosiaalidemokraattinen puolue on aivan toisenlainen kuin entinen, ja sen kanssa varmasti tulee olemaan mahdollisuus rakentaa jälleen tämä rikkinäinen Suomi ehyeksi ja yhtenäiseksi, sen kanssa varmasti tulee olemaan helppo löytää jälleen yhteinen pohja, jolla voimme kaikki yhteisymmärryksessä mennä eteenpäin. Ja meillä onkin paljon yhteistä. Me näemme kaikki, se on tullut tässä niin monin kerroin selvästi lausutuksi, bolshevismissa yhteisen suuren pahan vaaran, jota jokaisen tervettä kehitystä ja edistystä harrastavan kansalaisen on vilpittömästi vastustettava. Niinikään me emme hyväksy ryhmävaltaa. Vasemmisto tietää sen keskustasta. Me olemme kuulleet tässä viimeksi ed. Malmivaraan lausunnon, että kaikki me tässä harrastamme kansanvaltaa. Ja se oli varmasti vilpittömästi sanottu. Vasemmisto on myöskin vakuuttanut, ettei sekään harrasta ryhmävaltaa. Siinä siis on toinen sellainen erinomainen yhtymäkohta meillä kaikilla, jotka olemme tänne kokoontuneet Suomen kansan asioita valvomaan. Meidän on syytä nyt vain muistaa erään kansanopettajan antamaa neuvoa, mitä on pidettävä muistissa, jos tahdotaan hedelmällistä yhteistyötä saada aikaan. Hän antoi sen neuvon, että meidän ei tule kiinnittää huomiota toisessa oleviin heikkouksiin, vaan siihen totuudenkipinään, siihen hyvään ja oikeaan, mikä hänessä on ja se on sitten koetettava saada siksi voimaksi, joka meitä auttaa eteenpäin pyrkimään. Viha, sitä on ennen kaikkea kartettava. Me olemme jokainen kuulleet, ehkäpä liiankin usein, että se, joka veljeänsä vihaa, on tuomioon vikapää. Ja se, joka joutuu tuomionalaiseksi, hän joutuu rangaistuksen kärsimään. Tässä maassa on lietsottu vihaa, ja me olemme viime talvena saaneet kärsiä siitä niin äärettömän paljon, ja viime kesänä. Vihaa on meidän siis kartettava, jos tahdomme, ettemme joudu semmoisiin kärsimyksiin, missä olemme saaneet olla. Lakatkaamme vihaa lietsomasta. Mutta vihaa lietsotaan sillä, kun leimataan mitä alhaisimmaksi se yritys, mihin nuorukaisemme ovat antautuneet, ja joka on nyt tämän välikysymyksen aiheena. Vihaa kylvetään; kun käytetään mitä loukkaavimpia sanoja niistä ryhmistä, jotka katsovat, että tässä on menetelty korkeitten ja ylevien ihanteitten perustalla. Mutta koska keskustan ja oikeis-

ton käsityksen mukaan tämä toiminta on ollut arvokasta ja ylevää, niin silloin pitäisi olla myöskin ilman mitään kummastelua vasemmistolle selvää, että keskusta niinkuin oikeistokin on valmis antamaan hallitukselle luottamuslauseensa ja siirtymään yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Ed. R y ö m ä: Ed. Juutilaisen lausunnon johdosta tahdon huomauttaa eräästä seikasta, joka itsessään kuuluu tähän asiaan yhtä vähän kuin ed. Juutilaisen lausunto. Tahdon nimittäin pääasiassa yhtyä siihen, mitä ed. Juutilainen lausui venäläisten oikeistomiesten täällä nauttimasta kohtelusta. Olen kiinnittänyt huomiotani siihen, kuinka hallitus on alkanut lähettää täällä majailleita ja suosittuja venäläisoikeistolaisia, jotka vastustavat maamme itsenäisyyttä, täältä länteenpäin. Tämä herättää huomiota varsinkin sen vuoksi, että hallitus on katsonut maallemme vaaralliseksi kahden Sveitsin alamaisen Plattenin ja Axelrodin matkustamisen maamme läpi länteenpäin. Tekee mieli kysyä, onko hallitus luullut näistä kahdesta herrasta olevan maallemme enemmän vahinkoa kuin mainituista venäläisistä oikeistolaisista, jotka ovat asettuneet maamme itsenäisyyden ilmeisiksi vastustajiksi. Olen sitä mieltä, että mainitunlaatuiset maamme itsenäisyyttä vastaan vehkeilijät olisi lähetettävä Venäjälle takaisin, mutta sen sijaan varottava koskemasta muitten maitten maahamme saapuneisiin kansalaisiin, olivatpa ne sitten mielipiteeltään mimmaisia hyvänsä.

Ed. M i e m o i s: Här har talats redan mycket i denna fråga. Därför ville jag endast delgiva min egen ståndpunkt.

Jag anser att landets regering bör taga bestämt avstånd från ett krigsäventyr, ett infall utom landets gräns, vilket för oss kan leda till oberäkneliga följder, kanhända krig. Däremot anser jag att det är regeringens skyldighet att vidtaga de åtgärder, som trygga landets fred och skydda oss mot den bolschevikiska förstöring, som hotar oss från öster. Jag hoppas att det är den nya regeringens avsikt att fullfölja dessa mål och vill därför icke försvåra dess arbete.

Pääministeri C a s t r é n: Herra Schaumanin lausunnon johdosta pyydän ilmoittaa, että vaikka asian lähettäminen valiokuntaan ei sinänsä tiedäkään epäluottamuslauseen antamista hallitukselle, niin toivoo hallitus kuitenkin, että kysymys tänään ratkaistaan päiväjärjestykseen siirtymällä. Hallitus on kysymyksen johdosta antanut selvän ja suoran vastauksen ja sen mielestä ei mikään eri-

tyinen valmistus asiassa tarvitsisi tulla kysymykseen.

Minä en tahdo tätä keskustelua enää jatkaa enkä ryhdy vastaamaan niihin syytöksiin, joita uutta hallitusta vastaan nyt jo on ehditty tehdä. Hallitushan ei ole vielä ollut tilaisuudessa tekemään paljon hyvää eikä pahaa. Minä vain tahtoisin edustaja Kotoselta kysyä, tarkoittiko hän, ryynnätessään hallitusta ja sen toimintaa vastaan, esim. sitä, että Valtioneuvosto on tänään päättänyt vapauttaa kaikki ne työväentalot, jotka vielä ovat olleet takavarikon alaisina. Minä tahdon lisätä, että tämän esityksen on Valtioneuvostossa tehnyt siihen kuuluva sotilashenkilö, joista samaisella herra Kotosella oli pelkkää moitittavaa sanottavana.

Statsminister Castrén: I anledning av herr Schaumans uttalande ber jag att få meddela, att ehuru en interpellations remiss till utskott icke i och för sig innefattar ett misstroendevotum mot regeringen, så hoppas regeringen dock, att föreliggande fråga i afton skall avgöras genom enkel övergång till dagordningen. Regeringen har nämligen öppet och oförbehållsamt avgivit svar på den framställda frågan, och förefaller det regeringen, att icke någon beredning i ärendet vore av behovet påkallad.

Ed. Wuolijoki: Koska minä arvaan, että on unohtunut se lausunto, jonka edellinen pääministeri tältä paikalta antoi, niin pyydän muutaman kohdan lukea siitä. Hän sanoo suoranaisena vastauksena välikysymykseen näin: „Minun on siis vastattava tehtyyn välikysymykseen, että vapaaehtoisten joukkojen värväystä ja varustamista sellaista hyökkäysretkeä varten Venäjän Karjalaa tai Pietaria vastaan, jommoista välikysymyksessä edellytetään suunniteltavan, ei hallituksen tieton eikä suostumuksella tapahdu eikä hallitus avusta joukkojen varustamista sellaista retkeä varten” ja jatkaa järempänä, että „hallitus ei nykyoloissa katsoisi voivansa sallia järjestettyjen vapaaehtoisten suomalaisten joukkojen hyökätä rajan yli”. Ja että tässä ei väärinkäsitystä tulisi, niin hän vielä edelleen puhuu ei aseitten lähetyksestä tai muusta sellaisesta, vaan elintarpeitten lähetyksestä. Hän sanoo: „Hallituksen velvollisuus olisi, se on nykyisen hallituksen katsantokanta, antaa vapautetuille ruokavaroja ja siemenviljaa edellyttäen, että saadaan takeita siitä, että nämä varat eivät joudu bolshevistiryöstäjien saaliiksi.”

Minulla on syytä otaksua, että silloinen pääministeri olikin tällä kannalla. Mitä olen yksi-

tyisesti kuullut, kuului hän persoonallisesti olleen tällaista retkeä vastaan ja jonkun verran toimineenkin vapaaehtoisten joukkojen lähettämisen estämiseksi. Mahdollisesti hän on vielä tänä päivänäkin sillä kannalla. En minä ihmettele sitä siis että silloinen pääministeri vastasi näin, mutta minä ihmettelen sitä, että siinä hallituksessa oli nykyisen hallituksen jäseniä enemmistö, luullakseni 7 miestä, jotka siis silloin olivat tällä kannalla kuin pääministeri vakuutti ja jotka muutamia päiviä myöhemmin, kun retki pantiin toimeen, olivat siis kutakuinkin päinvastaisella kannalla, niinkuin on kuulunut nykyisen pääministerin puheesta. Ja minä en vielä ihmettelisi sitäkään, vaikka hallitusmiehet olisivatkin näin muuttaneet kantaansa — hallitushan nyt voi harjoittaa enemmän tai vähemmän konjunkturiipolitiikkaa, mutta minä ihmettelen eduskunnan porvarillista enemmistöä joka nyt parin viikon kuluttua näkyy olevan ihan toisella kannalla. Jos muistamme sen keskustelun, joka täällä tapahtui ensimmäistä välikysymystä käsitellessä, niin se kävi aivan toisella laisessa äänilajissa kuin tällä kertaa, niin että minulla oli ilo konstateerata, ettei enää Suomen hallitus eikä eduskunta ole niin sotaisia kuin vuosi sitten. Mutta minun täytyy nyt valitettavasti todeta, että porvaristo on sotainen, paljon sotaisempi kuin mitä minä silloin kaikessa naivisuudessaani luulin. En luule että on juuri monen maan parlamentissa tapahtunut sillä tavalla, että eduskunta parin viikon väliajalla hyväksyy jotenkin samallaiseen välikysymykseen kaksi jotenkin vastakkaista hallituksen vastausta.

Muuten minä en voi olla mainitsematta saamastani vaikutelmasta tänä iltana. Minä olen ollut poissa eduskunnasta koko monta vuotta välillä mutta mielipahakseni keskustelunivoo ei ainakaan ole noussut tällä ajalla. Minä en suinkaan ole ollut mikään äärimmäisen oikeiston ystävä, mutta kyllä minä sittenkin kuulin paljon mieluummin herrojen Mechelinin, Vreden, Danielson-Kalmarin y. m. lausuntoja kuin sitä äänilajia, jota täällä keskustassa nyt käytetään. Heidän ministerinsä joka mielellään nousee siveellisyyden korkeaan saarnastuoliin, ei katso arvoaan alentavaksi sanoa joka toisessa lauseessa, että joku nimeltä mainittu edustaja ei ole rehellinen mies, tai niinkuin edellisessä istunnossa: se ei ole Suomen miehen puhetta. On todella surulla todettava että meidän parlamentaarinen elämämme ei ole päässyt tämän korkeammalle, ja erikoisella mielipahalla minä panen merkille että täällä eräs sangen huomattava keskustan edustaja puhui ryysistä, joka kuten tiedämme, on haukkumanimi. Sanottakoon se nyt kerta kaikkiaan julki

tässä eduskunnassa, että olkoon kysymys mistä kansasta tahansa, niin sen haukkumanimeä on arvotonta käyttää.

Ed. Kotonen: Herra pääministeri ihmetteli, mitä pahaa tämä uusi hallitus olisi tehnyt, jotta sille nyt annettaisiin epäluottamuslause. Minä vastaan: Uusi hallitus on eduskunnan selän takana, eduskunnan yllättäen ja sille perättömiä tietoja toisen pääministerin kautta antaen sotkenut meidät sotaan selkkauksiin ja siinä pitäisi olla yhdelle hallitukselle näin alkuasteella tilin-tekoa tarpeeksi.

En tahdo enkä jaksa vastata kaikkiin niihin vääriin syytöksiin, joita erikoisesti minua vastaan on varsinkin keskustataholta, heidän sivistystasoaan kuvaavalla tavalla heitetty. Mutta kun ed. Alkio puheessaan väitti, että minä olin arvostellut Suomen hallituksen politiikkaa Venäjän vallankumouksesta alkaen, mutta jättänyt mainitsematta sosialistien osuuden tähän politiikkaan ja että siten olin menetellyt epärehellisesti, niin on minun mainittava, etten puhunut halaistua sanaa Suomen hallituksen politiikasta pitemmältä ajalta kuin alkaen vuoden 1918 keväästä. Olisin odottanut, että ministerin asemassa oleva henkilö ottaa tarkemmin selon toisen lausunnosta, ennenkuin lähtee häntä syyttämään epärehellisyydestä. (Ed. Hakkila: Ei pidä vaatia liikoja).

Ed. A. H. Virkkunen: Me olemme nyt taas keskustelleet Aunuksen kysymyksestä enemmän kuin kuusi tuntia, ja jollen väärin muista, niin jotenkin sama aika keskusteltiin siitä edellisenkin samaa asiaa koskevan välikysymyksen johdosta. Minä olen koettanut tätä keskustelua kumpanakin iltana seurata jotenkin tarkkaavaisesti ja mielestäni on tuntunut omituiselta se erityinen sattuma, että samaan aikaan, jolloin kapinaa jälleen valmistetaan ja jolloin noiden valmistusten ilmisaaminen varsinkin Viipurissa on paljastanut päätään kohottavan punaisen terrorin kaikessa alastomuudessaan (Ed. Hakkila: Näyttääpäs se rupeavan kutistumaan), meidän sosialistimme koettavat kynsin hampain saada estetyksi kaiken avunannon Aunuksen kärsivälle kansalle ja erityisesti ensimmäistä välikysymystä seuranneessa keskustelussa pahottelivat sitä, että sotaväkeä kuljetettiin Itä-Suomeen ja koettivat tehdä voitavansa koko tämän yrityksen tyhjäksi tekemiseksi.

Minä en tahdo tästä tehdä minkäänlaisia johtopäätöksiä eikä minulla ole siihen oikeuttakaan. Erityisesti tätä kantaa edusti ed. Laherma edellisellä kerralla, ja nyt sitä on edustanut ed. Koto-

nen ja muutamat muutkin. Ed. Ryömä on lausunut, että sosialidemokraattisella ryhmällä ei ole mitään yhteyttä näiden paljastuneiden kapinanhankkeiden kanssa, ja minä uskon mielelläni, että niin onkin laita. Mutta minä tahtoisin sanoa, että jos täällä vielä kolmas kerta tämä sama juttu otetaan esille ja esiinnyttään samansuuntaisilla lausunnoilla kuin tällä kertaa, niin ei pidä ihmetellä, jos ilmestyy niitä, joilla on toinen käsitys sosialidemokraattisen ryhmän rehellisistä aikomuksista. Tämä yhteensattuma on, niinkuin sanoin, sangen omituinen, mutta se jääköön sikseen.

Sekä herra Laherma edellisellä kerralla että ed. Kotonen nyt ja muutamat muut ovat tehneet kaikkensa selittääkseen, ettei bolshevikkejä saa loukata, että niiden kanssa pitää asiat koettaa järjestää rauhallisella tavalla. Kuinka, koska ja missä tämä rauhallinen sovittelu bolsheviikkien kanssa tapahtuisi sillä tavalla, että siitä Aunuksen kärsivälle kansalle saattaisi olla sen nykyisessä hädässä jotain hyötyä, se on jäänyt sekä ed. Lahermalta että herra Kotoselta sanomatta. Sen jälkeen kun Venäjän bolsheviikkien johtavat miehet todistettavasti asettuivat kannattamaan Suomen punaista hirmuvaltaa, antoivat aseet ja määräisivät myös hetken, jolloin Suomessa kapina oli aloitettava minun tietääkseni meidän maamme ei ole ollut bolsheviikkien kanssa muussa tekemisessä kuin että se on karkoittanut sen viimeisetkin kätyrit rajan taakse. (Vasemmalta: Entä Berliinissä?) Muutamia kertoja ovat niihin kuuluvat rosvojoukot myöhemminkin koettaneet tulla Suomen rajan yli, mutta ne on karkoitettu takaisin. Bolsheviikkien vallan lopettaminen Aunuksessa ei ole mikään vieraalle alueelle tehty valloitusretki siinä mielessä kuin valloitusretkeä tavallisesti käsitetään. Samalla kun se tarkoittaa meidän hädässä olevien heimolaistemme avustamista, se on toimenpide, joka turvaa Suomen itäistä rajaa, sillä niin kauan kuin Aunus on bolshevististen rosvojen käsissä, uhkaa Suomen rajaseudulla alituinen vaara idästä päin. Vasta sitten Suomen itäraja on turvattu, kun nuo bolsheviikkiset rauhanhäiritsijät on saatu karkoitetuksi rajan taakse. Sehän on selvää jokaiselle, joka tahtoo nähdä tämän asian sellaisena kuin se todellisuudessa on. Ja juuri siinä on minun ymmärtääkseni se asiallinen aihe olojen kehittymiselle siihen tilaan, missä ne nyt meidän itärajallamme ovat, ja jonkalaista järkisyä ed. Voionmaa erityisesti kaipasi.

Ed. Kotonen ja viimeksi ed. Wuolijoki ovat väittäneet, että edellisen ja nykyisen pääministerin antamien Aunuksen retkeä koskevien tietojen välillä on jyrkät ristiriidat. Minä puolestani en voi nähdä näissä annetuissa tiedoissa muuta, joka

ei kävisi yhteen, kuin sen, että entinen pääministeri kielsi, että hallitus olisi avustanut aseilla tai ruokavaroilla Aunuksen retkeilijöitä. Tässä tiedonannossa ei käsittääkseni ole mitään oudoksuttavaa, sillä silloin ei vielä ollut vapaaehtoisia Aunukseen edes lähtenytäkään. Olot ovat nyt muuttuneet. Aunukseen ovat vapaaehtoiset nyt menneet ja ajaneet sieltä bolshevikit jo suurimmasta osasta maata pois. Ja minä pidän hyvänä toimenpiteenä sitä, että hallitus, niinkuin pääministeri lausui, on antanut näille lähtijöille ruokavaroja ja aseita. Tahdon vielä huomauttaa sen johdosta, että täällä edellisessä välikysymyksessä annettua hallituksen selitystä on katsottava epätarkaksi ja arvosteltu sitä sangen ankarasti, että pääministeri Ingman, niinkuin edustajat muistanevat, nimenomaan vetosi eduskunnan puhemieheen ja esitti, että hänen mielestään olisi syytä käsitellä asia suljetussa istunnossa. Ei suinkaan hän tätä olisi ehdottanut muuten kuin siitä syystä, että hän silloin olisi voinut eduskunnalle puhua avonaisemmin. Esittää sen mitä hänen käsityksensä mukaan oli sanottava ja minkä hän tahtoi saattaa edustajain tietoon; mutta myöskin tahtoi rajoittaa sanottavansa siihen, minkä hän katsoi, isänmaan etua silloisessa tilanteessa vahingoittamatta, voivansa lausua avonaisessa istunnossa.

Ed. Kotonen näkyi sanoistaan päättäen yhä vieläkin katselevan meidän matoista maailmaamme, tätä Suomen valtakuntaa ja sen hallitusta ja kaikkea, mitä siihen kuuluu, siltä korkealta siveelliseltä jalustalta, joka on hänelle ominainen. Yhtä ja toista hänen lausunnossaan voisi olla huomion arvoista, mutta kun minä en pysty häntä noihin siveellisiin korkeuksiin seuraamaan, ja kun hän vielä nimenomaan lausui epäilevänsä, onko hänellä yhteisymmärryksen mahdollisuutta sellaisessa seurassa, kuin tämä kamari on, niin minä en huoli hänen korkealentoisiin ajatuksiinsa sen enempää kajota.

Ministeri Alkio: Ed. Kotosen äsken minulle osoittamain sanojen johdosta pyydän vain sanoa pari sanaa. Ed. Kotonen sanoi, ettei hän ollut arvostellut hallituksia muuta kuin vuoden 1918 keväästä. Minkätähden? Minkätähden ei ed. Kotonen arvostellut myöskin hallitusta 1917 vuoden keväästä? Siitä syystä hän ei sitä tehnyt, että hänen olisi silloin täytynyt etsiä perussyyt siihen, minkätähden 1918-vuoden hallitus tuli sellaiseksi kuin se tuli. Ja siinä on se kierous, jota ed. Kotonen on sanonnassaan käyttänyt. Sillä sieltä asti on etsittävä syyt siihen, minkä tähden hallituksen politiikan on näinä vuosina nähtävästi täytynyt olla sellaista kuin se on ollut. Ed. Ko-

tonen tietää varsin hyvin, että minä en ole ollut sen politiikan takana. Joka tapauksessa ed. Kotonen koko edellisessä lausunnossaan peitti ne syyt, mitkä 1917 vuoden hallituksella oli siihen, että kehitys sittemmin on ollut sellainen kuin se on ollut.

Ed. Schaubman: Med anledning av herr statsministerns uttalande, att regeringen önskar enkel övergång till dagordningen i detta ärende, och då jag för min del å andra sidan önskar frigöra mig från delaktighet i ansvaret för de åtgärder, som redan vidtagits i karelska frågan och ytterligare eventuellt komma att vidtagas, ber jag få tillkännagiva, att jag för min del kommer att avhålla mig från omröstning i frågan. Jag vill tillägga att jag betraktar det som ett dåligt omen för den nya regeringen, att den begär och erhåller förtroendevotum i samband med just denna fråga.

Ed. Vainio: Kuulemani hallituksen vastaus tehtyyn välikysymykseen ei tyydytä minua enempää kuin muitakaan rauhaa rakastavia kansalaisia eli oikeammin sanoen tämän maan työtä tekevää väestöä. Niihin tosiasiallisiin seikkoihin nähden, jotka uhkaavat maamme syöstä perikatoon hallituksen menettelyn johdosta ja jotka näyttävät, kuin hallitukselta puuttuisi alkeellisimmatkin puolueettomuuskäsitteet, olisi sangen suotavaa, että nämä arvoisat hallitusherrat jättäisivät paikkansa sellaisille miehille, jotka puolueettomuuden ymmärtävät paremmin etenkin näin kriittisenä aikana.

Ed. Helo: Ed. Virkkusen ja samoin parin edellisen puhujan lausunnon johdosta saan huomauttaa, että kun välikysely tehtiin, oltiin kyllä ennakolta tietoisia siitä, että hallitus tulee vastauksessaan soittamaan isänmaallisia säveleitä aivan samalla tapaa kuin esim. Venäjän hallitus vetosi isänmaallisuuteen ryhtyessään taisteluun Japania vastaan muutamien miljonäärien Mandshuriassa olevien metsien tähden. Mutta aivan odottamattoman pitkälle mennään häpeämättömyydessä silloin, kun koetetaan käyttää hyväksi sitä naurettavaa „kapinaa”, joka, sikäli kuin tutkimukset jatkuvat, yhä pienenee, ja josta ainakin minä joudun yhä enemmän siihen käsitykseen, että se on oikeiston tätä tilaistututta varten vartavasten provoseeraama.

Ministeri Vennola: Sen johdosta, että täällä on kysytty, miten ne hallituksen jäsenet, jotka ovat olleet edellisessä hallituksessa mukana, ovat

voinet olla sen selityksen takana, minkä edellinen pääministeri Ingman täällä antoi, sekä tänä iltana annetun selityksen takana, pyydän saada tehdä muutaman huomautuksen.

Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä syystä, että silloin, kun pääministeri Ingman antoi selityksensä, hallitus vielä oli tähän vapaaehtoisten retkeen nähden kielteisellä kannalla. Viime kuukauden puolivälissä, muistaakseni 18 päivänä, hallitus vielä kielsi kaikenlaisten vapaaehtoisten menon rajan yli. Tällaista lupaa oli hallitukselta monia kertoja pyydetty, mutta siihen ei hallitus — varovaisuussyistä nimenomaan — suostunut. Vasta sen jälkeen, kun hallituksen tietoon tuli, että Aunuksen kansa itse oli noussut bolshevismia vastaan, antoi hallitus luvan pienemmille joukoille vapaaehtoisia mennä auttamaan aunukselaisia. Tämä selittää sen, että samat henkilöt hallituksessa ovat voineet olla sen vastauksen takana, minkä edellinen pääministeri on antanut, ja tämän nyt annetun vastauksen takana.

Mitä taas itse asiaan tulee, niin tahdon toistaa ja alleviivata erityisesti sen pääministerin antaman selityksen, että hallitus ei ole tarkoittanut avustaa minkäänlaista valloitusretkeä. Olen sitä mieltä omasta puolestani ja sama mielipide on aivan yleinen ollut hallituksessakin, että Suomen ei ole syytä millään pakkokeinoilla eikä millään valloituksilla koettaa liittää Karjalan kansaa itseensä. Jos Karjalan kansa itse tahtoo Suomeen vapaaehtoisen äänestyksen ja päätöksen jälkeen liittyä, niin se on toinen asia, ja minä luulen, että tässä kamarissa olemme yksimieliset siitä, että me sitä tekoa mielihyvällä tervehdimme. Mutta me tiedämme myöskin, että Karjalan kansa ainakin tällä hetkellä kulkee omia teitään. Se on valinnut oman hallituksensa ja hoitaa asioitaan kykynsä mukaan. Miten vastaisuudessa tulee tapahtumaan en tiedä, mutta pakkokeinoja ei tämä hallitus tule siinä suhteessa käyttämään.

Mitä siihen huomautukseen tulee, että hallitus olisi tahtonut johtaa Suomen sotaan, niin pyytäisin huomauttaa, että niistä toimenpiteistä, joihin hallitus on ryhtynyt, kun se ei ole tahtonut kieltää vapaaehtoisia menemästä avustamaan aunukselaisia, ei suinkaan käsitykseni mukaan johdu sota. Jos niin olisi, niin olisi myös se seikka, että Ruotsi avusti meitä vapaussodassamme lähettämällä muutamia satoja miehiä asestettuja vapaaehtoisia tänne, tämän teorian mukaan omiansa ollut aiheena Ruotsin sodalle Venäjää vastaan. Jos tämä teoria pitäisi paikkansa, olisi myös se seikka, että Tanska on aivan hiljakkoin lähettänyt muutamia satoja vapaaehtoisia ja va-

rustanut ne aseilla auttamaan Viroa, ollut omiansa aikaansaamaan sodan Tanskan ja Venäjän välillä. Niin ei kuitenkaan ole asian laita ollut. Olen sitä mieltä, että tällainen vapaaehtoisten retki on käsitettävä ainoastaan avustukseksi ja inhimillisesti suvaittava kaikkea sitä bolshevikien harjoittamaa murhaa ja ryöstöä ja hävitystä vastaan, mikä Aunuksessa on vallinnut ja joka ryöstö ja murha ja omaisuuden hävitys on ulotunut myös rajan tälle puolelle. Minua ihmetyttää myös, että samalta taholta, jolta tahdotaan niin ankarasti tuomita tätä avustamista, moititaan hallitusta siitä, että se on ohjannut avustustoimensa tähän suuntaan, mutta ei ole ryhtynyt hankkimaan Petshangoa Suomelle samanlaisella toimenpiteellä. Minä en näe tässä kannassa minikäänlaista johdonmukaisuutta.

Ed. Kotonen: Rinnastaessaan Ruotsin avunannon Suomelle ja Tanskan avunannon Virolle yhtäältä Suomen avunantoon Aunukselle toisaalta unohtaa ministeri Vennola, että Venäjän neuvostohallitus on tunnustanut niin hyvin Suomen kuin Viron itsenäisyyden, mutta ei Aunuksen itsenäisyyttä, ja että nämä eri asiat eivät siis ollenkaan ole toisiinsa verrattavissa. Kun ed. Virkkunen väitti, ettei Suomen hallitus ole ollut bolshevikien kanssa missään tekemisissä sen jälkeen kuin se ajoi rosvolaumat, niinkuin hän nimitti, pois Suomesta, niin ed. Virkkunen nähtävästi unohti, että Suomen silloinen hallitus, juuri häntä niin lähellä ollut hallitus, oli rakkaissa neuvotteluissa keisarillisen Saksan hallituksen välityksellä pääbolshevikien kanssa Berlinissä viime kesänä. Ja kun ed. Virkkunen edelleen katsoi arvolleen sopivaksi ruveta puhumaan siveellisistä asioista, niin siihen minä pyydän vastata, että uskallan milloin tahansa siinä suhteessa ruveta kilpailemaan ainakin herra Virkkusen kanssa.

Ed. Helenius-Seppälä: Pääministeri on viimeisessä lausunnossaan myöntänyt, että välikysymyksen lähettäminen johonkin valiokuntaan ei vielä tiedä epäluottamuslauseen antamista hallitukselle. Niin täytyykin asian olla, koska hallituksella tietysti on asianomaisessa valiokunnassa enemmistö, jos kerran hallituksella on eduskunnassa enemmistö, ja koska Valtiopäiväjärjestyksen mukaan eduskunta itse päättää lopullisesti valiokunnan ehdottaman lausunnon sisällyksestä. Näin ollen tuntuu herra pääministerin vaatimus, vaikka se tosin esitettiin toivomuksen muodossa, jonkunlaiselta pakotukselta edustajia kohtaan. Minäkin aion äänestää välikysymyksen lähettä-

misen puolesta valiokuntaan, en suinkaan vielä sillä osottaakseni epäluottamusta nykyiselle hallitukselle tässä asiassa, vaan saadakseni valiokunnan mietinnöstä vielä selvemmän vakaumuksen siitä, että Suomen valtakunta ei ryhdy sotaan rajojensa ulkopuolella. Täyden vakaumuksen saaminen tästä on minulle nimittäin omantunnon asia. Yksityisen edustajan ääni ei tietysti paljon itse asiassa vaikuta. Mutta tuo herra pääministerin lausunto voi sisältää valitettavan prejudikaatin vastaisuuteen nähden. Pitäisihän kuitenkin välikysymyksen avulla voitaman selvittää jotakin kysymystä, hankkia siitä asiallisia tietoja, ilman että asian lähettäminen valiokuntaan tässä tarkoituksessa vielä tarvitsee merkitä tutkitavan toimenpiteen hyväksymistä tai paheksumista. Mutta tämän tien herra pääministerin lausunto näyttää sulkevan, jos siitä muodostuu prejudikaatti. Ja se on mielestäni valitettava.

Minä myönnän mielelläni, että ministeri Venolan lausunto ja siinä esiintyneet vakuutellut ovat minulle helpottaneet ääneni antamista tässä asiassa.

Ed. W u o r i m a a: Ed. Wuolijoki pahoitteli, että minä olen kutsunut ryssiä ryssiksi. Mutta onko se nyt tuntematonta ed. Wuolijoelle, että esim. ruotsalaiset kutsuvat ryssiä ryssar ja englantilaiset kutsuvat niitä the russian ja saksalaiset kutsuvat niitä die Russen ja että ryssät kutsuvat itseänsä ruskij. Onko siinä mitään loukkausta siis, jos heitä kutsutaan sillä nimellä, millä he itseään kutsuvat? Eiköhän tämä ed. Vuolijoen lausunto osota sitä erinomaisen hellää tunnetta, mikä hänenkin ja ryssäin välillä yhäti on olemassa?

Ed. W u o l i j o k i: Minä mielihyvällä totean, että ed. Vuorimaa on käyttänyt ryssä-nimitystä siis siinä merkityksessä, että hän aina kutsuu venäläisiä ryssiksi, kun me muut suomenkielen mukaisesti sanomme heitä venäläisiksi, eikä tarkoita sillä mitään pahaa. Sen minä panen mielihyvällä merkille.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelun kuluessa on ehdotettu, että asia lähetettäisiin ulko-asiainvaliokuntaan. Tämä kysymys otetaan huomioon, kun kysymys päiväjärjestykseen siirtymisestä otetaan ratkaistavaksi. Valtiopäiväjärjestyksen 32 §:n mukaan esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestykseen siirtymismuodon, jonka sanamuoto on seuraava: „kuultuansa annetun selityk-

sen, eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen”. Kutsun tätä puhemiehen ehdotukseksi.

Keskustelu päiväjärjestykseen siirtymisestä katsotaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Puhemiehen esittämää päiväjärjestykseen siirtymismuotoa vastaan on ed. Kotonen ed. Leivon y. m. kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin ulkoasiainvaliokuntaan. Kutsun tätä ed. Kotosen ehdotukseksi.

Asiasta on siis äänestettävä.

Äänestys ja päätös:

Ken hyväksyy puhemiehen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Kotosen ehdotus hyväksytty.

Äänestyksessä annetaan 106 „jaa-ääntä” ja 80 „ei-ääntä.”

P u h e m i e s: Eduskunta on siis päättänyt hyväksyä puhemiehen ehdotuksen yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

P u h e m i e s: Kun aika on niin pitkälle kulunut, lopetetaan täysi-istunto. Sitä ennen suoritettaneen kuitenkin päiväjärjestykseen otettujen 5) ja 6) asioiden pöydällepanot.

Pöydällepanot:

5) Ehdotuksen laiksi, jolla kumotaan määräykset siitä, miten keisarikunnassa olevan tuomioistuimen tuomio riita-asiassa on Suomessa täytäntöön pantava,

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 1 esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksesta pöydälle ensi perjantain täysi-istuntoon.

6) Kertomus „Suomalaisen Kirjallisuuden seuran edistämisrahaston toimikunnan” toiminnasta

esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksesta ensi perjantain täysi-istuntoon.